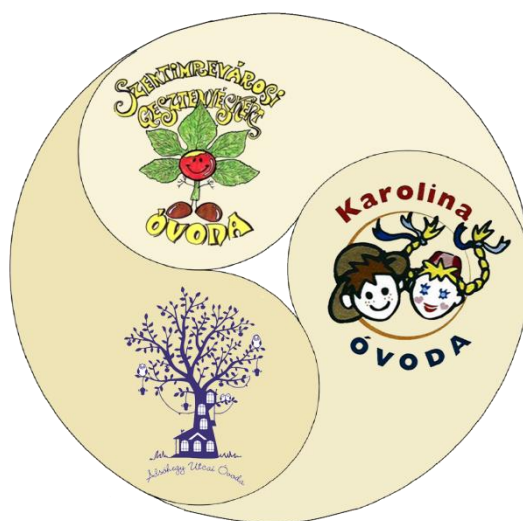

SZENTIMREVÁROSI ÓVODA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

Kör, kör ki játszik...

Székhely: **Szentimrevárosi Óvoda**

1113 Budapest, Badacsonyi u.20-22.

Telephely: **Alsóhegy Utcai Óvoda**

1118. Budapest, Alsóhegy utca 13-15.

Telephely: **Újbudai Karolina Óvoda**

1113. Budapest, Karolina út 64-72.

Tartalomjegyzék	Oldal
Törvényi háttér	6.
Vezetői ajánlás	7.
KÜLDETÉSNYILATKOZAT	10.
I.Óvodánk adatai	11.
1.Az óvodai nevelés alapja	13.
1.1.Gyermekképünk	13.
1.2.Óvodaképünk	14.
1.3.Az óvodai nevelésünk alapelvei	14.
2.Az óvodák bemutatása	16.
II.A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI	21.
2.1.Személyi feltételek	21.
2.2.Tárgyi feltételek	25.
2.3.Az óvodai élet megszervezése	26.
III.CÉLOK, FELADATOK	33.
3.1.Programunk kiemelt célja	33.
3.1.1.Zenei nevelés és néphagyományőrzés	33.
3.1.2.Környezettudatos magatartás	35.
3.1.3.Érzékenyítő program	38.
3.1.4.Tudatos közlekedés	39.
3.2.Az óvodai nevelés általános feladatai	41.
3.2.1.Egészséges életmód alakítása	41.
3.2.1.1.Egészségfejlesztési program	45.
3.2.2.Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés	53.
3.2.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	57.
IV.AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI	64.
4.1.Játék	64.
4.2.Munka jellegű tevékenységek	68.
4.3.A tevékenységekben megvalósuló tanulás	69.
4.3.1.A külső világ tevékeny megismerése	72.
4.3.2.Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	77.
4.3.3.Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	80.
4.3.4.Verselés, mesélés	82.
4.3.5.Mozgás	84.
V.INKLUZÍV PEDAGÓGIA	87.
5.1.Az esélyegyenlőség biztosítása	88.
5.2.Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fogalmi meghatározása	89.
5.3.Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése	89.
5.3.1.A sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai integrálása	90.
5.4.Különös bánásmódot igénylő gyermekek	94.
5.4.1. Tanulási nehézséggel küzdő gyermekek	95.

5.5.A tehetséges gyermekek fejlesztésének biztosítása	97.
5.6.Migráns gyermekek interkulturális nevelése	98.
VI.GYERMEKVÉDELEM	100.
6.1.Célunk	101.
6.2.Feladataink	
VII.A FEJLŐDÉS ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE	103.
VIII. A SZENTIMREVÁROSI ÓVODA SZÉKHELYÉNEK ÉS TELEPHELYEINEK HAGYOMÁNYAI	105.
IX.AZ ÓVODA KAPCSOLATAI	108.
9.1.A család és óvoda kapcsolata	108.
9.2.Kapcsolattartás a fenntartóval	112.
9.3.Kapcsolattartás egyéb nevelési-, oktatási-, szakszolgálati-, kulturális intézményekkel	
Érvényességi rendelkezés	
Tájékoztatás a Pedagógiai Programról	
Legitimációs záradék	
MELLÉKLET	
FÜGGELÉK	

Törvényi háttér

A programalkotást meghatározó alapvető törvények:

20/2012. (VIII. 31.) EMMI - rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról.

363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról.
(továbbiakban Alapprogram)

32/2012. (X. 8.) EMMI- rendelet a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről (továbbiakban Nkt.).

Kapcsolódó törvények, jogszabályok:

48/2012.(XII.12.) EMMI- rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről.

1997.évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról.

1993.évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról.

2003.évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról.

32/1997.(XI.5.) MKM - rendelet a nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelve és a Nemzeti, etnikai kisebbség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról.

15/2013.(II.26.) EMMI – rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről.

51/1997.(XII.18.) NM - rendelet a kötelező egészségbiztosítás keretében igénybe vehető betegségek megelőzését és korai felismerését szolgáló egészségügyi szolgáltatásokról és a szűrővizsgálatok igazolásáról.

1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról.

A Nemzeti együttműködés programja. (2010. 05. 22.)

277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus – továbbképzésről, a pedagógus – szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről

Az óvoda hatályos Alapító Okirata

Nevelőtestületi határozatok

XI. kerület Újbuda Önkormányzata közoktatási intézményeinek egészség-, és környezeti nevelési, fejlesztési koncepciója 2005-2020

Vezetői ajánlás

Kedves Olvasó! Ajánlásomat idézetekkel kezdem, mert bennük megtaláltam azokat az értékeket, gondolatokat, mellyel nevelőtestületünk egyet ért és azonosulni tud.

„Az óvoda feladata az, hogy: a gyermek életkorának megfelelően mintegy szociális anyaöleiben...”, érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes” légkörben történjen minden egyes gyermek sajátos fejlődésének megtámogatása, sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítése.

Ezért az óvodai nevelés iránt ma már elvárt követelmény,

„...hogyan óvodáinknak gyermekközpontúnak, személyiségközpontúnak kell lenniük, és a gyermek szükségleteiből kell kiindulniuk ...”

A gyermekek mindenkinek felett álló érdekei mentén jelentőséget kap minden egyes gyermek individuális jellemzője. Minden egyes gyermek érdekeit csak úgy lehet figyelembe venni a döntéshelyzetekben, a fejlődésük elősegítése során, ha az ő individuális jellemzőit ismeri az óvodapedagógus, és ahhoz igazítja bánásmódját, nevelői hatását.

A személyes bánásmód éppen azt jelenti, hogy az óvodapedagógus úgy közeledik a gyermekhez, ahogyan az a gyermek individuális jellemzőinek, sajátos igényeinek a legmegfelelőbb, mert ekkor sikerül megválasztania azt személyhez igazodó bánásmódot, amelyhez egyetlen kulcsa, „... a gyermek releváns szükséglete”. De ugyanakkor, ezzel egy időben és együttesen teljesülhet nevelő hatása során a legfontosabb, a gyermekben rejlő lehetőségek kibontakozásának elősegítése is.

-Forrás: Körmöci Katalin idézet gyűjteménye-

"Én azt hiszem, gyereket csak úgy lehet nevelni, ha az ember megtiszteli azzal, hogy komolyan veszi."

- Szabó Magda -

A 2015. augusztus 01-én megalakult Szentimrevárosi Óvoda Pedagógiai Programja, Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata közoktatási intézményeinek egészség-, és környezeti nevelési, fejlesztési koncepciója 2005-2020 kapcsán megvalósult óvoda összevonási döntése alapján jött létre.

Három óvoda a Szentimrevárosi Gesztenyés kert Óvoda, az Alsóhegy Utcai Óvoda és az Újbudai Karolina Óvoda, három jól működő Pedagógiai Program, szakmailag megalapozott arculattal. Új helyzet, új feladat, mely összefogásra és együttműködésre ösztönözte a Nevelőtestületeket. A program elkészítésében résztvevő szakmai munkaközösség minden tagja elhivatott, megújulni képes, évtizedek óta színvonalas nevelőmunkát végző óvodapedagógus.

Pedagógiai Programunkban a közös értékek megfogalmazása egységet teremt pedagógiai szemléletünkben, emellett a három óvoda helyi sajátosságokból adódó egyéni arculat megjelenítése színesebbé, változatosabbá teszi intézményünk egészét.

Az elfogadott nevelési elveink és alkalmazott módszereink magukban foglalják a reformpedagógiák eredményeit és figyelembe veszik a mindenkori tudományos kutatások következtetéseit és a fenntartó által javasolt elemek beillesztésének lehetőségeit.

Érezzük gyorsan változó világunk kihívásait, amelyek tovább formálják elképzeléseinket, nevelésről alkotott felfogásunkat. Az egyedi intézményi adottságok, a meghatározó óvoda használói kör alakította ki azt a nevelési gyakorlatokat, amelyet a humanizmus és a gyermekszerepet jellemez.

Célunk, hogy a családi neveléssel együtt megvalósuljon a gyermekek testi-lelki gondozása, az érzelmi biztonságuk megteremtése, az értelmi fejlődésük elősegítése és a szocializáció minél teljesebb kibontakozása.

Akiknek ajánlom:

- első sorban a nevelőtestület minden pedagógusának, a nevelőmunkánkat segítő pedagógiai asszisztenseknek, dajkáknak és technikai segítőinknek,
- másod sorban azon kedves Szülőknek, akik legfontosabb kincsüket, a gyermeküket bízzák ránk,
- végül, de nem utolsó sorban a Fenntartó képviselőinek, Szakértőknek, a Tanfelügyeleti ellenőrzésben résztvevő kollégáknak, akik szakavatott szemmel is véleményt nyilváníthatnak alapdokumentumunkról.

Őszintén remélem, hogy aki megismerkedik a Szentimrevárosi Óvoda Pedagógiai Programjával megtalálja az elvárásainak -mind a külső és belső elvárásoknak- megfelelő alapelveket, célokat és feladatokat.

A Pedagógiai Program megvalósításához kívánom a mindennapok pozitív megélését és az eddig is elkötelezett, magas színvonalú szakmai hozzáértéssel végzett nevelőmunkát.

Hiszem, hogy a Szentimrevárosi Óvoda mindhárom intézményéből olyan gyermekek kezdik meg iskolai tanulmányaikat, akik nyitottak, kreatívak, készen állnak a mai kor elvárásainak megfelelni, személyiségük minden téren kiegyensúlyozott és az óvodában töltött évek, boldog emlékként kísérik őket a „nagybetűs életben”.

Balla Krisztina óvodavezető

KÜLDETÉSNYILATKOZAT

Nevelőtestületünket elkötelezett, felkészült, az újra nyitott, folyamatos megújulásra képes pedagógusok alkotják. Szeretetteljes gondoskodással, a gyermeket megillető különleges védelemmel nevelve arra törekszünk, hogy a klasszikus emberi értékekre épülő, magatartási és erkölcsi normákat közvetítsünk a gyermekek felé. Nevelésünk hozzájárul a harmonikus gyermekkor és a boldog óvodáskor meglétéhez.

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége. A mi feladatunk a családi nevelés kiegészítése, megerősítése és segítése, esetenként a hátránycsökkentő szerepvállalás biztosítása.

A feltétel nélküli szeretetet, biztonságot és nyugalmat adó óvodai légkörben lehetőséget biztosítunk a gyermekek számára a sokoldalú világ megismerésére, a képességek egyéni kibontakoztatására, és a tehetséggondozásra. Óvodai nevelésünk a gyermekek személyiségének fejlődését segíti elő.

A gyermeki jogok tiszteletben tartásával minden gyermeket egyenlő eséllyel részesítünk a mindennapi óvodai nevelésben. Olyan gyerekeket szeretnénk nevelni, akik képesek lesznek a változó társadalmi viszonyokhoz alkalmazkodni, helytállni a gyorsan változó világban. Célunk a megfelelő önismerettel rendelkező, értékeit ismerő és azokat érvényesíteni is tudó gyermekek nevelése. Önállósági törekvéseikben úgy neveljük, segítjük őket, hogy életkoruknak megfelelő magabiztossággal, önbizalommal, biztonságérzettel rendelkezzenek. Tudják elfogadni a különbözőséget, legyenek empátikusak és toleránsak. A morális érzékenység és a helyes magatartás által legyenek képesek alkalmazkodni a nevelés következő szintjének elvárásaihoz. Arra törekszünk, hogy megteremtsük az élethosszig tartó tanulás alapjait és felkeltsük gyermekeinkben ennek igényét.

Mindezeket feltétel nélküli elkötelezettséggel, megfelelő szakmai felkészültséggel, nagyfokú gyermekszeretettel, céltudatos nevelő munkával kívánjuk megvalósítani. Az alapprogram lehetőséget enged az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülésére, melyek csak a gyermekek érdekeinek védelme mellett valósulhatnak meg.

Az Alapprogram és az azzal összhangban lévő Pedagógiai Programunk egymásra épülő, szakmailag összehangolt rendszere a biztosíték arra, hogy óvodánk szakmai önállósága, nevelési sokszínűsége mellett érvényesülhessenek azok az általános szakmai igények, melyek a szülők véleményének figyelembevételével fogalmazódnak meg. Vállalásaink megvalósításának további garanciája a pedagógusaink felelősségvállalása, innovatív szemléletmódja, önképzése és önértékelése.

I. ÓVODÁNK ADATAI

Az óvoda fenntartója: Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata

A fenntartó címe: 1113. Budapest, Bocskai út 39-41

SZÉKHELY INTÉZMÉNY

Az óvoda neve: **Szentimrevárosi Óvoda**
Az óvoda címe: 1113 Budapest, Badacsonyi u.20-22
Óvodavezető: Balla Krisztina
A székhely férőhelye: 217 fő
Gyermecksoport: 8 csoport

Az óvoda alaptevékenysége Óvodai nevelés, ellátás

A gyermek hároméves korától a tankötelezettség kezdetéig tartó, a teljes óvodai életet átívelő foglalkozásokat és a gyermek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is magában foglaló óvodai nevelési tevékenységgel összefüggő feladatok ellátása.

Az Országos Alapprogramban meghatározott feladatokon túl a nemzeti köznevelési törvényben meghatározott kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését a fenntartó az alábbiakban határozta meg:

- **Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai.** Különleges bánásmódot igénylő, enyhe értelmi fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint (nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.

TELEPHELY:

Az óvoda neve: **Alsóhegy Utcai Óvoda**
Az óvoda címe: 1118. Budapest, Alsóhegy utca 13-15.
Az óvoda férőhelye: 174 fő
Gyermecksoport: 6 csoport

Az Országos Alapprogramban meghatározott feladatokon túl a nemzeti köznevelési törvényben meghatározott kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését a fenntartó az alábbiakban határozta meg:

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint (nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási,

magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.

TELEPHELY:

Az óvoda neve:	Újbudai Karolina Óvoda
Az óvoda címe:	1113. Budapest, Karolina út 64-72.
Férőhelye:	100 fő
Gyermekcsoport:	4 csoport

Az Országos Alapprogramban meghatározott feladatokon túl a nemzeti köznevelési törvényben meghatározott kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelését a fenntartó az alábbiakban határozta meg:

Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai

Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint (nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.

1. ÓVODAI NEVELÉS ALAPJA

Milyen gyermekeket szeretnénk nevelni?

Legszemléletesebben Szent-Györgyi Albert szavai fejezik ki:

„Milyen embert is akarunk formálni?
A válasz egyszerű: egészséges testű, akaraterős,
jó ítéletű, értelmes, tette kész,
szép célokért küzdő és áldozó embereket,
akik meg tudják érteni és élni a szépet,
és nagyot minden téren,
akik az életüket ki tudják tölteni tartalommal,
akik megértik a dolgok összefüggéseit,
akik átérzik azt, hogy emberi közösségben élnek,
amely csak a kölcsönösségen, méltányosságon
és jóakaraton épülhet.”

1.1. GYERMEKKÉPÜNK

Pedagógiai programunk az emberi személyiségből indul ki, abból a tényből, hogy minden gyermek mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi, fejlődő személyiség és szociális lény is egyszerre.

Minden gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. Magatartása érzelmileg vezérelt, ezért számára fontos az érzelmi biztonság megteremtése.

- Érdeklődő, kíváncsi, rácsodálkozik a világra.
- Szívesen játszik, tevékenykedik, alkot, gondolkodik, véleményét, szándékát kinyilvánítja.
- Önállóságra és elismerésre vágyik.
- Az állandó figyelem, a visszajelzés számára létszükséglet, fejlődésének alapfeltétele.

A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

A gyermekek érdeke minden tekintetben elsőbbséget élvez. Elfogadjuk a másságot és ezt közvetítjük a gyermekek felé.

1.2. ÓVODAKÉPÜNK

Az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője és segítője, a gyermek harmadik életévétől az iskolába lépésig.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítésére törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

Az óvodai nevelés célja az, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkenését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével (ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is).

Az óvodánkban nevelkedő gyermekek a három, illetve négy éves játékba integrált egyéni fejlesztés eredményeként, saját fejlődésüknek megfelelően, nyitottá, befogadóvá válnak a természeti és társadalmi környezetből feléjük áramló információkra.

Óvodánk pedagógiai szemléletére, befogadó attitűd a jellemző, ezt közvetítjük a gyerekek és a családok felé is.

A nemzetiséghez tartozó valamint a hazájukat elhagyó (migráns) gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését és a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A közösséghez tartozás jó érzését élményt adó programokkal, az ünnepekre való készülődéssel és a közös ünnepléssel erősítjük.

1.3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK ALAPELVEI

A gyermeki személyiséget elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi, gondoskodás és különleges védelem illeti meg. A gyermek semmiféle módon, formában nem részesülhet hátrányos megkülönböztetésben. Minden gyermek számára biztosítjuk az esélyegyenlőséget.

Alapelvünk, hogy minden gyermeket elfogadunk olyannak, amilyen, önmagához képest fejlesztjük és mérjük, maximálisan szem előtt tartva fejlődése egyéni és sajátos mutatóit. Kiemelten hangsúlyt fektetünk az egyéni és differenciált bánásmód érvényesülésére, figyelemmel kísérjük a gyermekek egyéni fejlődési ütemét.

További alapelvünk a gyermeki szükségletek kielégítéséről való gondoskodás, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékra, mely a gyermek elsődleges tevékenysége. A játékon keresztül biztosítjuk a gyermeki tevékenységekbe ágyazott ismeretátadást, ezen keresztül ismerheti meg a gyermek az önmegvalósítás örömét, valamint műveltség tartalmakról és emberi értékekről szerezhet tapasztalatokat.

Óvodánk pedagógiai tevékenységrendszerét támogatja:

- Az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkört;
- Az erkölcsi és közösségi nevelést;
- Az otthonról hozott értékek megőrzését;
- Az anyanyelvi kultúra megalapozását, a szép magyar beszéd művelését;
- Az egészséges nemzettudat kialakítását, formálását;
- A népi hagyományok ápolását, zenei kultúra megalapozását;
- Az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakítását;
- Az egészséges életmód szokásainak alakítását;
- A környezettudatos szemlélet és magatartás kialakulását, alapértéknek tekintjük és erősítjük a fenntarthatóság pedagógiájának alkalmazását;
- Az innovatív pedagógiai törekvéseinket, módszertani szabadságunkat;
- Partnereink tiszteletét, megbecsülését, segítségét;
- Az inkluzív nevelést (érzékenyítés, hátrányos, migráns, egyéni bánásmódot igénylő, különös bánásmódot igénylő, kiemelt figyelmet igénylő gyermek).

2. AZ ÓVODÁK BEMUTATÁSA

Szentimrevárosi Óvoda „Gesztenyéskert” Székhely

Az óvoda egyedi arculata: *Komplex személyiségfejlesztés a közösségben*

” A gyermekek fejlődésére nézve legkisebb korától fogva döntő fontosságú, hogy érezze, nem csak hogy szeretik, hanem olyannak szeretik, amilyen.”

(Hermann Alice)

Óvodánk dél Budán, a XI. kerület fás, ligetes részében a Gellért hegy déli lábánál, a Badacsonyi utcában található. Rövid sétányira van tőlünk az Arborétum, a Feneketlen tó és a Gellért hegy, ahova óvodás csoportjaink gyakran ellátogatnak. *A zöld környezetben játszhatnak, élvezhetik a friss levegőjét, csodálhatják a természeti szépségeket.*

Székhely Óvodánk két épületben fogadja a gyerekeket. Egyik épületünk a harmincas években épült földszintes téglaház, melyben négy tágas csoportszoba található. Másik épületünk a hetvenes években emelt kétszintes panelház, szintén négy szép csoportszobával.

Óvodánk csoportszobái nagy belmagassággal rendelkeznek, világosak, ízlésesen, praktikusan vannak berendezve, mindig a gyermekek aktuális igényeihez igazítva. Jó minőségű, esztétikus gyermekbútorok, asztalok, székek, játéktárolók állnak óvodásaink rendelkezésére. Három csoportunkban galéria is található.

A játékeszközök vásárlásánál figyelünk arra, hogy kiváló minőségűek, esztétikusak és a gyermekek életkori sajátosságainak megfelelőek legyenek. Biztosítsanak lehetőséget a közös és az egyedüli tevékenykedésre, emellett fejlessze képességeiket, kreativitásukat, kezűgyességüket. Mindezek mellett játékaink könnyen használhatóak, biztonságosak és könnyen tisztíthatóak.

A gyermekek mozgás fejlesztéséhez tágas teret biztosít mindkét épületben a jól felszerelt tornaterem. A Mozgáskotta eszközrendszer használatával kiegészítjük a mozgásfejlesztést. A mindennapok részei, a népdalok, népi játékok, népzene gyermekeink testi, lelki egészségmegőrzését célozza.

A szülőkkel a kölcsönös partnerviszony kialakítására törekszünk, rendszeresen tájékoztatjuk őket gyermekük fejlődéséről, az óvodai élet eseményeiről.

A család-óvoda kapcsolatot közös programok szervezésével erősítjük: A szülők az őszi Gesztenyésznap, az adventi készülődés, az egészségét, családi sportnap aktív résztvevői. Nyílt napokon magas létszámban vesznek részt, hogy betekintést nyerjenek gyermekeik mindennapi életébe. A tavaszi hónapokban szülői segítséggel, a gyerekek bevonásával sok-sok virágot ültetünk, lelkes segítségükkel épült meg a taposóösvényünk.

Udvarunk

Két épületünket összekötő udvarunk rendkívül jó adottságokkal rendelkezik alkalmas arra, hogy 217 gyermekünk önfeledten mozogjon és játsszon.

Minden csoport udvarrészén található homokozó, és különböző, EU szabványnak megfelelő mozgásfejlesztő játék. Ezen kívül udvarunkon található 3 csúszda, egy fészekhinta, és egy gumitéglával borított focipálya.

Mozgásfejlesztő játékaink:

- 6 funkciós mászóka
- Mókuskerek
- Rugós játékok
- Mérleghinta
- Egyensúlyérzékelt fejlesztő körpálya
- Láncos híd

A gyerekekkel sok labdajátékot játszunk, melyhez rendelkezésünkre állnak mobil kosárpálánkok, focikapuk, célba dobó állványok.

Az egészségesebb környezet kialakítása érdekében udvarunk pormentesítését pályázaton elnyert összeg felhasználásával, műfüvesítéssel oldjuk meg.

Udvarunk talán legnagyobb értékei a hatalmas lombkoronával rendelkező fák, elsősorban vadgesztenyefák, melyek hűvös árnyéka nyáron is lehetőséget biztosít a kellemes időtöltésre.

A tavaszi hónapokban nagy gondot fordítunk arra, hogy környezetünket virágba borítsuk. Ilyenkor szülői segítséggel, a gyerekek bevonásával sok-sok virágot ültetünk.

Gyermekeink minden évszakban közvetlenül megtapasztalhatják a természet változásait. Jó adottságainkat kihasználjuk, és gyermekeinket a természet szeretetére, óvására és védelmére neveljük (*madárbarát kert, madáretető, komposztáló, gyógynövénykert*).

Alsóhegy utcai Óvoda Telephely

Az óvoda egyedi arculata: Környezettudatos és egészséges életmódra nevelés

„ Amit csak hall a gyermek, könnyen elfelejti. Amit lát is, már inkább megjegyzi. De amiben ő maga is tevékenyen részt vesz, az bizonyosan bevésődik az emlékezetébe.”

(Kodály Zoltán)

Óvodánk a Kis-Gellérthegy tetején, szép természeti környezetben található. Hat csoporttal, tágas, háromszintes udvarral fogadjuk a gyerekeket. A fákkal, cserjékkel beültetett kertünk bőséges lehetőséget kínál a nyugodt és változatos szabadtéri játékokhoz. Az évkör teljes időszakában lehetőségünk van a természet megfigyelésére, figyelemmel kísérhetjük az évszakok változásait. A magasan lévő terület kifejezetten jó levegője egészséges környezetet biztosít. A gyerekek védelmét a szemmagasság fölé helyezett kapuzárak biztosítják.

Az elmúlt évek alatt az óvoda kívül-belül megújult, megszépült.

A csoportszobákat is teljesen felújították. A berendezések esztétikusak, ízlésesek, méretük és változatosságuk a gyermeki igényeket megfelelően szolgálják.

Az óvodaépület helyiségeinek berendezése segíti a környezetbarát szemléletmód kialakítását, valamint az egészséges életmód megalapozását.

Programunk megvalósítása érdekében előtérbe helyeztük a természetes anyagokból készült játékeszközök beszerzését. Folyamatosan figyelemmel kísérjük a megfelelő készség és képességfejlesztő játékok korcsoportnak megfelelő meglétét, szükség szerinti hiánypótlását.

Óvodánk dolgozói megfelelő munkakörnyezetben végezhetik nevelői, gondozói, segítői tevékenységeiket.

Elkülönített, jól felszerelt fejlesztőszoba segíti a logopédus és a pszichológus munkáját. Nevelői szobánk, ami egyben szakkönyvtár is, alkalmas szülők fogadására, nevelői beszélgetések, értekezletek megtartására.

Az egészséges életmódra nevelést és mozgásfejlesztést a jól felszerelt, korszerű, megfelelő méretű tornaterem segíti.

Az intézmény rendelkezik azokkal a tárgyi eszközökkel, melyeknek megléte elengedhetetlenül szükséges a Pedagógiai Programban magfogalmazottak megvalósításához. Korszerű szemléletmóddal arra törekszünk, hogy a szükséges eszközök fejlesztése folyamatos legyen.

Udvarunk

Az óvodaudvar 2750m²-es kertje ideális a gyermekek mozgásigényének kielégítésére. Az udvar folyamatos felújítás alatt van, a munkálatok az óvoda nyári zárása alatt történnek. A már teljesen felújított udvarrészre új játékeszközök is kerültek, alájuk gumiburkolatot és műfüvet telepítettek. Ez az udvarrészünk páraput is kapott, így a nagy nyári meleg itt elviselhetőbb lesz a gyerekek számára.

A kerékpárút és a foci pálya felújítása is megtörtént, így a változatos mozgáslehetőség még inkább biztosított. Az udvari játékeszközök, járművek, kerti szerszámok tárolására az udvari faházban van lehetőség.

Újbudai Karolina Óvoda Telephely

Az óvoda egyedi arculata: Néphagyományőrzés az esztétikai nevelés eszközeivel

„...a legkedvezőbb környezetet teremtsük meg ahhoz, hogy a gyermek úgy nevelje általunk önmagát, ahogy belső sorsát követve nevelődnie kell.”

(Rudolf Steiner)

Csoportszobáink esztétikusan, ízlésesen vannak berendezve, galériákkal felszerelve. Harmóniát, nyugalmat árasztó színűek, a gyermek változó testméretének megfelelő tárgyakkal vannak felszerelve. Alkalmasak több funkció betöltésére: tevékenységek végzésére, szabad játékra, étkezésre, alvásra és pihenésre. Gyermek jó közérzetét biztosítja a barátságos, otthonos, esztétikus környezet, mely mintát is ad a gyermekeknek. Természetes világítás és természet közelebbi érzés elérése céljából az ablakokat csak a legszükségesebb takarással láttuk el.

Játéktevékenységekhez különböző elkülönített részeket alakítottunk ki. Csoportszobákban a vizuális alkotásokhoz, külön helyet biztosítunk, ahol nyugodtan rajzolhatnak, festhetnek, barkácsolhatnak, mintázhatnak. Itt minden eszközt megtalálhatnak a gyerekek, ami a vizuális, téri alkotáshoz szükséges.

Bábozáshoz, drámajátékokhoz, meséléshez, könyvnézegetéshez változatos módon használjuk ki a csoportszoba lehetőségeit. Adottságainkhoz mérten nagy tér áll rendelkezésükre a gyerekeknek a mozgásos, építő -, szabály-, és szerepjátékokban való elmélyülésre.

Óvodánk négy csoportjához külön öltöző és mosdóhelység tartozik, ideális lehetőséget teremtve a gondozási feladatok végzéséhez. Pedagógiai céljaink megvalósítását segíti, hogy a meglévő helységeink mellett *tornaszobával, és só fallal ellátott fejlesztő szobával* is rendelkezünk.

Udvarunk:

Az udvar a kert hátsó, zárt részében helyezkedik el, a csoportszobák ablakai is ide nyílnak. Udvarképünket természetesség jellemzi, melyet fajátékok és zöld növényzet tudatos

telepítésével folyamatosan valósítjuk meg. Fából készült udvari játékaink EU-s szabványnak megfelelőek, ezek állapotát folyamatosan ellenőrizzük baleset megelőzése céljából.

Az udvar pihenő, mozgást és tanulást fejlesztő hely a gyermekek számára, melynek játszófelületét 70%-ban gumitégla borítja. Változatos mozgásformák jelenlétét biztosítják az itt elhelyezett többfunkciós mászóakák, rugós játékok, homokozók, csúszda, babaházak.

Környezettudatos nevelés jegyében az udvarunkon kialakított veteményes, gyógynövényes és virágos kertünkben a gyerekek tevékenységük folyamán közvetlen környezetükben tapasztalhatják meg az évszakok váltakozását, növények fejlődését, gondozását.

A közelmúltban kialakított *madárbarát kertben* az itt honos madarak viselkedését, szokásait közvetlen közelségtől ismerhetik meg. Etetésükről, itatásukról a gyermekek évszaknak megfelelően gondoskodhatnak. A *madárbarát kertben* elhelyezett meteorológiai állomás segítségével tapasztalatokat szerezhetnek az időjárás változásának jeleiről is.

II. A PEDAGÓGIAI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

Az óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A pedagógiai munkát csoportonként 2 óvodapedagógus látja el, heti illetve napi váltásban. Csoportonként 1 dajka segíti az óvodapedagógusok gondozó, nevelő munkáját.

Három csoportonként egy pedagógiai asszisztens segíti az eredményes nevelő munkát, beosztásuk az érintett intézmény csoportbeosztásától függ.

Az óvoda pszichológusának tevékenysége segíti a gyermekek lelki egészségének védelmét, közreműködik a gyermekek beilleszkedésének, társas kapcsolatainak javításában, fejlesztésében.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztését székhely és telephely intézményeinkben megfelelő végzettségű szakemberek látják el.

A különös bánásmódot igénylő gyermekek esetében együttműködünk a speciális végzettségű szakemberekkel.

A Szentimrevárosi Óvoda három óvodatitkára elsősorban a tanügy igazgatási feladatok ellátásában közreműködik. Az óvodák higiénijának biztosításában a takarítók, az ételek megfelelő tárolásában, felszolgálásában a HACCP előírásainak megfelelően a konyhai dolgozók végzik feladataikat.

Az óvodák udvarainak rendjét, tisztaságát, felszerelésünk állagmegóvását a kertészek biztosítják.

2.1. Személyi feltételek

Humán erőforrás	Szentimrevárosi Óvoda székhely	Alsóhegy Utcai Óvoda telephely	Újbudai Karolina Óvoda telephely
Pedagógusok	18 1 óvodapszichológus 1 gyógypedagógus	12 ebből 1 fő gyógytestnevelő és óvodapedagógus	8
Pedagógiai munkát segítő	2 ped. assz. 8 dajka 1 óvodatitkár	2 ped. assz. 6 dajka 1 óvodatitkár	2 ped. assz. 4 dajka 1 óvodatitkár
Tecnikai munkatársak	1 takarító 2 konyhás 1 kertész	2 takarító 1 kertész	1 takarító 1 kertész 1 konyhás
Külső segítők, szakemberek	1 logopédus 1 gyógytestnevelő	1 logopédus	1 logopédus 1 gyógytestnevelő

A Sajátos Nevelési Igényű gyermekek fejlesztését a szakértői bizottság által meghatározott területeken, az előírásnak megfelelő végzettséggel rendelkező, utazó szakemberek látják el.

A nevelőtestület képzettségi mutatói

Nevelőtestület képzettségi mutatói	Szentimrevárosi Óvoda székhely	Újbudai Karolina Óvoda telephely	Alsóhegy Utcai Óvoda telephely
Óvóképző főiskola	18	6	12
Másoddiplomás képzés			1 drámapedagógus
Szakvizsgával rendelkezők	2 fejlesztő pedagógus 3 közoktatás vezető	1 közoktatás vezető <i>1 fejlesztőpedagógus</i>	1 fejlesztőpedagógus 1 közoktatás vezető 1 gyógytestnevelő

Az óvodapedagógusok továbbképzettségi irányultsága

Részvétel akkreditált továbbképzéseken az elmúlt öt évben	Szentimrevárosi Gesztenyés kert Óvoda székhely	Újbudai Karolina Óvoda telephely	Alsóhegy Utcai Óvoda telephely
Érzékenyítő program Kézen fogva alapítvány	2	2	2
Autizmus specifikus képzés	2	1	
Környezeti nevelési koordinátor	1	1	2
Játék és tánc			6
Tehetség óvodai koordinátor	1	1	1
Tehetséges gyermek, tehetséges tanárok		1	2
Önértékelés Mód-szer-tár		2	
Anyanyelvi fejlesztés játékosan	2		2
Cselekvő – felfedező tevékenység szervezésének módszertana	1		1
A környezeti nevelés megvalósulás terepi körülmények között	1	2	3
Mozgásprogram eltérő fejlődésmentű 3-8 éves korosztály számára	2		
Mozgásfejlesztés az óvodában	1		
Együttnevelés, befogadás, tolerancia a nevelésben -oktatásban	1		
Viselkedés, kultúra - európaiság - hitelesség- protokoll	1	2	7
Mozgásterápia a tanulási nehézségek megelőzésére és oldására	2		1
Az értékelések, változások menedzselése a közoktatásban	1		
Mérés-értékelés az óvodában, mentálhigiéné		1	
Komplex és differenciált tehetségfejlesztés	2		
Tevékenység és személyiségfejlesztés	1		
A tanulási(BTM) problémák elmélete és gyakorlata		1	1

Belső továbbképzési rendszerünk

Nevelőtestületünk többségére a folyamatos önképzés, a továbbképzési igény jellemző. Többen rendelkeznek szakvizsgával, valamint szívesen vesznek részt akkreditált továbbképzéseken.

A Szentimrevárosi Óvodában működő szakmai munkaközösségek, munkacsoportok támogatják a belső továbbképzések sikeres megvalósulását. A szakmai munkaközösségek a

székhely és telephelyek nevelőtestületének közösségéből alakulnak, az egyéni kompetenciák és irányultságok figyelembe vételével.

A székhely és telephelyek – saját arculatuk megőrzése mellett - hatékony együttműködésre törekednek. A munkaközösségek, amelyek a Szentimrevárosi Óvoda dokumentumainak elkészítése érdekében alakultak, szorosabbá tették a kapcsolatot a tagóvodák dolgozói között. Lehetőséget kaptunk arra, hogy ismerkedjünk egymás szakmai munkájával. A jövőben hospitálások szervezésével kaphat lehetőséget minden óvodapedagógus arra, hogy tapasztalatokat, új módszereket, jó gyakorlatokat vegyenek át egymástól.

Célunk:

- Szakmai – módszertani fejlődés megsegítése pedagógus és nevelőmunkát segítő alkalmazottak tekintetében
- A székhely és a telephely óvodák közötti **rendszeres** tudásmegosztás.

Óvodapedagógus feladata:

- A Szentimrevárosi Óvoda székhely és telephely intézményeinek óvodapedagógusai arra törekszünk, hogy megismerjük egymás szakmai munkáját, nevelőtestületi konzultációk, tapasztalatcserék, esetmegbeszélések stb. alkalmával.
- Bevált, jó gyakorlatainkat megismertessük bemutatassuk, a helyi és intézmények között átívelő hospitálások alkalmával.
- A jövőben arra törekszünk, hogy az intézményekben bevált kérdőíveket, útmutatókat, segédanyagokat stb. adjuk a kollégáknak.
- Külső szakmai továbbképzéseken, szakmai konferenciákon, szakmai rendezvényeken szerzett tapasztalatainkat adjuk egymásnak.
- Pedagógiai kompetenciánk fejlődését a szakmai ismeretek átadásával, szakmai online csatornák alkalmazásával segítjük.
- Kollégáinkkal konstruktív kommunikációt kezdeményezünk, fenntartására törekszünk.
- Szakmai fejlődésünk érdekében nyitottak vagyunk az önértékelésre, önfejlesztésre.

A nevelőmunkát segítő feladata:

- Szakmai fejlődésük érdekében szakmai konferencián való részvétel
- Szerzett tapasztalataik átadása egymásnak –intézmények között átívelő szervezésben

Az óvodavezető feladata:

- Támogató magatartásával ösztönözze a nevelőtestületek tudásmegosztását.
- Működtesse az intézmény egységek és az intézmények közötti átívelő munkaközösségek, munkacsoportok munkáját.

Pedagógiai Programunkhoz igazodó, támogatott képzések:

- Zenei nevelés,
- Néphagyományőrzés,
- Környezettudatos nevelés,
- Érzékenyítés,
- Biztonságos közlekedés,
- Szakmai megújító képzés,
- Preventív és korrektív pedagógia,
- A BTMN-es (beilleszkedési, tanulási, magatartás és viselkedés nehézséggel küzdő) gyermekek megsegítésére irányuló képzések,
- SNI gyermeke fejlesztésének támogatása.

2.2. Tárgyi feltételek

Tárgyi Adottságok	Szentimrevárosi Óvoda székhely	Alsóhegy Utcai Óvoda Telephely	Újbudai Karolina Telephely
csoportszoba	8	6	4
fejlesztő szoba	1	1	1
logopédiai szoba	1	1	1
tornaterem	2	1	-
tornaszoba	-	-	1
gyermeköltöző	8	6	4
udvar	5 rész	4 rész	4 rész
nevelői szoba	1	1	1
könyvtár	1	1	1

Az óvoda rendelkezik a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. A nevelési célok megvalósításához elegendő játékszer, fejlesztő-, és audiovizuális eszköz áll a gyermekek és az óvodapedagógusok rendelkezésére.

Szükséges azonban az elhasználódott eszközök, felszerelések évenkénti folyamatos pótlása, amelyhez a szabályozást 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. melléklete segíti számunkra és ezt az éves munkatervi szinten tervezzük.

1.3. Az óvodai élet megszervezése

Az Óvodánk a fenntartó által meghatározott időben 6.00 - 18.00 óráig van nyitva.

6.00 – 7:30 óráig, ill. 17.00 - 18.00-ig összevont csoportok működnek.

Az óvoda teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozásokat óvodapedagógus irányítja, felügyeli.

A program hatékonyságát a hozzáadott pedagógiai érték, az óvodapedagógusok felkészültsége, rugalmassága, kreativitása, empátiája, azaz egész egyénisége és a közvetlen kolleganőjével kialakított együttműködő készsége biztosítja.

Az óvodai nevelés eredményességét tovább segíti az óvodapedagógus és a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak összehangolt munkája.

Az óvodai nevelés az Alapprogrammal koherens Pedagógiai Program alapján valósulhat meg és a teljes óvodai életet magában foglaló tevékenységek keretében szervezhető meg.

Óvodánk csoportszerkezete:

Nevelőtestületünk alkalmazkodik a beiratkozó gyermekek életkori összetételéhez és a partnerek igényeihez. Ennek megfelelően alakítjuk ki lehetőség szerint homogén és kisebb számban heterogén életkorú csoportokat. Az óvodapedagógusok heti illetve napi váltásban dolgoznak.

A gyermekcsoportok megnevezései székhely/telephely

Szentimrevárosi Óvoda Gesztenyés kert Székhely:

Mesékből, dalokból ismert állatnevekkel jelölt: Nyuszi, Csiga, Süni, Őzike, Mackó, Katica, Kisvakond, Tücsök csoportok

Újbudai Karolina Óvoda Telephely:

Mesékből, dalokból ismert állatnevekkel jelölt: Maci, Katica, Delfin, Mókusz csoportok

Alsóhegy Utcai Óvoda Telephely:

Színek alapján jelölt: Piros, Lila, Barna, Kék, Zöld, Sárga csoportok

Napirend:

Az óvodáskorú gyerekek fejlesztése tervezett és szervezett valamint spontán tevékenységekben valósul meg. A párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységekben

többek között fejlődik a gyerekek feladattudata, együttműködő képessége. *Az intézmény elsősorban a folyamatos napirendet támogatja. Kötött (mozgás), kötetlen szervezeti keretben, mikro-csoportos, csoportos, páros kooperatív, esetenként frontális munkaforma keretében*

A rendszeresség és az ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyerekeknek. A tevékenységek eredményes megvalósulásához kialakult szokásrend és megfelelő feltételek biztosítása (hely, idő, tartalom, eszköz, motiváció, élmény) szükséges.

A nevelési év szeptember 1-től augusztus 31-ig tart.

A **szeptember 1-től május 31-ig** terjedő időszak napirendjét a gyermek biológiai (életkor, alvás-, mozgásigény, étkezések rendszeres időpontja) és társas szükségleteit szem előtt tartva alakítjuk ki.

A nyári időszakban június 1-től **augusztus 31-ig tartó nyári napirend összeállításánál** figyelembe vesszük az előbb említetteteket. melynek tervezését szintén a csoportnaplóban rögzítik az óvodapedagógusok.

Időkeretek

Időtartam	Tevékenység
6:00-12:00	Érkezés, gyermekek fogadása, folyamatos vagy kötött reggeli 8-9 óra között. Játék, szabadon választott tevékenységek, készség-képességfejlesztések, párhuzamosan végezhető egyéni differenciált fejlesztéssel egybekötött tevékenységek, időszávok biztosítása. Testápolási teendők, előkészületek a tízóraihoz, mindennapos frissítő torna, tevékenységek a szabadban.
12:00-13:00 13:00-15:00	Testápolási teendők, ebéd, testápolás. Pihenés, <i>folyamatos ébredés</i>
15:00-18:00	Testápolási teendők, előkészületek az étkezéshez, uzsonna. Játék, szabadon választott tevékenységek, egyéni képességfejlesztések

A délutáni pihenő időtartamát 14:00-óra után rugalmasan kezeljük, figyelembe vesszük a gyermekcsoport életkorát, igényeit.

Az óvodában a napirendet úgy alakítjuk ki, hogy a szülők az óvodai tevékenység megzavarása nélkül hozzák be illetve vigyék haza gyermeküket.

Heti rend

A heti rendet a csoportnaplóban rögzítik a pedagógusok. Kialakításában meghatározó a csoport adottsága. Egy – egy **környezeti témakör, jeles nap, hagyomány, köré komplexen csoportosítva** dolgozzák fel az ismereteket a különböző foglalkozásokon, kezdeményezéseken.

A választott módszerek, eszközök, tanulási formák, szervezeti keretek alkalmazása során az óvodapedagógusok élhetnek módszertani szabadságukkal

Minden korcsoportban *a tanulás megvalósításának érdekében, komplex formában, napi 1-2* tevékenységet terveznek az óvodapedagógusok. A tanulás tervezése életkori sajátosság figyelembevételével fokozatosan 5-35 perces időtartamban, az éves terv alapján, heti tervezéssel, - egy hónapra előre -, aktualitások figyelembe vételével, a spontán kialakult helyzetek kihasználásával, a tervidőszak végén tényszerű, rövid reflexióval valósul meg.

Az óvodapedagógus által kezdeményezett kötött tevékenységi formák időtartama középső csoportban maximum 20-25 perc, nagycsoportban 30 –35 perc.

Kiscsoportban a szervezett mozgás időtartama 20-25 perc.

A délutáni időszakban differenciáltan kerül sor az egyéni fejlesztések végzésére, tehetséggondozásra, felzárkóztatásra

Kiscsoportban szeptember - október a beszoktatás időszaka, a kezdeményezéseket novembertől - májusig tervezzük. **Középső csoportban** szeptember a visszaszoktatás időszaka, ezért októbertől - májusig tervezünk. **Nagycsoportosoknak** szeptember 15-ig tart a visszaszoktatás időszaka és ezt követően készítjük el a terveket.

Heti- rend javaslat (mind három korcsoportnak egyaránt alkalmas)

Az óvodapedagógusok kompetenciája a heti rend összeállítása, amely a csoportnaplóban kerül rögzítésre.

Időszak	Tevékenység Délelőtt	Délután
Hétfő	Szabad játék,	<i>Szabad játék,</i>
Kedd	- mindennapos mozgás naponta	<i>Egyéni fejlesztések,</i>
Szerda	- kötött mozgás (heti két alkalom)	<i>Tehetséggondozás,</i>
Csütörtök	- <i>kötött vagy</i> kötetlen, naponta 1-2- <i>tevékenység:</i> külső világ tevékeny megismerése; matematikai tartalmú tapasztalatszerzés; ének, zene, énekes játékok, gyermektánc; rajzolás, festés,	<i>Felzárkóztatás.</i>
Péntek	mintázás, kézimunka; verselés, mesélés;	

Alapelveink a tanulási folyamatok értékeléséhez

A gyermekek akkor tudnak önfeledten tevékenykedni, ha közben pozitív megerősítést, buzdítást, dicséretet, kapnak. Az óvodapedagógusok figyelnek arra, hogy minden gyermek cselekvéshez kötött, személyre szabott, konkrét, pozitív megerősítést kapjon.

A gyermekek értékelése hozzájárul a gyermek csoportban elfoglalt helyének, társairól alkotott véleményének kialakulásához. A pozitív értékelés megerősíti a helyes magatartást, elősegíti a helyes elvárások belsővé válását.

Az óvodapedagógusok a tanulási szokásokat úgy alakítják ki, hogy metakommunikációs eszközök alkalmazásával a nemkívánatos magatartást megszüntesse.

A gyermekek alkotásai

A gyerekek óvodában készített alkotásait az óvodapedagógusok megtekintésre a faliújságra helyezik el, albumban (dossziéban) gyűjtik, majd a nevelési év végén hazaadják.

Az óvoda által használt nyomtatványok és dokumentáció (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 88. §)

- a felvételi előjegyzési napló,
- a felvételi és mulasztási napló,
- az óvodai csoportnapló,
- az óvodai törzskönyv,
- a tankötelezettség megállapításához szükséges szakvélemény.
- gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció

Célunk: Az átlátható, egymásra épülő, egységes dokumentálás, melynek alapján nyomon követhető a csoport és a gyermekek fejlettségi szintje.

Óvodapedagógus feladata:

- A gyermekek adatainak előírás szerű vezetése.
- A különböző pedagógiai folyamatok dokumentálása.
- A csoport, a gyermekek fejlődési folyamatát, feladatait tükröző dokumentáció elkészítése.

- A szülő folyamatos tájékoztatása az óvodás gyermek fejlődéséről, a tájékoztatás dokumentálása (január és május hónapban, melyet aláírásával igazol).

Az óvodapedagógusok által vezetett dokumentáció rendszere:

Felvételi és mulasztási napló

Pontos, naprakész adatkezelés és nyilvántartás vezetése.

Csoportnapló

(20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 91. § (1)) „Az óvodai csoportnapló az óvoda pedagógiai Programja alapján a nevelőmunka tervezésének dokumentálására szolgál.”

Minden csoport óvodapedagógusa a Szentimrevárosi Óvoda Pedagógiai Programhoz készített csoportnaplót használja.

A csoportnapló tartalmi elemei:

A gyermekek névsora, jele,

Statisztikai adatok,

Sajátos nevelési igényű gyermekek adatai,

A nevelési évben tankötelessé váló gyermekek névsora,

A csoport életkor és nemek szerinti összetétele,

Születésnapok nyilvántartása,

Heti rend (nyári),

Napirend (nyári),

Hagyományok, ünnepek,

Nevelő munka tervezése,

Befogadási terv,

Nevelési terv (szeptember 01.-től- január 31.-ig, február 01.-től-május 31.-ig),

Nevelési terv féléves értékelése,

Nevelési terv éves értékelése,

Közös nyári nevelési terv (június 01.-től-augusztus 31.-ig),

Közös nyári nevelési terv értékelése,

Eseményterv, szervezési feladatok (szülői értekezletek tervezett időpontja, programok, kirándulások),

Feljegyzések a csoport életéről (közösségi nevelés).

A tevékenységben megvalósuló tanulás tervezése

Éves terv,

Heti tervek – tényszerű, rövid reflexióval.

Egyéb bejegyzések

Hivatalos látogatások a csoportban, értékelésének szempontjai,

Szülői értekezletek jegyzőkönyvei,

Kapcsolattartás a szülőkkel,

Óvó – védő intézkedések megtartásának igazolása,

Megjegyzések (javaslat a napló tartalmi változtatására),

Szülői nyilatkozatok, aláírással.

Az egyéni fejlődést nyomon követő dokumentumok

- A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációt a gyermekek fejlődéséről folyamatosan vezetjük, amely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát.
- A megfigyelési kategóriák és a szempontsor elsősorban minden óvodapedagógus széleskörű pedagógiai és pszichológiai ismereteire épít.
- A megfigyelés és megismerés folyamatos, természetes élethelyzetben zajlik, és a gyermeki pszichikum minden területére kiterjed.

(20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 63. § (4)

A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció tartalma:

- A gyermek anamnézisé,
- A gyermek fejlődésének mutatóit (érzelmi-szociális, értelmi, beszéd, mozgásfejlődés), valamint az óvoda pedagógiai programjában meghatározott tevékenységekkel kapcsolatos egyéb megfigyeléseket (befogadás tapasztalatai),
- A gyermek fejlődését elősegítő megállapításokat, intézkedéseket, az elért eredményt,
- Amennyiben a gyermeket szakértői bizottság vizsgálta, tartalmazza a vizsgálat megállapításait, a fejlesztést végző szakember, fejlődést segítő intézkedéseire tett javaslatait,
- A szakértői bizottság felülvizsgálatának megállapításait,

- A szülő tájékoztatásáról szóló feljegyzéseket (fogadóóra téma, időpont),
- Szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről, (január és május),
- Családlátogatás (szükség szerint) tapasztalatait,
- Jegyzőkönyveket (baleseti),
- Emberábrázolást, családrajzokat (évente),
- Szülői nyilatkozatokat a gyermekről.

Tankötelezettség megállapításához szükséges óvodai szakvélemény

A tankötelezettséghez két együttesen meglévő feltételre van szükség: az iskolába lépéshez szükséges fejlettség megléte és a meghatározott életkor.

Az óvoda teendői a tanköteles életkorba lépéskor a gyermekek fejlettségével kapcsolatban:

Óvodavezető feladata:

Amennyiben a gyermek elérte az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, a vezető az óvodai szakvélemény dokumentumban igazolja.

Dönt a hatodik életévét augusztus 31-ig betöltő gyermekek óvodai nevelésben való további részvételéről.

Szakértői bizottsági vizsgálatot kezdeményez a gyermek iskolába lépéséhez szükséges fejlettség megállapítása céljából:

- Ha egyértelműen nem dönthető el a gyermek fejlődésének nyomon követéséről szóló óvodai dokumentumok alapján,
- A gyermek óvodai benntartózkodása nem tesz eleget a jogszabályban megfogalmazottaknak,
- A szülő és az óvodapedagógus véleménye nem egyezik a beiskolázás tekintetében.

Az óvodás gyermek fejlődésének figyelemmel kísérésével kapcsolatos szabályok (20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet)

„63. § (1) Az óvoda az óvodás gyermekek fejlődését folyamatosan nyomon követi és írásban rögzíti. Az óvodás gyermek fejlődéséről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

(2) Ha a gyermeket nevelő óvodapedagógus a gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségének elérése érdekében indokoltnak tartja, az óvoda vezetője tájékoztatja a szülőt az Nkt. 72. § (1) bekezdés *a)* pontjában foglalt kötelességekről, továbbá a kötelességek nem megfelelő teljesítéséből eredő következményekről, valamint az Nkt. 72. § (4) bekezdésében foglalt jogokról.

(3) Amennyiben a szülő az óvoda döntésében foglaltaknak önként nem tesz eleget, az óvoda vezetője az Nkt. 72. § (1) bekezdés *a)* pontjában, valamint (4) bekezdésében foglaltak alapján a szülői egyet nem értést alátámasztó nyilatkozat megküldésével értesíti a gyermek lakóhelye szerint illetékes kormányhivatalt.

(4) Az óvoda a gyermek értelmi, beszéd-, hallás-, látás-, mozgásfejlődésének eredményét - szükség szerint, de legalább félévenként - rögzíti. Rögzíteni kell a gyermek fejlődését szolgáló intézkedéseket, megállapításokat, javaslatokat.

III. CÉLOK, FELADATOK

3.1. Pedagógiai programunk kiemelt célja, feladatai

3.1.1. Zenei nevelés és néphagyományőrzés

A Szentimrevárosi óvodába járó gyermekek városi körülmények között nőnek fel, ahol kevés lehetőség adódik a néphagyományőrző élmények felfedezésére, befogadására.

Ezért nevelőközösségünk fő feladatának választotta a népi kultúra és hagyomány ápolását valamint a zenei nevelést.

Beépítjük a gyermekek mindennapi nevelésébe azokat az értékeket, hagyományokat, jeles napokat, népszokásokat, amely a magyar kultúra értékeit hordozzák magukban. Törekszünk arra, hogy új ismereteket nyújtsunk, számos népi játékot, népmesét, népdalt, népköltészeti alkotást igyekszünk átadni a gyermekeknek és kihasználjuk a dramatikus játékok adta lehetőségeket.

A családok mindennapi nevelését kiegészítve igyekszünk a néphagyományokból, a népi kultúra értékeiből minél többet közvetíteni a gyermekek felé.

A népi hagyományok a természet közelségre építenek, egy teljes évet hagyományokkal, ünnepekkel körbejárnak.

Az évszakokhoz kapcsolódva ismertetjük meg a gyermekekkel a különböző szokásokat, hagyományokat, melyek során élményekben gazdagon, változatos tevékenységeken keresztül figyelhetik meg a természet változásait, ismerkedhetnek az őket körülvevő hagyományok világával. A természetes anyagok használatát és újrahasznosítását részesítjük előnyben.

„Kultúrát nem lehet örökölni. Az elődök kultúrája egy-kettőre elpárolog, ha minden nemzedék újra meg újra meg nem szerzi magának.” (Kodály Zoltán)

Az óvodáskor fogékony időszak, amely lehetővé teszi, hogy a gyermek a játékon keresztül megismerkedjen a néphagyományokkal. A cselekvéssel szerzett tapasztalatok és élmények rögzülnek a gyermekekben, ezáltal beépülnek személyiségükbe. Folyamatosan alakulnak ki az erkölcsi, esztétikai értékrend alapjai.

A hagyomány köt és kötelez, korról-korra változik, és csak akkor marad meg, ha beillesztjük jelenünkbe és mi tovább adjuk azt.

Az ünnepekre készülődés másféle magatartást kíván, a hiteles ünneplés pedig a felnőtt magatartásától függ. Az óvodapedagógus modell szerepe meghatározó, készülődése, hozzáállása a gyermekek számára mintaadó, mely által az ünnep tartalmasabb válik.

A néphagyomány ápolás tartalmát beépítjük az óvodai nevelés teljes folyamatába, átszövi mindennapjainkat a székhely és telephely intézmények egyedi arculatának figyelembe vételével.

A néphagyományból kiinduló zenei nevelésünk legtermészetesebb módja az éneklés, élő zenével való ismerkedés.

A népdalok éneklése, a gyermek néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. A zene közvetlenül váltja ki a pozitív érzelmeket a gyermekekben, ezért elengedhetetlen része a nevelésünknek, jelen van a mindennapokban, ezáltal kiváló alapot is teremt a képességfejlesztésekhez.

A hagyományörzés és zenei nevelés áthatja az egész óvodai nevelésünket, tartalmi elemei megjelennek a tanulási folyamatokban.

3.1.2. A környezettudatos magatartás megalapozása

A fenntarthatóság pedagógiája:

Az életünk minőségét, valamint egészségünket alapvetően befolyásolja és meghatározza a bennünket körülölelő természeti és társadalmi környezet minősége, állapota. Napjaink környezeti problémái, (a visszafordíthatatlan környezeti változások, a klímaváltozás, élőhelyek eltűnése, fajok kihalása, az ózonpajzs elvékonyodása, stb.) a földi rendszer megváltozott működésének jelei teszik szükségessé, hogy a fenntartható jövő megvalósításának érdekében már óvodás korban megalapozzuk a környezetért felelős gondolkodást, a környezettudatos magatartást. A kisgyermekkorban megfigyelt, tapasztalat és utánzásos tanulás útján elsajátított környezetkímélő és környezetvédő magatartás beépül a gyermekek személyiségébe, megalapozva ezzel az öko-szemléletű gondolkodást, a környezettudatos felnőtté válást.

A megvalósítás folyamata a külső világ tevékeny megismerésén alapul, és óvodai keretek között az alábbi tartalmakkal, jeles napokkal kiegészülve lehet teljes:

- Közlekedés – környezetszennyezés;
- A természet körforgása –a természet törvényszerűségei;
- Fenntarthatóság lehetőségei közösségi és egyéni szinten;
- Az anyagok sokfélesége;
- Szelektív gyűjtés, újrahasznosítás, takarékoság;
- Öko-lábnym;
- Energiatakarékosági Világnap – március 6;
- Víz Világnapja – március 22;
- Föld Világnapja – április 22;
- Madarak és fák napja – május 10;
- Környezetvédelmi Világnap – június 5;
- Autómentes Világnap – szeptember 22;
- Állatok világnapja – október 4;
- „Ne vásárolj semmit” nap – november utolsó péntek.

Célunk:

A gyermekek környezettudatos magatartásának és a későbbi oktatási folyamatnak a megalapozása. Célunk továbbá a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezeti problémák iránti érzékenység felébresztése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Példamutató értékrendünk, viselkedésünk és tevékenységünk segítse elő a gyerekek környezettudatos magatartásának kialakulását, a környezetért felelősen gondolkodó életvitelük megalapozását, a természet törvényeivel harmonizáló magatartásuk összhangját.
- Segítsük elő és erősítsük meg a gyermekek környezethez való pozitív viszonyulást, pl. megfigyelésekkel, sétákkal, madáretetéssel, növények gondozásával, védelmével, komposztálással, stb.
- Segítsük a gyerekeknek észrevenni, felfedezni a környező világot, csodálkoztassuk rá a szépre és a jóra, tanítsuk az értékek megbecsülésére, a természet szeretetére őket.
- Segítsük megérteni a környezetismereti összefüggéseket.
- Világítsunk rá a környezetre, a jövőt fenyegető problémákra, a pazarló fogyasztásra, a környezetrombolás veszélyeire.
- Legyünk tevékeny és maradandó részesei a gyermeki tudat- és szemléletformálásnak.
- Biztosítsuk a feltételeket az óvodán belüli és kívüli változatos, sokrétű tapasztalatszerzéshez.
- Törekedjünk a hatékony tanulási környezet megteremtésére. Pl.: élősarok létrehozása, növények ültetése, gondozása, megfigyelése, változások követése a csoportszobában. Kisállatok, madarak, rovarok megfigyelésére alkalmas hely kialakítása az óvoda udvarán, az állatok lakókörnyezetének védelmére tanítás.
- Szervezzünk élményorientált játékokat, tevékenységeket.
- Segítsük a tapasztalat és információszerzést a szervezett és a spontán alakuló helyzetekben is.
- Adjunk inspirációt és lehetőséget az egyéni és a közös tevékenységekre.
- Alkalmazzuk a szenzitív módszereket, mint pl. terepi gyakorlatok, helyszíni megfigyelés, gyűjtés, felfedeztetés, kísérletezés, stb.
- Ismertessük meg a gyerekeket, - életkori sajátosságaikat figyelembe véve - a fenntarthatóság fogalmának lényegével, az öko-lábnyom értelmével.

- Az újrahasznosítás legyen mindennapos gyakorlat, pl. gurigából bábok, tejes flakonból madáretető, kupakból csörgő, kinőtt pólóból rongyszőnyeg, stb.
- Tanítsuk meg a gyerekeknek a szelektív hulladékgyűjtés értelmét, legyen erre lehetőség az óvodában is, pl. papírgyűjtés, kupakgyűjtés, stb.
- Neveljük a gyerekeket a mértékletességre, a természet erőforrásainak kíméletére, a víz és az áram takarékos fogyasztására, a rajzpapír ésszerű felhasználására.
- Helytelenítsük a szemetelést, ösztönözzük a gyerekeket a hulladékok megfelelő helyre gyűjtésére.
- A lehetőségekhez képest használjunk természetbarát termékeket, ösztönözzük erre a gyerekeket is. Pl. tojásfestés hagymával.
- Töltsük meg tartalommal a természethez, a környezethez fűződő ünnepeket, jeles napokat, évenkénti megjelenésük jelentsen hagyományt.
- Törekedjünk a családokkal való együttműködésre a gyerek környezettudatos szemléletének alakításában. Pl. Ösztönözzük a gyűjtésekben való részvételt; vonjuk be a családokat a természeti ünnepek szervezésébe, rendezésébe; adjunk javaslatokat hétvégi kirándulásokhoz, túrázásokhoz, múzeumlátogatásokhoz; stb.
- Törekedjünk, hogy a gyerekek „vigyék haza” az óvodában kialakított természet és környezetbarát szokásokat.

A pedagógiai munkát segítő feladatai:

- Az óvodapedagógusok értékrendje legyen iránymutató, elvárásait közvetítsék a gyerekek felé.
- Segítsék, támogassák, erősítsék az óvónő alapozó, fejlesztő tevékenységének megvalósulását.
- Hitelesen vegyenek részt a szelektív hulladékgyűjtésben.
- Szeretettel, türelemmel támogassák a gyűjtéseket, kísérletezéseket, tapasztalatszerző tevékenységeket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek az óvodáskor végére elemi ismeretekkel rendelkeznek az őket körülvevő természeti, társadalmi környezetről. Ismerik a környezetükben élő növényeket, állatokat, azok gondozását, védelmét.
- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek.

3.1.3. Érzékenyítő program

Célunk a szemléletformálás: a befogadó, elfogadó szemlélet megerősítése, a megértőbb bánásmód kialakításának elősegítése a másság, a fogyatékos, a kisebbség iránt.

Feladatunk:

- A gyermekek minél fiatalabb korban ismerjék meg a szűkebb, tágabb környezetük sokszínűségét.
- Elősegítjük a másság elfogadását, tiszteletét.
- A fogyatékos emberekhez való nyitott, elfogadó hozzáállásunkkal modell értékű viselkedést közvetítünk a gyermekek felé.
- Játékos cselekedtetések által segítjük elő, hogy a gyermekek saját élményeiken keresztül tapasztalják meg a sérült emberek életét, helyzetét, nehézségeit.
- Érzékenyítő programot egészség- és sportnapokon, közösséget érintő szabadidős rendezvényeken is szerepeltessük.
- Gyermekeken keresztül kell elősegítenünk a családok érzékenyítését, szemléletformálását is.

Elvárások, várható eredmények:

- Tapasztalataikon, saját élményeiken keresztül váljanak nyitottabbá, befogadóbbá a fogyatékkal élők irányában.
- Érzékenyítés során megismerik saját korlátaikat, határaikat is.
- Játékos cselekedtetések által megismerik a gyermekek, hogyan tudnak hatékonyan segíteni mindennapi helyzetekben és hogyan viszonyuljanak sérült emberekhez.
- Gyermekek elfogadják azt a tényt, hogy a sérült emberek, gyerekek is a társadalom, szűkebb értelemben a közösség része, van saját szerepe, kompetenciája.

3.1.4. A tudatos közlekedés magatartásának kialakítása

Az óvodáskorú gyermek fejlődésénél fogva még nem rendelkezik azon készségekkel, képességekkel, amely a biztonságos közlekedés kialakulását segítené. Az Alapprogram nem fogalmaz meg központi módszertani elvárásokat a téma tekintetében, ezért minden intézmény magának dolgozza ki közlekedésbiztonsági programját. A tartalmi elemek beépítése folyamatban van.

Tartalmi vonatkozások:

1. Közúti jelzőtáblák megismertetése

A gyermekekkel megismertetjük a legalapvetőbb gyalogos és járműforgalomhoz kapcsolódó közúti jelzőtáblákat és útburkolati jeleket. Megtanítjuk a közúti forgalmat irányító fényjelző berendezések helyes értelmezését.

2. Gyalogos közlekedés

Megismertetjük a biztonságos gyalogos közlekedés alapvető szabályait, megfelelő feltételek biztosításával gyakorlási lehetőséget teremtünk (egyéni, csoportos).

3. Kerékpáros közlekedés

Óvodánk udvarainak megfelelő berendezésével alkalmas helyet alakítunk ki a kerékpáros közlekedés alapvető szabályainak megtanítására. lehetőséget biztosítunk a differenciált gyakorláshoz.

4. Láthatóság

Különösen fontos, hogy láthatóak, érzékelhetőek, észlelhetőek legyünk a közlekedés valamennyi szereplője számára. A gyermekekkel megismertetjük a láthatósági eszközök (mellény, öltözet, fényvisszaverő eszközök) megfelelő alkalmazását. A hangsúlyt a baleset megelőzésére, és a láthatóság fontosságára helyezzük (látni és látszani).

Fontos alkalmazkodnunk az adott körülményekhez (időjárás, napszakok)

A témákhoz kapcsolódó játékok, könyvek, jelzőtáblák, burkolati jelek, biciklik, láthatósági eszközök segítik a cselekvésben megvalósuló tapasztalatszerzést.

Célunk: A gyermekek közlekedésbiztonságos magatartásának, kultúrájának megalapozása, közlekedési alapismeretek elsajátítása.

Óvodapedagógus feladatai:

- Megalapozzuk a biztonságos közlekedés normarendszerét.
- Példamutató magatartásunkkal szemléltetjük a biztonságos közlekedés szabályainak betartását.
- Egyenlő esélyt biztosítunk minden gyermek számára a tapasztalatszerzéshez.
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek fejlődését, szükség esetén differenciáltan segítséget nyújtunk.
- Biztosítjuk a közös élményszerzés lehetőségeit.
- Biztosítjuk a megfelelő eszközöket.
- Megismertetjük a gyermekekkel a közlekedési jeleket és jelzéseket, gyakorlatban megtapasztaltatjuk és alkalmazzuk a megfelelő közlekedési magatartás szabályait.
- Felhívjuk partnereink figyelmét a példamutató közlekedési magatartás betartására.

A pedagógiai munkát segítő feladatai:

Az óvónő példamutató attitűdjét átvéve segítsék a gyermekek helyes közlekedés kultúrájának megalapozását.

Óvodavezető feladata:

Az intézmény fenntartójával együttműködve biztosítsa a megfelelő feltételeket (hely, idő, eszköz).

Támogassa a témával kapcsolatos továbbképzéseken történő részvételt.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek az óvodáskor végére alapismeretekkel rendelkeznek a biztonságos közlekedés szokásairól. Ismerik a jelzőberendezéseket, jelzőtáblákat, gyalogos és kerékpáros közlekedés alapszabályait, láthatóság fontosságát.

- Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a tudatos, biztonságos közlekedéshez szükségesek.

3.2. Az óvodai nevelés általános feladatai

Célunk, hogy elősegítse az óvodások sokoldalú, harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok csökkentését, az életkori és egyéni sajátosságok valamint az eltérő fejlődési ütem figyelembe vételével, ideértve a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátását is.

Az óvodai nevelés általános feladatai

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- Egészséges életmód alakítása, környezet harmonikus életviteli szokásának kialakítása.
- A környezettudatos magatartás megalapozása,
- Érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- Anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

3.2.1. Az egészséges életmód alakítása

Az egészséges életmódra nevelés, az egészséges életvitel igényének alakítása, a gyermek testi fejlődésének elősegítése ebben az életkorban kiemelt jelentőségű.

Célunk: A gyerekek önállósági és **öntevékenységi vágyának** segítése, pozitív magatartási modellek megmutatása, erkölcsi, érzelmi, akarat tulajdonságok, szociális képességek és készségek, attitűdök, mint (együttműködés, önállóság, segítőkészség, önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, kitartás, akarat, feladat és szabálytudat, önzetlenség, figyelmesség, együttérzés...) fejlesztése, **szokás és normarendszer megalapozása.**

Feladatunk:

- A gyermek erkölcsi és szociálisérzékenységének, én-tudatának, erkölcsi magatartásának kialakítása,

- Önkifejező és önszabályozó törekvéseinek megsegítése,
- Meghatározó közös élményeken és tevékenységeken keresztül erkölcsi tulajdonságok, szokás- és normarendszer megalapozása,
- Egymás különbözőségeinek elfogadása, megértése,
- Hazaszeretet, identitástudat, szülőföldhöz való kötődés megalapozása,
- Felnőttek példamutató magatartása, kommunikációja,
- Az esélyegyenlőség megteremtésének érdekében az óvoda biztosítsa az érzelmileg egyedi bánásmódot igénylő, nehezebben szocializálható, hátrányos-, veszélyeztetett vagy kiemelkedő képességű gyermekek számára az optimális fejlődést,
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az óvoda szükség szerint működjön együtt az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Feladatunk:

- A gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- A harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- A gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- A gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- Az egészséges életmód, a testápolás, az étkezés, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása,
- A gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása, a környezettudatos magatartás megalapozása,
- A megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve - speciális gondozó prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.

Óvodapedagógus feladatai:**Gondozás, testápolás:**

- Megalapozzuk a családok szokásainak figyelembevételével az egészség megőrzéséhez szükséges készségeket, képességeket,
- Segítjük gyermekeink testi szükségleteinek felismerését, pl. melege van, szomjas,
- Tiszteletben tartjuk gyermekeink intim szféráját, és arra neveljük őket, hogy legyen igényük az intimitásra,
- Megteremtjük a feltételeket a gyermek egészségének megőrzéséhez, jó közérzetéhez, az egészséges életmód kialakításához,
- Formáljuk az önkiszolgáló tevékenységeket a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez mérten (orrfújás, fésüklődés, WC- és mosdóhasználat, fogápolás),
- Elősegítjük, hogy gyermekeinknek igénye legyen a tisztaságra, jól gondozottságra,
- Támogatóan figyelünk a kiemelt bánásmódot igénylő gyermekeinkre, hiszen gyakran előfordul, hogy saját testük jelzéseit, szükségleteit még nehezen képesek értelmezni,
- Segítjük a szükségleteiket nehezen kifejező gyermekeket személyiségük önállósodásának kibontakozásában.

Étkezés:

- Figyelembe vesszük a csoport adottságait és igényeinek megfelelő módon szervezzük a gyermekek étkezését, amely ennek megfelelően kötött vagy kötetlen formában is történhet,
- Biztosítjuk az étkezések alatti nyugodt légkört,
- Figyelmet fordítunk a gyermekek esztétikus, helyes étkezési szokásainak kialakítására,
- Megalapozzuk a korszerű táplálkozási szokásokat,
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek igényeinek megfelelő folyadékbevitelt.

Öltözködés:

- Odafigyelünk, hogy gyermekeink mindig az időjárás viszonyainak megfelelően legyenek felöltözve,
- Figyelemmel kísérjük, hogy a gyermekek mindenkor öltözéke biztosítsa jó komfort érzetüket és alkalmas legyen az éppen aktuális mozgásos tevékenységeinkre,
- Külön figyelmet fordítunk arra, hogy gyermekink ruházata ne lehessen baleset forrása,

- Differenciáltan segítjük az eltérő fejlettséggel rendelkező gyermekek öltözködését.

Pihenés:

- Biztosítjuk a pihenőidő alatt a nyugodt, csendes légkört és a tiszta, friss levegőt,
- Figyelmet fordítunk a csoport életkorának, adottságának, megfelelő napirendbe történő beillesztésére,
- Lehetőséget biztosítunk a nyugodt alvást segítő eszközök használatára (rongyocska, puha állatfigura, zenehallgatás, altatódal, illóolajok párologtatása).

Mozgás és egészségmegőrzés szokásainak alakítása:

- Törekszünk a gyermekek önbecsülésének és önbizalmának fejlesztésére a szabályokhoz kötött, mozgásos képességeket fejlesztő játékok segítségével,
- Hangsúlyt helyezünk a stressz megelőzésére,
- Kihasználjuk a szabad levegőn való mozgás udvari lehetőségeit,
- Lehetőséget adunk gyermekeink egyéni mozgásigényét figyelembe véve a csoportszobában vagy tornateremben történő mozgásos tevékenységre.
- Igyekszünk minél több időt tölteni a szabad levegőn az időjárási viszonyokat figyelembe véve. (-5 fok alatti hőmérséklet, viharos erejű szél, szmogriadó, eső, erős UV-sugárzás),
- Figyelünk a mindennapos egészségfejlesztő testmozgás szervezésére, edzettségükre, ami elengedhetetlen feltétele egészségük megőrzésének,
- Törekszünk a hiteles, mintaadó magatartásra.

A pedagógiai munkát segítők feladatai:

- Az óvodapedagógusok útmutatása alapján segítse a pedagógiai munkát,
- Vegye figyelembe az értékeket, elvárásokat, a tevékenységekhez kapcsolódó szokásokat,
- Kommunikációja, bánásmódja, viselkedése legyen összhangban az óvodapedagógus elvárásaival,
- Az óvónő és a dajka munkáját harmonikus együttműködés jellemezze,
- Fordítson kiemelt figyelmet a különös bánásmódot igénylő gyermekek megsegítésére,

- A gyermekek egészséges fejlődése érdekében a dajka tartsa fenn a tiszta, higiénikus, kulturált és balesetmentes környezetet.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Önállóan, felszólítás nélkül, igényeiknek megfelelően végzik a testápolási teendőket: mosakodást, törölközést, a WC használatát,
- Szükség szerint használnak körömkefét,
- Ruhájuk ujját fel és letűrik, gombolják ki és be,
- Hajukat rendben tartják,
- A fogmosást önállóan végzik, fogápoló szereiket rendben tartják,
- A zsebkendőt helyes technikával, szükség szerint használják,
- Étkezés közben kulturáltan viselkednek,
- Igénylik az asztal esztétikus rendjét,
- Az étkezéshez használt eszközöket helyesen használják,
- A tálból önállóan szednek, megítélik az elfogyasztani kívánt étel mennyiségét, a kancsóból önállóan öntenek.
- Önállóan, megfelelő sorrendben öltözködnek, holmijukat, ágyneműjüket összehajtják, a cipőfűzőt megkötik,
- Ha fáznak, vagy melegük van, képesek segíteni magukon, pl. vizes holmijukat kiterítik száradni,
- Ügyelnek saját személyük és környezetük rendjére, gondozottságára,
- Az ajtókat nyitják, csukják csendesen,
- A használati tárgyakkal körültekintően, rendeltetésszerűen bánnak.

3.2.1.1. Egészségfejlesztési program

A teljes körű egészségfejlesztés olyan folyamat, amely a gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítését jelöli meg és egészségi állapotának kedvező irányú változását idézi elő.

Célunk:

- A gyermekek teljes testi-lelki jóllétének, egészségének hatékony fejlesztése,

- Az emberi jogok tiszteletben tartására nevelés,
- Szociális kapcsolatok harmóniájának megteremtése.

Feladatunk:

- A kiegyensúlyozott környezet biztosításával a belső harmónia kialakulásának elősegítése,
- Önmaga és a másik elfogadása, érzékenyítés, empátikus viselkedésre nevelés, tolerancia,
- A stressz kezelési módszerek megismertetése, alkalmazása, bántalmazás megelőzése,
- A gyerekek közösségbe való előítéletektől mentes befogadása,
- Együttműködő készség, képesség kialakítása, fejlesztése, konstruktív konfliktuskezelési technikák bevezetése, megismertetése.

Az egészségfejlesztés és megelőzés területei:

1. Szomatikus egészség fejlesztése (gondozás, ápolás, edzés, mozgásfejlesztés).
2. Pszichohigiénés egészségfejlesztés (érzelmi biztonság nyújtása).
3. Szociohigiénés fejlesztés (közösségi élet, társas együttélés, erkölcsi normák).

1. Szomatikus egészségfejlesztés

Az alapprogramban meghatározott gondozási feladatok ellátása, a testi szükségletek és a mozgásigény kielégítése, az egészségvédelem és egészségfejlesztés illetve a baleset megelőzés a biztonságos környezet biztosításával valósul meg.

A szomatikus nevelés területei:

Célunk: A gyermekek biológiai szükségleteinek kielégítése, egészséges testi fejlődése.

Feladatunk:

- Személyi higiéné (intim, száj, haj higiéné, megfelelő öltözet, helyes öltözködési szokások),
- Környezeti higiéné (az óvoda helyiségeinek és udvarának a tisztasága, rendben tartása, szellőztetés, világítás, EU szabványok, környezetbarát szokások),

- Egészséges táplálkozás (elegendő folyadékbevitel, korszerű táplálkozási szokások különös figyelemmel az ételallergiásokra),
- Mindennapos egészségfejlesztő testmozgás, edzés (játék, mozgás a szabad levegőn, időjáráshoz való alkalmazkodás, állóképesség, mozgáskoordináció, mozgásigény kielégítése),
- Egészséges életmód – betegségmegelőzés (betegségmegelőzési, egészség megőrzési szokások),
- Baleset megelőzés, elsősegélynyújtás (az udvaron és az óvoda helyiségeiben elhelyezett eszközök, játékok, bútorok rendszeres ellenőrzése, szükség esetén javíttatása, baleset megelőzést szolgáló oktatás félévente a gyerekek számára, közlekedésbiztonsági program),

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítjuk a személyi és környezeti higiénés feltételeket,
- A gyerekeket a helyes tisztálkodási, öltözködési, étkezési szokások elsajátítására szoktatjuk,
- Az allergiás gyerekek (ételallergia, asztma stb.) gondozására kiemelt figyelmet fordítunk,
- Járványos időszakban higiénés szabályok fokozott betartására ügyelünk (papír kéztörlő, gyakoribb fertőtlenítés),
- Figyelünk a mozgásigény kielégítésére, edzés szabad levegőn évszaknak és időjárásnak megfelelően,
- Állandóan elérhető tiszta víz folyadékpótlásra.

A pedagógiai munkát segítők feladatai:

- Az óvónővel szorosan együttműködve segítik a személyi és környezet higiéné feltételeinek biztosítását,
- Az elfogadó, befogadó szemléletet tükröző attitűdje – az óvónő példáját követve - modellértékű a gyerekek számára.

Kondicionálás, szervezet edzése

A gyermekek természetes mozgáskedvének megőrzése, mozgástapasztalatok bővítése változatos eszközök és mozgásformák biztosításával, a testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése.

- Szabad levegőn való mozgásaktivitás szintjének növelése (séták, kirándulások, udvari mozgásos játékok, mindennapos torna, sportnapok stb.),
- Motoros képességek tudatos fejlesztése (kondicionálás, koordinációs képességek, mozgékonyág, hajlékonyág),
- Harmonikus, összerendezett mozgásfejlődés elősegítése tartásjavító torna szakember bevonásával,
- A betegségek, rendellenességek prevenciója és korrekciója, - speciális szakemberek közreműködésével (gyógytestnevelő, ortopéd orvos).

Egészségvédő szokásalakítás

A helyes higiénés szabályok betartása biztosítja a szervezet általános védekezőképességének fokozását, betegségek megelőzését, segíti a gyermek egészségének megóvását:

- Rendszeres szabad levegőn való tartózkodás,
- Betegségmegelőző, higiéniai szokások: tisztálkodás, öltözködés, étkezés, alapos rágás, folyadékpótlás, pihenés,
- Egyéni érzékenység, allergiás betegségek figyelembe vétele.

2. Pszichohigiénés egészségfejlesztés területei:

Célunk: A gyermek lelki szükségleteinek kielégítése, egészségvédelme.

Feladatunk:

- Egészséges életvezetés (hibás viselkedési módok kezelése, egészségtelen szokások korrekciója, egészséges életmód szabályai, túlterhelés megelőzése),
- Stressz kezelés (kommunikációs technikák, feszítő - lazító mozgások, futás-mozgás, mentálhigiénés játékok, érintés egyéni igények figyelembevételével.),
- Egészségkárosító szokások megelőzése (példamutatás, a korszerű táplálkozási szokások alakítása, mozgásra ösztönzés),
- Érzelmi nevelés, mentálhigiéné (biztonságérzés, derűs, nyugodt légkör megteremtése, mentálhigiénés játékok),
- Mindezek érdekében a gyermekek önismeretének, önbecsülésének kialakítása,

- Minimálisra kell csökkenteni azokat a szituációkat, melyben a gyermek félelmet, kudarcot él át,
- Közösségre és egyénre szabott elvárások beépítése a nevelés folyamatába,
- A fokozatosság, kivárás, türelem jellemezze a pedagógiai munkát.

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés minden egyes mozzanatában jelen van. A lelki egészség érdekében törekszünk:

- Megfelelő napirend kialakítására,
- Egészséges életmód igényformálására,
- Pozitív megerősítés, pozitív énkép kialakítására,
- Önkontroll, öndifferenciálás elvének szem előtt tartására (tevékenység- téma- eszköz- csoport választásának lehetősége).

Óvodapedagógus feladatai:

- Olyan légkört kell teremtenünk, melyben erősödnek a társas kapcsolatok, nő a gyermek önbecsülése,
- A 3 „K” elvének alkalmazása (kommunikáció, kreativitás, kooperáció),
- Pozitív megerősítéssel pozitív énkép kialakítása,
- Fejlődésközpontú érést, tempót figyelembevevő szabad játék biztosítása,
- Helyes életritmus, napirend kialakítása.

Pedagógiai munkát segítők feladatai:

- Az óvónő irányításával, példamutatásával, mint nevelési partner segítik az óvónő feladatainak elvégzését.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődéssel álljon készen az iskolakezdéshez,
- Észlelése, érzékelése folyamatosan fejlődjön. Kiemelten fontos a téri észlelés, téri tájékozódás, térbeli mozgás fejlődése, a vizuális és az akusztikus differenciáló képesség kialakulása, a testséma tudatosság fejlesztése

- Beszéde, kommunikációja érthető, gondolatait, érzelmeit képes kifejezni érthetően, világosan életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal,
- Egyre több szabályhoz képes alkalmazkodni, és tudja vágyait késleltetni.

3. Szociohigiénés egészségfejlesztés:

Célunk: A gyermek társas-szükségletének kielégítése, társas-kapcsolatok alakítása. A gyermek váljon befogadóvá az emberi különbözőségek iránt.

Kedvező társas miliő

- A gyermekek személyiségének ismerete,
- Csoportbeli helyzetének felderítése,
- A társas kapcsolatok alakulása során a segítőkészség, együttérzés, közös alkotási vágy iránti légkör megteremtése,
- Különbözőséget elfogadó, szeretetteljes légkör, pozitív társas kapcsolatok erősítése.

Területei:

- Esélyegyenlőség, érzékenyítés, integráló nevelés (közösségbe való befogadás egyenértékű emberként),
- Egészségpropaganda (Az óvoda és a család egészségnevelésének összehangolása, az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való ösztönzés).

Feladatunk:

- Az Alapprogram által megfogalmazott lehetőségek alapján az integrálható sajátos nevelési igényű gyerekek a speciális fejlesztés mellett normál óvodai nevelés biztosításával legyenek készek az iskolára való alkalmasság elérése,
- Célunk az érzelmi biztonság megteremtésével az akarati és erkölcsi élet kialakításával a társadalom által elfogadott értékrend, közösségi normák megalapozása,
- A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek esetében cél az egyenlőtlenségek kiegyenlítése, az esélyegyenlőség biztosítása.

Óvodapedagógus feladatai:

- Nyugodt, kiegyensúlyozott légkör biztosítása,
- Helyes mintaadás, szabályközvetítés,
- Nyitottság befogadó, integráló nevelésre,
- Az különös bánásmódot igénylő gyerekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett lehet a mi munkánk is eredményes. A gyógypedagógussal szorosan együttműködve, folyamatosan konzultálva az egyéni haladási ütem biztosításával. Az együttneveléshez szükséges elfogadás, tolerancia, empátia az óvónő részéről. Személyre szabott módszerek, technikák alkalmazása.
- Kapcsolattartás a családdal, partnerközpontú együttműködés, szülői elégedettség feltárása, családok megismerése, elfogadása,
- Családok bevonása az egészséges életmód, környezettudatos magatartásformáló programjainkba,
- Fogadóórák, szülői értekezletek, közös ünnepek, tájékoztatók, faliújság, elektronikus tájékoztatás, honlap működtetése, kör e-mail, napi információk, igény szerinti hozzáférés az intézményi dokumentumokhoz, családi sportnapok,
- Hátrányos helyzetű gyerekek esetében szociokulturális háttér feltérképezése, hátrányos helyzet meghatározása, partnerközpontú együttműködés a szülőkkel, egyéni mérési eredményekre épülő fejlesztési terv készítése, a lemaradás mértékének feltérképezése, a lemaradás csökkentése a megfelelő pedagógiai módszerekkel,
- A gyermekek fejlesztése, szokásaik kialakítása érdekében fontos, hogy a pedagógus ismerje a gyermek adottságait, egészségi állapotát, otthoni körülményeit,
- Konzultáljon, szükség esetén vegye igénybe a szakemberek (orvos, védőnő, logopédus, pszichológus) szakmai segítségét.

Pedagógiai munkát segítők feladatai:

- Az óvónővel együttműködve, az óvónő irányításával aktív segítségnyújtás.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Óvodáskor végére alakuljon ki a gyermek feladattudata, feladatértése, feladattartása. Kitartása, megfelelő munkatempója, önállósága, önfegyelme szükséges az iskolakezdéshez,
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai a befogadó intézmény elvárásait tükrözik.

Kapcsolat a gyermek egészségügyi szakszolgálattal

Az óvoda egészségfejlesztő tevékenysége kapcsolódik a gyermek egészségügyi szakhálózat szervezeti tevékenységéhez. Az óvodai, iskolai egészségügyi ellátást (26/1997. NMs.) rendelet szabályozza, mely rögzíti az óvoda orvosi szobájának alapfelszerelését, az óvoda orvosa által elvégzendő gyermek-egészségügyi feladatokat, továbbá a védőnő által önállóan ellátandó feladatokat.

Célunk:

- Egészségmegőrzés, prevenció,
- Egészséges életvitel iránti igényalakítás.

Feladatunk:

- Szűrések (orthopédia, fogászat, tetű),
- Egészséges életvitellel kapcsolatos tájékoztatók, tanácsadás.

Baleset megelőző nevelés

Célunk: A gyermek testi épségének védelme.

- Személyi, tárgyi feltételek biztosítása,
- Az eszközök, használati tárgyak ellenőrzése és karbantartása, hibaforrások megszüntetése,
- Óvodán belüli és óvodán kívüli balesetek megelőzésére irányuló törekvés /baleseti helyzetek felismertetése, közlekedési szabályok gyakorlása, balesetveszély lehetőségét magukban hordozó eszközök helyes használata, kirándulások szabályai.

Feladatunk:

- Az egészségnevelés és egészségvédelem során figyelemmel kísérjük azokat a negatív tényezőket, amelyek a gyermekek egészségét károsan befolyásolhatják,
- A balesetekhez köthető szabályokat tanítjuk,
- A balesetmentes környezetet biztosítjuk az óvoda egész területén,
- A szokás és szabályrendszer kialakításakor különös figyelmet fordítunk arra, hogy gyermekeink testi épségét garantáljuk.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermek mozgása az óvodáskor végére összerendezett, harmonikus legyen, képessé váljon azon finommozgások elvégzésére, melyek az alap kultúrtechnikák elsajátításához szükségesek,
- A gyermek testi szükségleteit képes legyen szándékosan irányítani,
- Képes felismerni és felmérni a balesetveszélyes helyzeteket és jelzi a felnőttnek,
- Környezete védelme érdekében alkalmazza a korától elvárhatóakat (Pl.: papír, víz, energiatakarékosság, stb.).

3.2.2. Az érzelmi, erkölcsi és közösségi nevelés

Az óvodáskorú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy

- A gyermeket már óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék,
- Az óvoda alkalmazottai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze,
- Az óvoda egyszerre jellemezze a gyermek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, én-tudatának alakulását és engedjen teret önkifejező törekvéseinek,
- Az óvoda nevelje a gyermeket annak elfogadására, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól.

A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (mint pl.: az együttérzés, a segítőkészség,

az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (ezen belül: önállóságának, önfegyelmének, kitartásának, feladattudatának, szabálytudatának), szokás- és normarendszerének megalapozása.

Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a hazaszeretet és a szülőföldhöz való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.

A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus az óvoda valamennyi alkalmazottjának kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modell értékű szerepet tölt be.

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Célunk: A gyerekek önállósági és **öntevékenységi vágyának** segítése, pozitív magatartási modellek megmutatása, erkölcsi, érzelmi, akarat tulajdonságok, szociális képességek és készségek, attitűdök, mint (együttműködés, önállóság, segítőkészség, önkifejezés, önérvényesítés, önfegyelem, kitartás, akarat, feladat és szabálytudat, önzetlenség, figyelmesség, együttérzés...) fejlesztése, **szokás és normarendszer megalapozása.**

Feladatunk:

- A gyermek erkölcsi és szociálisérzékenységének, én-tudatának, erkölcsi magatartásának kialakítása,
- Önkifejező és önszabályozó törekvéseinek megsegítése,
- Meghatározó közös élményeken és tevékenységeken keresztül erkölcsi tulajdonságok, szokás- és normarendszer megalapozása,
- Egymás különbözőségeinek elfogadása, megértése,
- Hazaszeretet, identitástudat, szülőföldhöz való kötődés megalapozása,
- Felnőttek példamutató magatartása, kommunikációja,
- Az esélyegyenlőség megteremtésének érdekében az óvoda biztosítsa az érzelmileg egyedi bánásmódot igénylő, nehezebben szocializálható, hátrányos-, veszélyeztetett vagy kiemelkedő képességű gyermekek számára az optimális fejlődést,

- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében az óvoda szükség szerint működjön együtt az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Óvodapedagógus feladatai:

- Kialakítjuk a meleg, elfogadó, modellértékű attitűdöt,
- Fejlesztjük az erkölcsi készségeket, szokásokat, pozitív jellemvonásokat, önbizalmat,
- Mindenki számára biztosítjuk az egyenlő esélyt, egységes norma és értékrend alkalmazásával,
- Figyelemmel kísérjük a gyermekek társas kapcsolatait, toleranciára neveljük,
- Megalapozzuk az erkölcsi normarendszert, biztosítjuk a szociális kompetenciák gyakorlásához szükséges tevékenységi és értékelési rendszert,
- Ápoljuk a csoport hagyományait, biztosítjuk a közös élményszerzés lehetőségeit,
- Olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a másság felé fordulás minden felnőtt és gyermek számára természetes módon jelenjen meg (érzékenyítés),
- Erősítjük nemzeti ünnepeink megünneplésével a hazaszeretetet,
- A gyermek személyiségének kibontakoztatását szem előtt tartva teret engedünk önkifejezésének kibontakoztatására a norma- és szabályrendszer keretein belül,
- Arra törekszünk, hogy a konfliktusok nyílt megbeszélése- az együtt érző légkör kialakítása érdekében- mindig érthető és következetes legyen.

Pedagógiai munkát segítők feladatai:

- Törekedjen a szokás- és szabályrendszer betartására és betartatására,
- Felmerülő konfliktus-, és problémahelyzet esetén kérje az óvodapedagógus segítségét,
- Kommunikációja, bánásmódja, viselkedése legyen modell értékű,
- Fogadja el az emberek különbözőségét, legyen érzékeny a másság iránt.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végér:

- Empátia, együttérzés, tolerancia, szeretet, egymás iránti érdeklődés magatartásba való beépülése,
- A társas együttélés szabályainak ismerete és betartása,
- Az egyéni sajátosságoknak megfelelő alkalmazkodó és együttműködő magatartás,
- Konfliktushelyzetekben mindkét fél számára elfogadható megoldások keresése,
- Jó és rossz közötti különbség felismerése,
- Saját helyzetének, képességeinek helyes megítélése,
- Különbözőségek elfogadása,
- Hazaszeretet, identitás tudat, szülőföldhöz való kötődés.

Befogadás-ismerkedés az óvodával

Nagy változás a gyermek és a szülő életében is az óvodába lépés.

Nyitottak vagyunk a szülők felé, így lehetőséget biztosítunk az óvodák megtekintésére. Már a beiratkozás előtt eljöhetnek, ismerkedhetnek az óvoda életével, dolgozóival, betekintheznek a csoportok életébe.

Tájékoztatjuk a szülőket nevelési programunkról személyesen és a weboldalunkon keresztül. Lehetőség van a fokozatos beszoktatásra, melynek időtartamát, - a gyermeket figyelembe véve - az óvodapedagógusok határozzák meg, a székhely és telephely szokásai alapján. Kedvenc tárgyukat, játékukat elhozhatják, ezzel is növelve a biztonságérzetüket, könnyítve a szülőtől történő elválást.

Célunk:

- A gyermek közvetlen környezetének (csoportszoba, mosdó, öltöző, udvarrész) és a csoportban dolgozó felnőttek, csoporttársak megismertetése,
- Együttműködő óvoda család kapcsolat kialakítás.

Óvodapedagógus feladatai:

Testi-lelki szükségleteinek kielégítése, meleg, szeretetet sugárzó környezet kialakítása

A gyermek számára elegendő idő és törődés biztosítása

- A gyermekek megismerése, minél több információ „begyűjtése,”
- A befogadás személyes, egyéniséghez igazodó differenciált megvalósítása. (szorongások oldása, elválás, a szülő elengedésének megsegítése),
- A szülő és a gyermek biztonságérzetének kialakítása,
- Igény és lehetőség szerint a szülővel való beszélgetés a gyermek egyéni sajátosságairól, fejlődéséről, szokásairól,
- Partneri kapcsolat kialakítása a szülőkkel, (elfogadás, empátia, bizalom, stb.) .

Pedagógiai munkát segítő feladatai:

Az óvónő példamutató attitűdjét átvéve segítsék a gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítését, a meleg szeretetet sugárzó környezet kialakítását, fenntartását.

3.2.3. Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelvi nevelés szükségszerűsége

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladatunk. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása, – a beszélő környezet megteremtésével, helyes mintaadással és szabálykövetéssel, – az óvodai nevelőtevékenységünk egészében, folyamatosan jelen van. Az óvodának meghatározó szerepe van a beszédképesség fejlesztésében. A gyermekek beszédkedvének fenntartása nagyon fontos a fejlesztés szempontjából.

Az óvodapedagógus kulcsszereplője a nevelőmunkának, jelenléte fontos feltétel, beszédkultúrája modell értékű a gyermek számára.

A kommunikációs képességek kialakulásának legfontosabb eleme az anyanyelv. A gyermekek környezettel való érintkezésének, önkifejezésének, gondolkodásának a legfőbb eszköze a beszéd. A beszéd és a gondolkodás szoros kapcsolatban van, így a beszéd fejlesztése során a gyermekek gondolkodását is fejlesztjük.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra -, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket,

tapasztalatokat szerezhethet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről. A gyermekek fejlődése, érése és a tudatos fejlesztés egymást kiegészítve érvényesülnek.

Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés, nevelés célja:

Célunk:

Anyanyelvi nevelés

- A 3-7 éves korú gyermek nyelvhasználatának fejlesztése - beszédmegértésének, beszédaktivitásának, beszéd és kommunikációs képességei színvonalának emelése.

Feladatunk:

- A beszédértés egyénenkénti megismerése, játékos fejlesztése, a szociokulturális háttér figyelembe vételére épülő differenciált készség, képességfejlesztés megvalósítása, folyamatos összefüggő tiszta beszéd, nyelvi kifejezőkészség kialakítása,
- Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés,
- A kommunikációs készség és helyes nyelvhasználat differenciált fejlesztésével a biztonságos önkifejezés megalapozása,
- A kommunikációs készség, beszédértés, beszédészlelés pozitív alakítása,
- A gyermekek természetes beszéd és kommunikációs kedvének fenntartása, fokozása,
- A gyermekek nyelvi és értelmi motiváltságának, nyitottságának és aktivitásának kielégítése és ébrentartása,
- A pszichikus funkciók fejlesztése az egyéni adottságok figyelembevételével. (észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás, szerialitás).

Az óvodapedagógusok feladatai:

- Mintaadó beszédével, beszélő környezet megteremtésével járuljon hozzá az anyanyelv mélyebb megismeréséhez, megbecsüléséhez, szeretetéhez,
- Alakítson tevékenységekben és élményekben gazdag óvodai légkört, mely fejleszti a gyermek anyanyelvi kultúráját, bővíti szókincsét,
- Az irodalmi anyag választásánál elsősorban az irodalmi értékkel bíró magyar népi, a klasszikus és a kortárs műveket részesítse előnyben,

- Teremtsen meghitt helyzeteket a négyszemközti beszélgetésekhez,
- Fektessen hangsúlyt a játékos hallásfejlesztésre, az auditív figyelem fejlesztésére,
- Biztosítson alkalmat a rögtönzésre, improvizálásra, nyelvi játékok szabad alkalmazására, ezzel is segítve az önkifejezés lehetőségét,
- Használja a mesepedagógia és a drámapedagógia módszereit a beszédbátorság, a beszédaktivitás, a szorongásoldás, a nyelvi udvariasság elősegítésében,
- Rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítsa az utánzáson alapuló nyelvvelsajátítás lehetőségét. (etnikai és bevándorló),
- Törekedjen a gyermekek természetes beszéd- és kommunikációs kedvének fenntartására és ösztönzésére,
- Fordítson figyelmet a gyermekek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és azok – a gyermek számára érthető – megválaszolására,
- Teremtsen szeretetteljes, nyugodt, biztonságot sugárzó óvodai légkört, melyben a gyermekek nyíltan, kötetlenül beszélgethetnek,
- Segítse a társas kapcsolatok és a változatos kommunikációs helyzetek kialakulását, melyek előmozdítják és fokozzák a beszédaktivitást. (pl. beszélgető-kör),
- Fejlessze a gyermekek metakommunikációs megnyilvánulásait, segítse a testbeszéd megértését, tudatos használatát,
- Nevelje a gyermekeket arra, hogy másokat is meg kell hallgatni,
- Ismerje meg a családok beszédkulturáját, hogy annak ismeretében tudja fejleszteni a gyermekek beszédképességét,
- Szervezze úgy a tevékenységeket, hogy közben építsen a gyermekek meglévő tapasztalataira, élményeire, spontán szerzett ismereteire, használja fel a gyermekek ötleteit, javaslatait, elképzeléseit,
- Biztosítson megfelelő és változatos eszközöket és lehetőségeket az ismeretek rendszerezéséhez, bővítéséhez, gyakorlásához,
- Törekedjen a mozgás, a tevékenység, a beszéd és a gondolkodás egységére, összhangjára,
- Juttassa a gyerekeket „Aha” élményhez,
- Fejlessze a gyerekek értelmi képességeit, az érzékelést, az észlelést, az emlékezetet, a figyelmet, a képzeletet, a gondolkodást és a kreativitást,
- Biztosítson ösztönző, inger-gazdag környezetet valamennyi értelmi képesség, de különösen a képzelet és a kreativitás fejlődéséhez,

- Fejlesztéskor vegye figyelembe a gyermekek életkori sajátosságait, egyéni fejlődési ütemüket, szükség szerint differenciáljon,
- Adja meg a választás szabadságát, találja meg a segítségnyújtás, az ösztönzés, a tanácsadás igény szerinti alkalmazását,
- Fejlessze a problémamegoldó gondolkodást, a döntési képesség erősödését, neveljen az önálló gondolkodásra,
- Kövesse nyomon a gyermekek nyelvi kifejezőképességének fejlődését,
- Törekedjen a nyelvi hátrányok csökkentése, a tehetségek kibontakoztatására,
- Kísérje figyelemmel az átmeneti és tartós beszédzavarok alakulását,
- Vegye észre a beszédhibás gyerekeket, és azokat, akik beszédgátlással, beszéd elmaradással küzdenek. Törekedni kell arra, hogy ezek a gyerekek az indirekt hangfejlesztésen és a játékos hallásfejlesztésen kívül a megfelelő szakemberhez jussanak.

A pedagógiai munkát segítő feladatai:

- Beszédükkel, kommunikációjukkal a közös célt támogassák,
- Az óvodapedagógus útmutatása alapján támogassák a gyermeki tevékenységet,
- Szeretettel, türelemmel forduljanak a gyermekek felé, hallgassák meg őket, válaszoljanak nekik,
- Tartsák tiszteletben a gyermekek egyéniségét, képességeit és gondolkodásmódját.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél,
- Gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni,
- Minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot,
- Tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat azzal, hogy a fogváltással is összefüggő nagy egyéni eltérések lehetségesek,
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét,

- Érdeklődéssel és aktívan vesznek részt a gyermekek a különböző tevékenységekben,
- Képesé válnak hosszabb, rövidebb ideig a tartós figyelemre,
- Képesek az ok-okozati összefüggések, helyzetek felismerésére, elvont fogalmak használatára,
- Megértik az utasításokat, képesek a szerint tevékenykedni,
- A játékos tevékenységekben való részvétel alatt képesek folyamatosan egymással és a felnőttel kommunikációt folytatni,
- Képesek a problémák felismerésére és kreatív módon való megoldására,
- Ráéreznek az együttgondolkodás örömére,
- Képesek tanult ismereteiket adekvát formában való rendszerezésére és gyakorlati alkalmazására,
- Értik és használják is a humort,
- Segítséggel képesek saját tevékenységeiket ellenőrizni, tévedéseiket kijavítani,
- Törekednek a helyes önértékelésre, megfelelő „énképpel” rendelkeznek,
- A különleges gondozást igénylő gyermekek is képességükhöz mértén elsajátítják a fenti eredményeket.

Értelmi nevelés

Célunk:

- Az óvodába járó gyermekek értelmi képességeinek megalapozása, fejlesztése, az alkotóképes gondolkodás kialakulásának elősegítése,
- A gyermeki érdeklődésre épített, egyéni képességeihez igazodó élményközpontú és a személyes megtapasztalást, tevékenykedtetést lehetővé tevő fejlesztés biztosítása, a tudás a későbbi tanulás iránti vágy felkeltéséért,
- Változatos tevékenységek biztosítása, a természeti és társadalmi környezet megismertetésére,
- A gyermekek értelmi képességeinek (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás) és kreativitásuknak fejlesztése,
- Megismerési vágyuk sokoldalú kielégítése,
- Élménynyújtás, felfedezés, kutatás örömének nyújtása,
- Gyermekek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek, élményeinek bővítése, rendszerezése.

Feladatunk:

- Tevékenységek biztosítása a természeti és társadalmi környezetben,
- A rácsodálkozás, rátalálás, kísérletezés lehetőségének biztosítása,
- A gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra építve, változatos tevékenységek biztosítása, hogy szerezzenek tapasztalatokat a természeti és társadalmi környezetről,
- A szerzett információk felfogása: érzékelés, észlelés, figyelem, szándékos figyelemkoncentráció fejlesztése,
- A szerzett információk megtartása: emlékezet fejlesztés (vizuális, verbális memória),
- Tapasztalatok feldolgozása: gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, hasonlóság, különbözőség stb.),
- Képzelet, fantázia fejlesztése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Segítse elő minden gyermek számára az optimális fejlődési folyamatot,
- Nevelő-fejlesztő munkája során mindig vegye figyelembe a gyermek egyéni képességét, érdeklődését, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális hátterét, segítse tehetsége kibontakoztatásában, valamint hátrányos helyzetéből való felzárkóztatásában,
- Minél többoldalú tapasztalat átélésére adjon lehetőséget spontán, illetve egy-egy témafeldolgozáskor,
- Érdeklődéssel fogadja a kíváncsi, kérdező, kutató gyermek megnyilvánulásait és bátorítsa önálló próbálkozásait,
- Biztosítson lehetőséget a gyermek számára többféle megoldási stratégia kigondolására, választására.
- Biztosítson természetes élethelyzetekben, - közvetlen cselekedtetésen keresztül, - többféle tapasztalási lehetőséget a kognitív képességfejlesztés érdekében,
- Használja ki a szervezett mozgás adta lehetőségeket a testséma fejlesztése érdekében,
- A mozgásos gyakorlatok összeállításánál fektessen hangsúlyt keresztcsatornák (a szem-kéz, szem-láb, szem- kéz-láb) fejlesztésére,

- Vegye figyelembe az egyéni fejlődést nyomon követő dokumentumok adatai objektivitását a további fejlesztés érdekében,
- Az életkori sajátosságoknak megfelelő **cselekvéses tanulás formáját alkalmazza,**
- A szabad játékban párhuzamosan végezhető differenciált tevékenységeket tervezzen, szervezzon,
- Érvényesítse a játékosság-, a kötetlenség-, a motiváció-, a külső és belső aktivitás fokozásának elvét,
- Problémahelyzetek, szituációk teremtésével, a probléma felismerés és megoldás képességének alakítása,
- Helyes mintaadás, és szabályközvetítés.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek nyitott érdeklődésével készen áll a következő életszakasz által felállított követelmények teljesítésére,
- Kognitív képességei folyamatos fejlődést mutatnak, megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme. A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van,
- Viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését szándékosan irányítani képes,
- A gyermekek rendelkeznek megfelelő ismeretekkel szűkebb és tágabb környezetükről,
- Alakul tartós és szándékos figyelmük, feladattudatuk és feladattartásuk,
- Megfelelően fejlődik érzékelésük és észlelésük,
- Alakul problémamegoldó képességük.

IV. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI ÉS AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

4.1. Játék

A gyermeki játék célja maga a játék, amely a gyermek számára örömforrás. A gyermeknek örömet okoz a cselekvés, a manipuláció, a mozgás, a konstrukció, a vágy meglevenedése, amelyben belső óhaja, kívánsága, kíváncsisága mindig érvényesülhet.

Az óvodáskorú gyermek alapvető tevékenysége a játék. A játék a nevelés leghatékonyabb eszköze. A gyermek a játékban él, fejlődik.

A játék a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, s így az óvodai nevelés leghatékonyabb eszköze. A játék - szabad-képzettársításokat követő szabad játékfolyamat - a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

Célunk:

- A játék tartalmának gazdagításával, a gyermekek személyiségének sokoldalú fejlesztése
- A gyermekek számára, olyan lehetőségek biztosítása, amely során képességeik a játéktevékenységek által maximálisan fejlődnek,
- Minden gyermek találja meg az életkorának, fejlettségének, érdeklődésének megfelelő játéktevékenységet,
- A gyermekek tanuljanak meg játszani.
- A játék legyen alapvető örömforrás. A gyermekek legyenek aktívak, kreatívak, együttműködők, vállaljanak szerepeket, építsék be ismereteiket, élményeiket a tevékenységekbe.

Feladatunk:

- A szabályjáték folyamán nyerhetnek, veszíthetnek, reális és valós visszacsatolást kaphatnak kortársaiktól,

- A játék tartalmának gazdagításával a gyermek személyiségének sokoldalú fejlesztése, (prevenció, korrekció, tehetséggondozás),
- A gyermek kiegyensúlyozott érzelmi, értelmi fejlődésének és társas kapcsolatainak fejlesztése,
- A kreatív gondolkodás, az alkotó képzelet, a kapcsolatteremtési és kapcsolatmegtartó készség, képesség fejlesztése,
- A természeti és társadalmi környezetből ismeretek, tapasztalatok szerzése, cselekvő tapasztalással megfigyelések végzése óvodásaink személyiségének fejlesztése érdekében,
- Feladatunk, hogy a játékban kialakult társas kapcsolatok természetesen fejlesszék a kommunikációs készséget, a beszédfejlődést, és adjon lehetőséget a párbeszéd kialakulására és a csoportos beszélgetésekre,
- A játék személyiségfejlesztő, segítse nevelési céljaink megvalósulását, a gyermek kreatív, cselekvő emberré nevelését, ismereteik gyarapítását, jártasságaik, képességeik, készségeik fejlesztését,
- A szabad játék érvényesítése,
- Adjon alkalmat a környező világ jelenségeinek megismerésére, a szituációk kipróbálására és gyakorlására,
- Feszültségek oldása, öröm, érzelmek, sikerélmény megélése, kudarcok feldolgozása.
- Lehetőségek biztosítása bizonyos élethelyzetekben tapasztalt viselkedési módok újra átélésére, kellemes élmények felelevenítésére,
- Lehetőség biztosítása a gyermek negatív élményeinek feldolgozására.

Óvodapedagógus feladatai:

- Élményorientált szabadjáték, élményszerzési lehetőségek biztosítása, játéktartalom gazdagítása,
- Többfajta játéktevékenységhez optimális hely, eszköz, játékszer biztosítása,
- Zavartalan, összefüggő játékidő biztosítása,
- Problémamegoldó gondolkodás, kudarc-, frusztrációtűrés, együttműködés képességének fejlesztése,
- Mintaadás,
- Az egyéni fejlettségi szinthez igazított, az egyén és a közösség érdekeit figyelembe vevő játékirányítás,
- A játék feltételeinek megteremtése, megfelelő csoportlétkör, idő, hely, tér biztosítása, a különböző játéktevékenységekhez,
- A szabad játék túlsúlyának érvényesülése,
- Élményszerzési lehetőség-, játékeszközök biztosítása, amelyeket a gyermek életkorához és fejlettségi szintjéhez igazítunk,
- Könnyű és biztonságos mozgás lehetőségét szolgáló térfelosztás megteremtése,
- A megfelelő készen vett játékeszközök biztosítása mellett a közösen készített eszközök, a sokféleképpen felhasználható anyagok, szerszámok, a különböző családi kultúrák pozitív elemeire emlékeztető tárgyak, valamint a megismert egyéni élményekhez kapcsolódó eszközök biztosítása,
- Az óvodapedagógus rendszeresen szervezzen anyanyelvi játékokat, és változatos, izgalmas szabályjátékokat (pl. mozgásos szabályjátékok, asztali, táblás játékok stb.),
- A pedagógusnak olyan élményt kell biztosítania, ami maradandóan pozitív hatással bír, és a játékon keresztül segíti a tanulást, illetve megalapozza a magasabb szintű intézménybe való átlépést,
- A gyermekek fantáziájának gazdagítása,
- Figyelje meg, elemezze a gyermekek jelzéseit személyiségük megismerése érdekében,
- Segítse a játékfolyamatot a gyermek fejlettségétől függően, igényeinek megfelelően, figyelembe véve a hátrányos helyzetű gyermekek egyéni szükségleteit,
- Teremtsen beszélő környezetet, ösztönözze a gyereket természetes beszédkedvének fenntartásában,

- Beszédalkalmakkal segítse az új szavak, szófajok, különböző igeidők, módok, ragozás tanulását, a magyaros mondatalkotás, kontextusos beszéd, szóbeli kapcsolatteremtés kialakulását a játéktevékenység során,
- A HH és a HHH gyermekekre a játékban fordított időt kettős figyelem jellemezze az óvodapedagógus részéről: a beilleszkedés támogatása a játékban, valamint minél több spontán párbeszédes helyzet és célzott tervszerű anyanyelvi fejlesztés megvalósítása.

A pedagógiai munkát segítők feladatai:

- A játszóhelyek és a játékeszközök tisztántartása,
- A nyugodt légkör megteremtésének segítése,
- A játéktevékenység során megerősíti a gyermek –felnőtt kommunikációt,
- A balesetmentes környezet biztosítása,
- Az óvodapedagógus útmutatása alapján támogatja a gyermeki játéktevékenységet,
- Tartsa tiszteletben a gyermek folyamatos játéktevékenységét.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Képesek elmélyülten játszani,
- Játszani tudó, aktív a társaival együttműködő, tapasztalatokat és élményeket gyűjtő, gyermekekké válnak,
- A gyermekek képesek több napon keresztül egyazon játéktémában együttesen részt venni,
- Megfelelően kezelje a sikert és a kudarcot,
- A játék során felmerülő konfliktushelyzeteket igyekeznek önállóan megoldani,
- Vigyáznak a játékeszközökre,
- Bátran kezdeményeznek játéktevékenységet,
- Szándékuknak megfelelően tudjanak bekapcsolódni játéktevékenységbe,
- Alkotásaikat már önállóan sok egyéni ötlet alapján hozzák létre,
- Életkoruknak megfelelően, legyenek képesek együttműködni az együttjátszás során,
- Alkalmazkodjanak a játék szabályaihoz,
- Gazdag tartalommal és sokféle játéktevékenységet játszanak,
- Felmerülő hiány esetén, barkácsoljanak maguknak játékeszközöket,
- Élvezik a szabályjátékokat, és a normákat betartják,

- A szociálisan érett gyermek egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, késleltetni tudja szükségletei kielégítését, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre gyermekkel, felnőttel.

4.2. Munka jellegű tevékenységek

A személyiségfejlesztés fontos eszköze a játékkal és a cselekvő tapasztalással sok vonatkozásban azonosságot mutató munka és munka jellegű játékos tevékenység - az önkiszolgálás, a segítség az óvodapedagógusnak és más felnőtteknek, a csoporttársakkal együtt, értük, később önálló tevékenységként végzett alkalmi megbízások teljesítése, az elvállalt naposi vagy egyéb munka, a környezet-, a növény- és állatgondozás.

Célunk:

- Munkajellegű tevékenységeken keresztül olyan készségek, képességek illetve attitűdök kialakítása, amelyek pozitívan befolyásolják a gyermekek közösségi kapcsolatait, kialakítják kötelességtudatukat, fejlesztik személyiségüket,
- Olyan kompetenciák fejlesztése, melyek a munka jellegű tevékenységhez, közösséghez és környezethez való pozitív attitűd kialakulását segítik,
- Társadalmi együttélésre, gyakorlatra való felkészítés, akarat, erkölcsi tulajdonságok erősítése.

Óvodapedagógus feladatai:

- A társas kapcsolatok fejlesztése, a csoportra jellemző erkölcsi normák, szabályok kialakítása,
- Tudatosan szervezzük a gyermeki munkát, a gyermekkel való együttműködést, és a gyermek önmagához mért fejlesztő értékeléssel segítjük,
- Biztosítjuk a megfelelő helyet, időt, nyugodt légkört az egyes tevékenységekhez,
- Biztosítjuk az állandóságot, aktivitást, folyamatosságot,
- Biztosítjuk a gyermekek méretéhez igazított eszközök-használatát bemutatjuk, gyakoroltatjuk,
- Megtanítjuk a munkamozzanatok legcélszerűbb fogásait és azok sorrendjét,
- Az egyéni sajátosságokat figyelembe vesszük, képesség szerinti adunk feladatokat,

- Az egyéni fejlettségnek megfelelő segítséget nyújtunk, ellenőrizzük, értékelünk,
- Segítjük a gyermekek önértékelésének kialakítását és igény szintjének emelését,
- Erősítjük az együttműködés formáinak megismertetését, kooperációját,
- Pontosan megnevezzük a tárgyakat, térbeli viszonyokat, cselekvéseket, ezáltal is bővítjük szókincsüket,
- Fejlesztjük a gyermekek szociális magatartását, közösségért végzett munka értelmét,
- Egyéni különbségek figyelembevételével, problémahelyzetek megteremtésével, cél-orientált munkavégzésre szoktatjuk a gyermekeket,
- Önbizalom, önállóság fejlesztése

A pedagógiai munkát segítő feladatai:

- A balesetmentes és higiénikus környezet és eszközök biztosítása,
- Mintaadás,
- Az egyes munkafolyamatok gyakoroltatása,
- Szeretetteljes segítő attitűd,
- Pozitív megerősítés,

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Önként vállalkoznak feladatokra és törekednek az önállóságra,
- Megtanulják az eszközök balesetmentes használatát,
- Megbízásokat képesek pontosan teljesíteni,
- Saját, társaik és a felnőttek munkáját meg tudják becsülni,
- Az együttműködés örömeinek belsővé válása.

4.3. Tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.

Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben, természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

A napirend biztosítja a feltételeket, melyek a megfelelő időtartamú párhuzamosan is végezhető differenciált tevékenységek, valamint a gyermek együttműködő képességét feladattudatát fejlesztő, növekvő időtartamú (5-35 perces) csoportos foglalkozások tervezésével, szervezésével valósulnak meg.

Célunk:

- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermek képességeinek fejlesztése, tapasztalatainak bővítése, ismereteinek rendszerezése,
- Az óvodáskorú gyermekek kompetenciáinak fejlesztése, a különböző attitűdök erősítése, képességek fejlesztése,
- A gyermekek olyan használható információkat kapjanak, amelyek minden érzékszervükre kedvező hatást gyakorolnak,
- A gyermekek az iskolába lépés idejére legyenek képesek együttműködni maximum 35 perces foglalkozásokon.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás, szokások alakítása,
- A spontán játékos, cselekvésbe ágyazott tapasztalatszerzés,
- Érzékszervekre ható tapasztalatszerzés,
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés,
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés,
- A gyakorlati problémamegoldás: az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

Óvodapedagógus feladatai:

- Kialakítjuk a tanulást támogató környezetet,
- Feltérképezzük a gyermekek kompetenciáit, erre épülő tervezést, és irányítást valósítunk meg,
- Változatos szervezeti formákat, kereteket alkalmazunk,

- Az információ feldolgozása során, a próbálkozás, tévedés és hibázás lehetőségének szem előtt tartásával, kudarcűrő képességüket fejlesztjük,
- Az ismeretanyagot többszöri átadással, változatos csatornákon keresztül rögzítjük,
- Felmérjük a gyermekek képességeit a csoport fejlettségét, érdeklődését és ezeket figyelembe véve megtervezzük és megszervezzük a játékban megvalósuló tanulást,
- Arra törekszünk, hogy a tanulásban felhasznált eszközök, játékok érdeklődésre, aktivitásra ösztönözzék a gyermekeket,
- Támogatjuk, hogy a téma feldolgozása során kapjon helyet a megismerés, tapasztalás, ítéletalkotás, következtetések levonása, és a véleménynyilvánítás,
- Minél több pozitív élmény biztosítunk,
- A gyermek életkori sajátosságait, egyéni tempóját figyelembe vesszük, a természeti és társadalmi környezetből szerzett tapasztalatait, ismereteit rendszerezzük, bővítjük,
- Sajátos nevelési igényű, illetve beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarral élő gyermekeink esetében is aktuális állapotából kiindulva tervezzük meg a tanulási tevékenységgel kapcsolatos teendőinket,
- Együttműködünk a gyermekeket fejlesztő szakemberekkel, ha szükséges, tanácsot kérünk.
- *A külső programokon való részvétel az óvodapedagógus személyes kompetenciája alapján és a gyermekcsoport fejlettségi szintjének figyelembe vételével történik (séta, kirándulás, színház, múzeumlátogatás).*

A pedagógiai munkát segítő feladatai:

- Az óvodapedagógus iránymutatásának megfelelően vegyen részt a tevékenységekben,
- Szeretettel, türelemmel forduljon a gyermekek felé,
- A pedagógus iránymutatása szerint egyénileg támogatja, segíti azokat a gyermekeket, akiknek erre szüksége van,
- Tiszteletben tartja a gyermekek egyéniségét, munkatempóját és képességeit.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Kialakul, erősödik feladattudatuk, együttműködő képességük,

- Tudnak következtetéseket levonni,- képesek egyszerű ítéletek alkotására,
- Ok-okozati összefüggéseket fedeznek fel,
- Gondolataikat érthetően fejezik ki egyszerű és összetett mondatokban,
- Képesek tervezni és együttműködni egymással,
- Kialakul beszédfigyelmük,
- Tudnak különbséget tenni mese és valóság között,
- Elfogadják a szabályokat illetve maguk alkotnak szabályokat,
- Kialakulóban van feladattudatuk,
- A rájuk bízott feladatokat elvégzik,
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek is képességükhöz mértén elsajátítják a fenti eredményeket.

4.3.1. Külső világ tevékeny megismerése

Természeti, emberi, tárgyi környezet

A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a szűkebb és tágabb természeti- emberi-tárgyi környezet formai, mennyiségi, téri viszonyairól. A valóság felfedezése során pozitív érzelmi viszonya alakul a természethez, az emberi alkotásokhoz, tanulja azok védelmét, az értékek megőrzését.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is.

Célunk:

- A természettel, a környezettel való harmonikus együttélésre nevelés, környezetismerő, természetszerető-, és védő személyiség kialakítása,
- Szoros érzelmi kötődés kialakítása a gyermek és az őt körülvevő környezet között. A kötődés segítse elő a gyermek önálló véleményalkotását, döntési képességének fejlődését, a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában,

- A gyerekek szerezzenek minél több tapasztalatot a természeti - emberi - tárgyi környezetről. Elemi ismereteik minden területről legyenek. Vegyék észre, hogy miképpen függnek össze a dolgok. Ismereteiket, tapasztalataikat legyenek képesek mindennapi életükben hasznosítani,
- A hagyománytiszteleten alapuló hazaszeretet erősítse a szülőföldhöz való kötődést.

Feladatunk:

- A gyermekek szerezzenek minél sokoldalúbb tapasztalatot az őket körülvevő természeti és társadalmi környezetről, önmagukról,
- Az önálló véleményalkotás, döntési képesség megalapozása problémahelyzetek mérlegelésével, a cselekvéses tanulásból adódó tapasztalatok közös összegzésével, irányított és spontán megfigyelésekből adódó vélemények cseréjével,
- Tudatosítanunk kell, hogy nemcsak szemlélői, de alakítói is vagyunk környezetünknek,
- Pozitív érzelmi viszony kialakítása a természethez, az emberi alkotásokhoz, hogy megtanulják azok védelmét, az értékek megőrzését,
- Az így szerzett tapasztalatok segítségével a gyermekek sajátítsák el a biztonságos eligazodást, tájékozódást,
- A gyermekek miközben megismerkednek a környező valósággal, szerezzenek ismereteket annak, formáiról, mennyiségi, nagyságbeli, tér- és síkbeli viszonyairól.

Óvodapedagógus feladatai:

- A valóság felfedeztetése, a tárgyi kultúra értékeinek megismertetése közvetítő tapasztalatszerzési lehetőségek tervszerű biztosításával, konkrétumok megtervezésével,
- Ismertesse meg a gyermekeket a természettel séták, kirándulások alkalmával,
- Tegyük lehetővé a gyermek számára a környezet tevékeny megismerését. Azokkal a dolgokkal, jelenségekkel ismerkedjenek meg elsősorban, amelyekkel saját környezetükben találkoznak,
- Segítsük a gyermekeket ahhoz, hogy tapasztalatszerzésük a fejlődési folyamat optimális szakaszában történhessen meg, így is segítve őket abban, hogy saját környezetükben biztonsággal, életkoruk szerint eligazodjanak,
- Juttassuk őket elemi tapasztalásokhoz a tartalmi vonatkozások teljességét illetően,

- Biztosítsunk elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre, a környezetkultúra és a biztonságos életvitel szokásainak alakítására,
- Segítsük elő a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeik fejlődését,
- Segítsük elő, hogy általuk felfogható dolgok, jelenségek megfigyelése útján, elemzés közben jussanak el az általánosításokhoz, következtetésekhez,
- Biztosítsunk inger-gazdag környezetet, ahol lehetőség van a megfigyelésre, tapasztalatszerzésre, tevékenységre,
- Tegyük lehetővé az élményorientált, cselekvésen alapuló, több érzékszervre ható megismerést. Pl.: kerti munka, kísérletezések, stb.
- Biztosítsuk az évkör ismétlődése alkalmával a tartalmi elemek bővítését,
- Tegyük meg mindent annak érdekében, hogy a tapasztalások pozitív hatással legyenek a gyerekekre.

A pedagógiai munkát segítők feladatai:

- Az óvodapedagógussal szorosan együttműködve, útmutatásait követve segítik a nevelőmunka hatékonyságát,
- A gyermekek tapasztalatszerző tevékenységeit, gyűjtéseket, kísérletezéseket, támogatásuk szeretettel, türelemmel.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat,
- Ismeri és gyakorlatban alkalmazza a közlekedés alapvető szabályait,
- Ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét,
- Felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit,
- Ismeri a viselkedés alapvető szabályait,
- Biztonságosan eligazodik a saját környezetében.

Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

A környezet megismerése során matematikai tartalmú tapasztalatoknak, ismereteknek is birtokába jutnak a gyermekek, és azokat a tevékenységeikben alkalmazzák. Felismerik a mennyiségi, az alak, a nagyságbeli és a téri viszonyokat. Alakul ítélőképességük, fejlődik tér-, sík- és mennyiségsszemléletük és gondolkodásuk.

Célunk:

- A bennünket körülvevő világ mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedeztetése,
- Matematikai fogalmak megismertetése természetes módokon, életszerű helyzetekben,
- Spontán és szervezett helyzetek kiaknázása matematikai tapasztalatszerzésre.

Óvodapedagógus feladata:

- Tegyük megismerhetővé a gyermek számára a környező világ matematikai tartalmú tevékenységeinek lehetőségeit,
- Biztosítsunk elegendő alkalmat, időt, helyet, eszközöket a spontán és szervezett ismeretszerzésre, tapasztalatgyűjtésre, megfigyelésekre,
- Keltsük fel a gyerekek matematikai érdeklődését,
- Világítsunk rá az elemi ok-okozati összefüggésekre, tapasztaltassuk meg azokat,
- Segítsük a gyermekeket matematikai ítélőképességük, logikus gondolkodásuk kialakulásában,
- Fejlesszük a gyermek mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri szemléletét, fejlessze tér-sík és mennyiség fogalmát,
- Juttassuk a gyermekeket játékos tapasztalásokhoz, melyek igazodnak életkorukhoz, fejlettségükhöz. Ezekhez használjuk a gyerekek ötleteit, vegyük figyelembe igényeiket, javaslataikat,
- Spontán helyzetekben és szervezett keretek között is törekszünk olyan problémahelyzetek kialakítására, melyek manipulációs tevékenységek segítségével fejlesztik a gyermekek logikus gondolkodását,
- Figyelemmel kísérjük és építünk a gyermekekből fakadó feladat-megoldási késztetésre, biztosítjuk a játékos tevékenykedtetés, cselekedtetés lehetőségét,

- Irányított játékok során matematikai kifejezések megértésével és tudatos alkalmazásával bővítjük a gyermekek passzív és aktív szókincsét,
- Hétköznapi helyzetekben is törekszünk a matematikai kifejezések, mennyiségi viszonyok, névutók, irányok, tö- és sorszámnevek, stb. pontos megfogalmazására, megfelelő használatára,
- A tevékenységek során felmérjük és folyamatosan követjük a gyermekek egyéni érettségét, képességét, majd differenciált feladatadással végezzük a képességfejlesztést, a tehetséggondozást és a felzárkóztatást,
- Arra törekszünk, hogy a matematikai tartalmú tapasztalások juttassák sikerélményhez a gyermekeket. Alkalmazzuk a pozitív megerősítést, a személyre szabott dicséretet.

A pedagógiai munkát segítő feladatai:

- Az óvodapedagógussal szorosan együttműködve, útmutatásait követve segítik a nevelőmunka hatékonyságát.

A fejlesztés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek megértik az óvónő kérdéseit, és arra megfelelő választ adnak,
- Felismerik a mennyiségi, alak, nagyságbeli és téri viszonyokat: alakul ítéliképességük, fejlődik tér, - sík, - és mennyiségsszemléletük,
- Matematikai jellegű helyzetről, problémáról, - eszközhasználattal, és a nélkül is, - szabadon elmondják saját gondolataikat. Egymás állításainak igazságát megítélik, megbeszélik, esetenként javítják saját tévedéseiket,
- Képesek jól ismert (akár meg nem nevezett) tulajdonságok szerinti válogatás folytatására, sorba rendezés kiegészítésére, saját szempontú válogatás, sorba rendezés végzésére,
- Elemi mennyiségi ismereteik vannak. Képesek a mennyiségek 10-es számkörön belüli megszámlálására,
- Képesek mennyiségek összehasonlításában, alkalmi egységgel való mérésben. Elő tudnak állítani különféle elemekből különböző módokon ugyanannyit, többet, kevesebbet,
- Építései, síkbeli alkotásaik legfőbb eredménye a szemléletfejlődés: azonosítani tudnak különféle helyzetekben is egyező alakú tárgyakat, síkbeli alakzatokat,

- Másolással képesek megépíteni, kirakni a mintával megegyező elemekből térbeli és síkbeli alakzatokat,
- Tapasztalatokkal rendelkeznek a tükrözésről és a szimmetriáról,
- A téri tájékozódás során képesek megkülönböztetni a jobbra-balra irányokat és állásokat,
- Értik és követni tudják az irányokat, illetve a helyeket kifejező névutókat,
- Az ok-okozati összefüggéseket – saját életterületükben, – meglátják, megértik, képesek a témához tartozó fogalmak használatára,
- Értik és helyesen használják a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatban használt összehasonlító szavakat,
- A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

4.3.2. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zenei nevelés a művészeti nevelés része, mely komplexen szolgálja az esztétikai nevelést. Óvodánkban a zenei nevelés átszövi a gyermekek egész napi tevékenységét. Az óvodai zenei nevelés lehetőséget ad arra, hogy népi kultúránk gazdag világából tudatosan válogassunk, s így vegyünk részt népi hagyományaink őrzésében, s ezen keresztül a természet és hazánk megismerésében, megszerettetésében. A közös éneklésen és játékon keresztül formálódik a gyermekek zenei ízlése, esztétikai fogékonysága. A zene fokozza a gyermekek alkotókedvét, fejleszti kreativitásukat, improvizációs készségüket.

A **zene** érzelmeinken keresztül ható emberformáló erő, mely **komplex módon** kihat egész személyiségünkre. A közösen előltöltött idő alkalmat adnak a gyermekek zenei érdeklődésének felkeltésére, formálja ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat, fejleszti empátiás készségüket, kreativitásukat.

A dalos játékok, a gyermektánc, a népdalok éneklése, hallgatása, az együtt éneklés, mondókázás a felnőtt minta spontán utánzásával **része mindennapjainknak**.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermekeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás

szépségét, a közös éneklés örömét. Olyan zenei eszközöket használunk gyermekeinkkel, amelyek zenei hallásukat, ritmusérzékük fejlesztését segítik (harangok, xilofon, metalofon, ritmus-kocka, saját készítésű hangszerek stb.) A **zenei képességek fejlesztése** során megfigyeljük a gyermekek tiszta éneklését, zenei hallását, ritmusérzékét, spontán zenei alkotókedvét. Egyéni adottságaikat figyelembe véve segítjük mind a részképességek, mind a **tehetséges gyermekek gondozását**. A pozitív élmények megtapasztalása, a differenciált zenei feladatok megoldása segíti az optimális fejlődést és a sikerélmények megtapasztalását.

Zenei anyagunkat elsősorban népi játékokból, mondókákból, gyermekdalokból és igényesen válogatott kortárs művészeti alkotásokból választjuk, melyek fontos eszközüül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok, a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközüül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a gyermekek nemzetiségi hovatartozását is.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Célunk:

- Zene, énekes játék, tánc segítségével a zene iránti érdeklődés felkeltése, zenei ízlés formálása, zenei anyanyelv kialakítása,
- Az éneklés, zenélés megszerettetése, beépítése a gyermek mindennapi tevékenységébe a közös éneklés, játék örömeinek átélésével,
- A népi hagyományaink, s az egyes ünnepekhez kapcsolódó szokások megismerése,
- A magyar népi és kortárszene megismertetése,

- A népzene és a néptánc megismertetése és megszerettetése,
- A mozgáskultúra alakítása egyszerű tánclépések, változatos térformák használatával,
- Közösségi élmények nyújtása a közös játékon, zenélésen keresztül, a közös éneklés örömeinek felfedeztetése,
- A hagyományok megismerése, továbbélése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Kiválasztjuk az ünnepkörökhöz, évszakokhoz, állatokhoz, természethez kapcsolódó zenei anyagot a gyermekek életkorának és érdeklődésének megfelelően,
- Elősegítjük a zenéhez való pozitív viszonyulást, megalapozzuk az éneklés, zenélés iránti fogékonyságot,
- Fejlesztjük zenei képességeiket (egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás és mozgás-fejlesztés, improvizálás),
- Megfigyeljük a környezet hangjait (élőlények, élettelen tárgyak, természeti jelenségek),
- Derűs légkör megteremtésével elősegítjük az önkifejezést, a zenéhez való pozitív viszonyulást,
- Megismertetjük a népszokásokhoz kapcsolódó népdalokat, táncokat és mozgásos népi játékokat. (hidas, kapus, gyarapodós, fogyós, párválasztós),
- Mozgáskultúrájukba beillesztjük a néptánc egyszerű elemeit.(csárdás, sarokkoppantás, pontozó, bokázó, ugrós stb.),
- Érzékeljük az ének zene és a matematika összefüggéseit (kiszámolók, párosítás, magas-mély, nyitott-zárt vonalak, térformák,
- Ének- zenei repertoárunkat folyamatosan bővítjük énekes játékokkal, mondókákkal és népdalokkal.(„ csak tiszta forrásból”),
- Alkalmat biztosítunk arra, hogy a gyermekek közelebbről is megismerkedjenek az egyszerű népi ritmushangszerek mellett más népek hangszereivel is.(Telephelyenkénti lehetőségek figyelembe vételével),
- Zenehallgatási anyagunkba műzene remekeiből és népdalokból válogatott dallamokon túl beépítjük más népek dalait is,
- A népszokásainkhoz alkalmazható mondókák és dalos játékok megismerése,
- Egyszerű hangszerek készítése: dióhéj pengető, kukorica hegedű, bűgattyúk-zűgattyúk (cérnára fűzött gomb, fűsűre tett selyempapír).

A pedagógiai munkát segítő feladatai:

- Az óvodapedagógussal együttműködve, útmutatásait követve segítse a nevelő munka hatékonyságát,
- Közös dalos játékok szabályainak betartásában segítő szándékkal forduljon a gyermekek felé,
- Kapcsolódjon be a közös éneklésbe, táncba,
- Készítse elő a foglalkozáshoz szükséges eszközöket.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Tudjanak a gyerekek természetes tempóban járni, tempót tartani segítség nélkül,
- Képesek legyenek egyszerű ritmusképletek visszatapsolására, dallamrészlet visszaéneklésére,
- Képesek legyenek a tanult dallamot dúdolásról, hangszerről, rövidebb motívumból felismerni,
- Bátran merjenek egyénileg és csoportosan énekelni,
- Tanuljanak néhány tér - forma alakítási lehetőséget (kör, csiga-, hullámvonal stb.) és egyszerű tánclépéseket,
- Próbálkozzanak dallam improvizációval,
- Ismerjék fel a halk – hangos, magas – mély, gyors – lassú zenei formákat,
- Tudjanak különböző ritmushangszereket megnevezni, használni,
- A különleges gondozást igénylő gyermekek is képességeikhez mértén sajátítsák el a fenti eredményeket.

4.3.3. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A vizuális nevelés önmagában is összetett, sokszínű nevelési terület. Magában foglalja a rajzolást, festést, mintázást, az építést, képalakítást, a konstruálást, a kézimunkát, a műalkotásokkal való ismerkedést mely fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. Lehetőséget teremtünk művészi rajzok, festmények, szobrok, épületek, népi alkotások nézegetésére, csodálására, megvizsgálására.

Célunk:

- Élmények átélése és újraalkotása,
- A belső képek gazdagítása, szabad önkifejezése, fantáziavilág képi úton való kifejezése,

- Nyitottság az esztétikai élmények befogadására, a környezet esztétikai alakítására alkotásra, önkifejezésre,
- Esztétikai igényesség felkeltése,
- A gyermekek élmény és fantáziavilágának képi, szabad önkifejezése,
- Gazdagítani tér-, forma-, szín képzeletüket, igényességük alakításával, elmélyítésével megalapozni esztétikai érzékenységet, ízlésüket,
- A vizuális nevelésben a nyelvi-képi ábrázolással felismertetjük a gyermekekkel, hogy élményeiket szóban és rajzban egyaránt kifejezhetik,
- Bátorítjuk őket, hogy mind síkban, mint térben hozzanak létre alkotásokat.

Óvodapedagógus feladatai:

- Biztosítjuk a feltételeket (hely, idő, eszköz, élmény) a gyermekek zavartalan, változatos tevékenységéhez,
- Fejlesztjük a gyermekek alkotótevékenységét,
- Az életkori és egyéni sajátosságok figyelembe vételével, a fokozatosság elvének betartásával fejlesztjük az egyéni képességeket,
- Megtanítjuk az eszközök helyes használatát,
- Megismertetjük a felhasználásra kerülő anyagok tulajdonságait,
- Biztosítjuk a többféle technikai megoldást, változatosságot,
- Egész nap lehetőséget és teret biztosítunk az ábrázoló tevékenységekre,
- A napirenden belül elegendő idő biztosítása az elmélyült alkotáshoz,
- Segítjük a képi plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó-és rendezőképeség kialakulását,
- Fejlesztjük és erősítjük az érzékszervi tapasztalásokat,
- Törekszünk a helyes munkafogások, technikák megtanítására,
- Gazdagítjuk élmény és fantáziavilágukat (tér-forma- szín- és képzetgazdagítás, képi gondolkodás fejlesztése, esztétikai érzékenység, szép iránti nyitottság, igényesség alakítása),
- Segítjük a kezdeményező kreatív magatartás érvényre jutását, megteremtjük ennek hangulati, környezeti és eszközbeli feltételeit,
- Az épített és természeti környezetünk szépségeinek megláttatása.

A pedagógia munkát segítő feladatai:

- Az óvodapedagógus útmutatása alapján részt vesz a tevékenységben,
- Segítséget nyújt az eszközök előkészítésében, karbantartásában, és a megfelelő hely kialakításában,
- Tisztán tartja az eszközöket,
- Segít a felmerülő gondozási tevékenységekben.

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- Megfelelően használják az ábrázoláshoz szükséges eszközöket, ismerik a különböző anyagok tulajdonságait,
- Biztossá és helyessé válik a ceruzafogásuk, ecsetkezelésük,
- Ügyelnek a tisztaságra,
- Képesé válnak formákat megfigyelés alapján megmintázni,
- Képet alkotnak saját élményeik felhasználásával, fantáziájukra hagyatkozva, meg tudnak jeleníteni elemi térviszonyokat,
- A különös bánásmódot igénylő gyermekek is - képességükhöz mérten - elsajátítják a fenti eredményeket.

4.3.4. Verselés, mesélés

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese - képi és konkrét formában - feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A mese különösen alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világképének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál. A tárgyi világot is megelevenítő, átléltető szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világképe, csodákkal és átváltozásokkal

ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát, s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim folyamata a gyermeki élményfeldolgozás egyik legfontosabb formája.

Célunk:

- Igény kialakítása az irodalmi élményekre, irodalmi fogékonyság alapozása,
- A beszédmegértés képességének fejlesztése, a beszédkedv felkeltése és megőrzése,
- A gyermekek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlesztése,
- Személyiségjegyeinek kibontakoztatása a mesék, versek képi erejével, hangulatával,
- Fontos a kellemes csoportlégkör kialakítása, melyben jelen van a játékosság, a felszabadult hangulat, a humor,
- A tréfa, a mese-hangulat, amely oldja a fölösleges gátlásokat, szorongásokat,
- A magyar kultúra irodalmi alkotásainak, kortárs műveinek, a magyar nyelv kifejező erejének, szépségének megismertetése és a beszédkultúra fejlesztése,
- A könyv szeretetére szoktatás, olvasóvá nevelés.

Óvodapedagógus feladatai:

- Irodalmi alkotások életkornak, érdeklődésnek megfelelő kiválasztása, bemutatása, élmény nyújtása,
- Kellő irodalmi tárházzal való rendelkezés, emlékezetből való mesélés,
- Mesélői, intim légkör megteremtése (mesesarok, szertartások, szimbólumok),
- Motiváló, változatos, esztétikus eszközök biztosítása,
- Saját vers, mesealkotással az önkifejezés érvényre juttatása,
- A mese alkalmazása az önismeret (belső feszültségek megélése) fejlesztésére,
- Közösség formálása az együttes élmény nyújtásával,
- A szép magyar nyelv kifejezéseinek, ritmusának, hangsúlyának, szófordulatainak modell értékű előadásmódja,
- Érzések, gondolatok adekvát metakommunikációja,
- Fejlessze a gyermekek beszédkészségét, helyes és szép kiejtését, szókincsét,
- A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek támogatása a tevékenységek örömének átélésében. Szükség esetén speciális eszközök biztosítása.

A pedagógia munkát segítők feladatai:

- Az óvodapedagógus útmutatása alapján részt vesz a tevékenységben,
- Segítséget nyújt az eszközök előkészítésében, karbantartásában, és a megfelelő hely kialakításában,
- Tisztán tartja az eszközöket,
- Segít a felmerülő gondozási tevékenységekben.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- Szívesen mondanak spontán módon mesét, verset, mondókát,
- Képesek egy-egy mese vagy rövid történet lényegét kiemelni, megjegyzik a mese legfontosabb szereplőit,
- Mesék, történetek kitalálása, elkezdett történet befejezése, mozgásos megjelenítése,
- Előadáshoz, dramatizáláshoz kreatív módon eszköz készítése,
- Szavak jelentésének ismerete és rendeltetésszerű használata,
- Különböző mondatstruktúrák, mondatfajták alkotása, szófajok használata,
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek is képességükhöz mértén elsajátítják a fenti eredményeket.

4.3.5. Mozgás

A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok, a pszicho-motoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltó- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, tevékenységek, feladatok rendszeres alkalmazása kedvezően hatnak a kondicionális képességek közül különösen az erő és az állóképesség fejlődésére, amelyek befolyásolják a gyermeki szervezet teherbíró képességét, egészséges fejlődését. Fontos szerepük van a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly kialakulásában, felerősítik, kiegészítik a gondozás, és egészséges életmódra nevelés hatásait.

A spontán, a szabad játék kereteiben végzett mozgásos tevékenységeket kiegészítik az irányított mozgásos tevékenységek. A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének - a pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás, szabálykövető társas viselkedés, együttműködés, kommunikáció, problémamegoldó gondolkodás - fejlődésére.

A spontán - a játékban, azon belül a szabad játékban - megjelenő mozgásos tevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget kell biztosítani. Törekedni kell a gyermekeket legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékok széleskörű alkalmazására, a szabad levegő kihasználására.

A mozgásfejlesztés keretei:

Spontán, a szabad játéktevékenységben, óvodánkban székhely és telephelyeken igyekszünk megfelelő mozgásteret, helyszínt és időt biztosítani arra, hogy a gyermekek szabadon próbálhassák ki a különböző mozgásformákat (ovi foci, kerékpározás, rollerezés, tartásjavító torna, vagy lábtorna, teremben használható kézi szerek, eszközök udvaron használható kézi szerek, eszközök.)

- Irányítva, játékban tanulás során. Ilyenkor a pedagógus tudatosan, tervei alapján (de rugalmasan) vesz részt a szituációban,
- Kötetlen formában, ahol mozgásos feladatokban, játékokban vehet a gyermek részt. Versenyezhet, próbálgathatja képességeit,
- Kötött formában, elsősorban a tornateremben, vagy a szabad levegőn.

Célunk:

- A rendszeres mozgás megszerettetése,
- A mozgásigény kielégítése, fizikai aktivitás elősegítése,
- A gyermek mozgásának, testi képességének, erőnlétének fejlesztése,
- A pszicho-motoros készségek és képességek kialakítása, formálása és fejlesztése,
- A mozgás-tapasztalatok bővítése,
- A fizikai képességek és a harmonikus mozgás (helyes testtartás, szép mozgás) fejlesztése,
- A mindennapos mozgás iránti igény felkeltése és megszerettetése.

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek életkorához, képességeihez, adottságaihoz mért változatos mozgásformák és mozgástevékenységek biztosítása,
- Ösztönzés a mozgásra az egyéni lemaradásokat kompenzáló mozgásos játékok ajánlásával,
- A mindennapos, játékos mozgás szervezése a csoportszobában, a tornateremben vagy az udvaron,
- A mozgáskultúra fejlesztése,
- Minden mozgásos tevékenységhez biztosítani a balesetmentes helyet, a megfelelő időt, valamint a könnyen kezelhető, esztétikus, baleset-mentes eszközt,
- Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltató-, és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyek fejlődését sokszínű, változatos és örömteli, érzelmi biztonságban zajló gyakorlási formákkal, játékokkal biztosítunk,
- A spontán, a játékba, azon belül a szabad játékba ágyazott mozgástevékenységeknek, az egészségfejlesztő testmozgásnak az óvodai nevelés minden napján, az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve, minden gyermek számára lehetőséget biztosítunk,
- Gyermekek tevékenységeit úgy irányítjuk, hogy óvodásaink a legjobban fejlesztő, kooperatív mozgásos játékokat széleskörűen alkalmazhassák, lehetőség szerint a szabad levegőn,
- Fontos a mozgásfejlesztésnél, hogy minden izomcsoportot megmozgassunk,
- Az óvodapedagógus teremtsen meg a mozgás és a pihenés egyensúlyát,
- A fokozatosság és tudatosság elvének figyelembe vételével a nagymozgások, térérzékelés fejlesztése,
- Szem-kéz- láb koordináció fejlesztése,
- Finommotorika, vesztibuláris rendszer fejlesztése,
- Versenyjátékok során a figyelem, koncentráció, közösségi érzés, türelem, önfegyelm, nyerni és veszíteni tudás fejlesztése,
- A társra figyelés képességének fejlesztése, a társakkal végzett együttmozgás tapasztalatainak gazdagításával,
- A gyermekek egyéni képességeinek és aktuális állapotának megfelelően differenciálunk.

A pedagógia munkát segítő feladatai:

- A tevékenység előkészítésekor különös gondot fordít a balesetmentes környezet kialakítására,
- A pedagógus igénye szerint a dajka vagy a pedagógia asszisztens legyen jelen a tevékenység ideje alatt (magas létszám, különleges bánásmódot igénylő gyerekek, tornaeszközök használata),
- Az óvodapedagógus útmutatása alapján részt vesz a tevékenységben,
- Segítséget nyújt az eszközök előkészítésében, karbantartásában, és a megfelelő hely kialakításában,
- Tisztán tartja az eszközöket,
- Segít a felmerülő gondozási tevékenységekben (öltözés, vetkőzés).

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A rendszeresen szervezett helyváltoztató, helyzetváltoztató és finommotoros mozgások elsajátítása, és az ezek megfelelő végrehajtása,
- Rendszeres egészségfejlesztő testmozgás csoportban és szabadban való igényné válás,
- Az iskolához szükséges erő, állóképesség, valamint a helyes testtartáshoz szükséges izomegyensúly megléte,
- A kooperatív mozgásos játékokban való aktív részvétel,
- Saját és társaik adottságának tolerálása (másság, pozitív énkép, önkontroll, érzelemszabályozás),
- Korának megfelelően mozgása legyen összerendezett,
- Képes irányváltoztatásra mozgás közben valamint kör és soralakításra,
- Rendelkeznek az önuralom képességével kitartóak ide s edzettek,
- Rendeltetésszerűen és életkorának megfelelően használja a babzsákot, léglabdát és a botot, kétkerekű kerékpárt,
- A különleges bánásmódot igénylő gyermekek is képességükhöz mértén elsajátítják a fenti eredményeket.

V. INKLUZÍV PEDAGÓGIA

Inkluzív nevelésen azt a befogadó pedagógiai szemléletet értjük, amelyben „mindenki más, a teljesen átlagos gyermek is.”

Az Újbudai Köznevelési Esélyegyenlőségi Program alapján tervezzük feladatainkat, így

biztosítjuk az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülését, az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlőségének biztosításán túl.

Ennek megvalósulása érdekében a Fenntartó a kerület valamennyi óvodájára kiterjeszti a sajátos nevelési igényű integrációját segítő **„Közös a Napunk „közvélemény” formáló érzékenyítő programot.”**

Az inkluzív nevelés megköveteli, hogy az óvodai nevelés mindenki számára úgy szerveződjön, hogy minden gyermeket saját individuális sajátosságainak megfelelően fejlesszen. Ehhez elengedhetetlen, hogy a nevelőtestületben szemléletváltás történjen. Az óvodapedagógusok a differenciáló, önértékelésre is alkalmas pedagógia módszereivel dolgoznak, szorosan együttműködve a gyógypedagógussal, közösen alkalmazva a különböző módszereket, a szükség szerint korrekciók felvállalásával.

Az inkluzív nevelés lehetőséget ad a gyermekeknek, hogy részt vegyenek a közösség életében, biztosítva a jogot ahhoz, hogy az adott közösséghez tartozzanak.

5.1. Esélyegyenlőség biztosítása

- Az esélyegyenlőség elengedhetetlen feltétele az egyenlő hozzáférés biztosításán túl, olyan támogató lépések, szolgáltatások tervezése és megvalósítása intézményünkben, amelyek csökkentik a gyerekek meglévő hátrányait, javítják iskolai sikerességüket, segítik a társadalmi beilleszkedésüket,
- Migráns gyermekek nevelése során biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos pedagógiai feladatok, tevékenységek:

- Esélyegyenlőség elősegítése,
- A közoktatási szolgálatokhoz történő egyenlő hozzáférés biztosítása,
- Minőségi oktatáshoz vezető feltételek, módszerek kialakítása,
- Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása,
- A diszkrimináció minden fajtájának megszüntetése,
- Szegregáció kiszűrése,
- Oktatási és társadalmi integráció támogatása, együttműködésre nevelés,
- A tehetséges gyerekek fejlesztésének biztosítása.

5.2.Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fogalmi meghatározása

1. Különös bánásmódot igénylő, sajátos nevelési igényű gyermek,

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd (2011.évi CXC törvény)

2. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

3. Kiemelten tehetséges gyermek,

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

4. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerint hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

5.3. Sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése

Óvodánk az Alapító okiratban foglaltak szerint, a szakértői és rehabilitációs bizottság szakvéleménye alapján integrált nevelésre **javasolt sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését, ellátását az alábbiakban biztosítjuk.**

Szentimrevárosi Óvoda Székhely

Különleges bánásmódot igénylő, enyhe értelmi fogyatékos, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint (nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján.

Alsóhegy Utcai Óvoda és Újbudai Karolina Óvoda Telephelyek

Különleges bánásmódot igénylő, egyéb pszichés fejlődési zavarral küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek, valamint (nem sajátos nevelési igényű), beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek integrált óvodai nevelése a szakértői bizottság véleménye alapján

5.3.1. A sajátos nevelési igényű gyerekek óvodai integrálása

Az integráció, mint feladat nagyon körültekintő, és átfogó szakmai munkát igényel minden óvodapedagógustól és a pedagógiai munkát segítő kollégáktól, de a Szülői Közösségtől is, hiszen a sérült kisgyermek befogadása mellett nem elhanyagolható a szülők befogadása a szülői közösségekbe. Így együtt, közösen tudjuk csak céljainkat elérni, amelyeket nevelőtestületünk az alábbiakban fogalmazott meg.

Az integráció célja:

- A sajátos nevelési igényű gyermekek közösségbe történő beillesztése, az ép társakkal való együttnevelése, szocializációjuk könnyebbé tétele,
- Az esélyegyenlőség biztosítása,
- Tehetséggondozás,
- A gyermekek számára élmény gazdag környezet biztosítása, hogy a kompetenciáik optimálisan fejlődjenek,
- Az sajátos nevelési igényű kisgyermek és az őt támogató családok közötti együttműködés elősegítése, bevonásuk a teljes óvodai életbe az inkluzív pedagógiai módszerek segítségével,
- A segítő hálózat munkájának elfogadása, hatékony támogatása.

Célunk:

- A közösségbe való beilleszkedésük segítése (alkalmazkodó készség, akaraterő, önállóság, érzelmi élet, együttműködés fejlesztése) - óvodapedagógiai eszközökkel,

- Képességeik differenciált fejlesztése megfelelő eszközökkel,
- Tudatos önállóságra nevelés – önkiszolgáló tevékenységek, különösen az alapvető testi szükségletek kielégítésére irányuló tevékenységek fejlesztése, a gyermek saját lehetőségeinek határain belül,
- A sajátos nevelési igényű gyermeket a nevelés, a fejlesztés ne terhelje túl,
- A rehabilitációs, rehabilitációs célú fejlesztő terápiák programjai váljanak az óvodai nevelés programjának tartalmi elemeivé,
- A gyermekek közösségbe történő beilleszkedésének folyamatos segítése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Szükséges pedagógiai attitűd biztosítása a sajátos nevelési igényű gyermekek számára,
- Individuális módszereket alkalmaz,
- Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít,
- Foglalkozások során a pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatokat beépíti,
- Nevelési helyzetek megoldása során alternatívákat keres,
- Alkalmazkodik az eltérő képességekhez, viselkedésekhez,
- Együttműködik a szakemberekkel, javaslataikat beépíti a pedagógiai folyamatokba,
- Fejlődési sajátosságok alapos megismerésére törekvés,
- Kompenzációs, korrekciós lehetőségek körének bővítése a kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével az óvodai élet során,
- Sokoldalú tapasztalatszerzés biztosítása a tevékenységek megválasztásánál, lehetőség a gyakorlásra,
- Annak felismerése, hogy a gyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes,
- Rugalmas szervezeti keretek.

Pedagógiai munkát segítő feladatai:

- Az óvodapedagógusok irányítása, útmutatása alapján végzik feladataikat.

Óvodavezető feladata:

- Inkluzív, befogadó környezet, kialakításának elősegítése,
- Adatszolgáltatás a **Budapest Főváros XI. Kerület Újbudai Polgármesteri Hivatal** Humánszolgálati Igazgatóság,
- Az óvoda pedagógusai, a segítő alkalmazottak és a szülők megfelelő tájékoztatása a SNI gyermek befogadására, együttműködés a sérült gyermek családjával.

A Szakértői Bizottság szakvélemények tartalmaznia kell:

- A Sajátos nevelési igény tényének megállapítását (BNO kód), annak okait,
- Az integrált nevelés lehetőségét,
- Nevelési javaslatokat, fejlesztési területeket,
- Intézmény kijelölését név szerint,
- Kontroll vizsgálat időpontját (1. vizsgálat után 1 évvel).

Csoportszervezés elvei:

A csoportokban maximum 2 sajátos nevelési igényű gyermeket fogadunk a létszámhatárok figyelembe vételével.

A sérülés-specifikus fejlesztés elvei, feladatai:**Enyhén értelmi fogyatékos gyermek (50-69 IQ)**

Célunk: Rendszeres, manipulációs tevékenységek segítségével, differenciált fejlesztés végzése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Spontán tanulás biztosítása,
- Társakkal való együttműködés kialakítása,
- Kommunikáció fejlesztése,
- Élmények, tapasztalatok biztosítása,
- Érzelmi, értelmi, motoros és szociális képességek fejlesztése.

Pedagógiai munkát segítő feladatai.

- Az óvodapedagógusok irányítása, útmutatása alapján végzik feladataikat.

Az értelmi sérült gyermek esetében fokozott szerepe van a rendszerességnek, az utánzásnak, a gesztusokkal kísért, egyszerű verbális utasításoknak, a zenének, ritmusnak, és a sok ismétlésnek. Fontos, hogy sok szeretetet kapjon, testi-lelki szükségletei kielégüljenek, a környezete egyenletes, fejlettségének megfelelő terhelést biztosítson számára.

Egyéni fejlesztését utazó gyógypedagógus végzi a szakértői vélemény javaslata alapján, a szükséges óraszámban.

Egyéb pszichés zavarokkal küzdő sajátos nevelési igényű kisgyermek

Egyéb pszichés zavarokkal küzdő kisgyermek az a gyermek, akit a szakértői bizottság komplex vizsgálata alapján annak minősít.

Célunk: Befogadó környezetet teremtésével, saját képességeikhez mérten fejlődjenek.

Óvodapedagógus feladatai:

- Közösségi nevelés, empátiára, toleranciára, egymás elfogadására nevelés,
- Az egyéni fejlesztési terv elkészítése gyógypedagógus szakmai segítségével,
- A különböző tevékenységi területek kínálta fejlesztési lehetőségek kihasználása,
- Közösségben történő tapasztalatszerzés segítése, megfelelő kommunikáció biztosításával,
- Egyéni képességeikhez mért differenciált elvárások, (pozitív megerősítés).

Pedagógiai munkát segítő feladatai.

- Az óvodapedagógusok irányítása, útmutatása alapján végzik feladataikat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- Az egyéb pszichés zavarokkal küzdő sajátos nevelési igényű gyermekeink teljes értékű tagjai a közösségnek, nem történik hátrányos megkülönböztetést, jól érzik magukat,
- Fejlettségi állapotához mérten vesz részt a tevékenységekben,

- Szorongásmentes kommunikáció jellemzi, mondanivalóját törekszik önmagához mértén kifejezni,
- Kiegyensúlyozott, harmonikus fejlődés jellemzi.

5.4. Különös bánásmódot igénylő gyermekek

Beilleszkedési- és magatartászavarral küzdő gyermekek:

Az a gyermek beilleszkedési- és magatartással küzdő gyermek, akit szakértői vélemény alapján annak minősítenek.

Megnyilvánulási formák lehetnek:

- Zavarok az egyéni és közösségi viselkedésben,
- Magatartásproblémák,
- Kommunikációs és kapcsolati, szocializációs nehézségek,
- Pszichoszomatikus tünetek.

Célunk:

A gyermekek váljanak alkalmassá a társas együtt élésre, a közösségi szabályok betartására.

Óvodapedagógus feladatai:

- Befogadó, elfogadó, előítélettől mentes magatartás biztosítása,
- Egyéni szükségletek megfelelő fejlesztési terv elkészítése,
- Közösségi nevelés pozitív irányú erejének megtapasztaltatása,
- A fejlődést segítő játékok alkalmazásával a gyermek kapcsolatépítő képességeinek, illetve önismeretének fejlesztése,
- Pozitív megerősítés, személyre szabott, cselekvéshez kötött értékelés.

Pedagógiai munkát segítők feladatai.

- Az óvodapedagógusok irányítása, útmutatása alapján végzik feladataikat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekeink sikeresen alkalmazkodnak a közösséghez, a szokás-szabályrendszerhez,
- Kommunikációjukban, szociális viselkedésükben alkalmassá válnak az iskolai élet megkezdésére,
- Képesse válnak társas kapcsolataik helyes kezelésére.

5.4.1. Tanulási nehézséggel küzdő gyermekek

Az a gyermek nevezhető tanulási nehézséggel küzdő gyermeknek, akit a szakértői vélemény alapján képességbeli, illetve részképességbeli hátrányossággal diagnosztizálnak.

Megnyilvánulási formák lehetnek:

- Tanuláshoz szükséges képességek, részképességek fejlődési megkésései, hiányosságai,
- Problémák tanulási helyzetekben,
- Tanulási motiváció hiánya, csökkenése.

Célunk:

A tanulási nehézséggel küzdő gyermekek a szakemberek és a pedagógusok segítségével, saját képességhez mérten fejlődjenek, és alkalmassá váljanak az iskolai élet megkezdésére

Óvodapedagógus feladatai:

- Tanulási nehézségek felismerése, szűrése, szakemberek segítségének bevonásával a fejlesztési tervek elkészítése,
- A gyermekek önmagához viszonyított fejlesztése,
- A gyermekek pozitív értékelésével, motivációs lehetőségek feltérképezésével a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása,
- Egyéni, differenciált megsegítéssel hátránykompenzálás, felzárkóztatás végzése.

Pedagógiai munkát segítő feladatai.

- Az óvodapedagógusok irányítása, útmutatása alapján végzik feladataikat.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermekek saját képességeikhez mértén fejlődnek, és alkalmassá válnak az iskolai élet megkezdésére,
- A gyermekek személyisége harmonikusan fejlődik, teljes értékű tagjai közösségünknek,
- A gyermekeket tanuláshoz való pozitív viszony jellemzi, motiváltak, nyitottak az új ismeretek befogadására.

Az integrációs folyamatban közreműködő partnerek és feladataik**Szakértői Bizottság:**

Diagnosztizál, javaslatot tesz, kontroll vizsgálatot végez, folyamatosan figyelemmel kíséri gyermek fejlődését, vizsgálja az intézményi feltételek meglétét.

Szülő:

Lehetősége a gyermekkel részt venni vizsgálatokon és terápiás foglalkozásokon. Kötelessége a gyermek fejlődése érdekében mindent megtenni.

Gyógypedagógus:

Értelmezi a Szakértői Bizottság szakvéleményét, elvégzi a rehabilitációt, speciális egyéni fejlesztést, javaslatokkal segíti az óvodapedagógus munkáját, közreműködik a szülővel való kapcsolattartásban.

Intézményfenntartó:

Helyben biztosítja az integrált nevelés feltételeit, a szakértői bizottság felé adatokat szolgáltat az integráló intézményekről

Óvoda:

Az érintett kisgyermek részére is biztosítja a harmonikus, elfogadó, az eredményeket értékelő környezetet. A gyermek iránti elvárásokat az állapotának súlyosságához, jellegéhez igazítja. Terhelhetőségét biológiai állapotához, személyiségjegyeihez igazítja.

5.5. A tehetséges gyerekek fejlesztésének biztosítása

Tehetség- ígéretnek tartjuk azt a kisgyermeket, aki egy vagy több területen az átlaghoz képest magasabb teljesítményre képes.

Tehetséges gyermek: Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Intellektuális tehetség: a különböző tudományterületeken kimagasló (matematika, nyelv)

Művészi tehetség: (képzőművészeti, zenei)

Pszicho motoros tehetség: (sport, tánc, kézügyességet igénylő terület)

Szociális tehetség: (vezető, szervező, irányító)

Szeretetteljes óvodai légkörben fogadjuk és neveljük gyermekeinket, valamint az óvodapedagógusok pozitív attitűdje segíti a tehetségek megmutatkozását. A rendszeres megfigyelésből és cselekedtetésből kiindulva a gyermekekről kiderül, hogy melyik az a terület, ahol kiemelkedően jól teljesítenek, vagy fokozott érdeklődést, lelkesedést, kreativitást mutatnak egy-egy tevékenység, vagy problémamegoldás során.

Nevelőtestületünk felismerte azt, hogy fokozott figyelmet kell fordítani a tehetségek felismerésére, fejlesztésére, a tehetségígéretnek segítésére már óvodás korban.

Célunk:

- A tehetségre utaló jegyek felismerése minden gyermekben,
- Esélyteremtés,
- A gyermek speciális szükségleteinek kielégítése,
- Erős és gyenge oldalak együttes támogatása,
- Megfelelő személyi és tárgyai feltételek mellett a talentum személyiségjegyeinek, önmegvalósításának minél magasabb szintre emelése.

Óvodapedagógus feladatai:

- Különös odafigyelés, kapcsolattartás az érintett családokkal,
- Javaslattétel a további lehetséges képességfejlesztésre, azok intézményeire,
- Nevelési feladat fontos részeként a dokumentációkban (nevelési terv, fejlesztési terv, egyéni fejlődést nyomon követő lapok) tükröződjön a gyermekekre való odafigyelés, fejlesztés, egyéni differenciált bánásmód, tehetséggondozás,

- A gyermek pozitív megerősítése, önbizalmának, akarat tulajdonságainak erősítése,
- Iskolaválasztásnál segítségadás a családnak,
- A tehetséggel összefüggő gyenge területeinek erősítése,
- Differenciálás, öndifferenciálás lehetőségének biztosítása,
- A teljesítmény fokozása mellett a szorongásoldás kiemelt kezelése,
- Az elvárás és teljesítmény összhangjának szem előtt tartása,
- Előremutató pozitív megerősítéssel pozitív önkép alakítása,
- Lehetőségadás az önálló véleményalkotásra és fantázia felszabadítására,
- Együtt a társakkal való foglalkozás – differenciált feladatadás.

Pedagógiai munkát segítő feladatai.

- Az óvodapedagógusok irányítása, útmutatása alapján végzik feladataikat.

A tehetséggondozás formái:

- Csoporton belüli tehetséggondozás (a differenciálás eszközével mindennapos, a tehetségigéret egész személyiségének komplex fejlesztésére irányuló folyamat),
- Csoportközi tehetségműhelyek fenntartása (a hasonló többlettudással, érdeklődéssel, attitűddel rendelkező tehetségigéret azonos gazdagító/dúsító szervezett fejlesztése).

5.6. Migráns gyermekek interkulturális nevelése

Migráns gyermek az a gyermek, aki, valamint akinek a családja nem magyar állampolgár, és munkavállalás, tanulás céljából tartózkodik Magyarországon, illetve menekült státuszú.

Alapelveink:

- A migráns gyermekek a magyar gyermekekkel azonos feltételek mellett vehetik igénybe az óvodai nevelést,
- Az egyéni bánásmód elvét az ő nevelésük során is érvényesítjük,
- A bevándorló családból érkező gyermekek értékességét egyediségükben, individualitásukban keressük.

Felkészülés a gyermek fogadására

A felkészülésünk a szülőkkel és a gyermekkel való kapcsolatfelvétellel kezdődik. A későbbiekben a gyermek kultúrájával, vallásával, nemzetiségével kapcsolatos információkat

gyűjtjük össze, szükség esetén utána olvasunk. Ezek az információk hozzásegítenek bennünket ahhoz, hogy jobban megértsük a gyermek viselkedését, meghatározhassuk a pedagógiai beavatkozás lehetséges irányait. Az információk egy részét a csoportban dolgozó pedagógiai munkát segítő kollégával is megismertetjük.

Az érkező gyermek empátiás fogadása

A migráns gyermek kezdeti viselkedését meghatározza aktuális érzelmi beállítódása, és előzetes szocializációs tapasztalatai.

- A migráns kisgyermek, amikor bekerül a számára idegen környezetbe, magányosnak, kirekesztetnek, érzi magát,
- Nem érti a körülötte lévő felnőttek és gyermekek beszédét és őt sem értik a többiek,
- Fél az ismeretlentől, a változástól, a bizonytalanságtól,
- Általában a család szociálisan is rászorult, ezért a többi kisgyermekhez viszonyítva, hátrányosabbnak érezheti magát.

Óvodapedagógus feladatai:

- A kezdeti időszakban, a gyermek érzelmi biztonságának megteremtése,
- Az eltérő nyelv, szokás, viselkedés módok, étrend elfogadása,
- A más kultúrákról, vallásról, bőrszínről, etnikai különbségekről szóló életkornak megfelelő ismeretek bemutatása apró lépésekben, a gyermekek érdeklődési körét, (játék-mese-vers-zene-tánc) figyelembe véve valósítható meg,
- A migráns gyermeket segíteni kell a magyar nyelv elsajátításában, melynek leghatékonyabb eszköze a játék, tere pedig maga a közösség.

A pedagógiai munkát segítő feladatai:

- Szeretet teljes, pozitív megerősítés, bátorítás,
- A gyermek személyiségének elfogadása,
- Példamutató kommunikáció, nyelvi kifejezőkészségének segítése,
- Tevékenységekben történő differenciált segítségnyújtás az óvodapedagógus útmutatása alapján.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- A gyermek szívesen jár óvodába,
- a gyermekcsoport egyenrangú tagjának érzi magát,
- szívesen játszik társaival és a csoporttársak is keresik a társaságát,
- megérti a magyar szavak jelentését, szavakat, tömondatokat képes magyarul kimondani.

VI. GYERMEKVÉDELEM**6.1. Célunk:**

- Az általános és korai prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése, a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, esélyegyenlőség biztosítása,
- Pedagógiai tevékenységünk által csökkenjenek a hátrányos helyzet adta káros hatások, megszüntetésében segítségnyújtás gyermeknek, szülőnek,
- Különös odafigyelés a más kultúrához tartozó és az eltérő nevelési igényű gyerekekre,
- A kiemelt figyelmet igénylő gyerekek együttnevelése kortársaival,
- A gyermeki jogok érvényesítése,
- Jelzőrendszer működtetése, együttműködés a különböző szakemberekkel.

Alapelveink:

- A család tiszteletben tartása,
- A családi nevelés erősítése, és ezzel együttesen a gyermek iránti felelősség ébren tartása,
- Tapintatos, személyes kapcsolat kialakítása azon családokkal, akik segítséget kérnek, vagy láthatóan segítségre szorulnak,
- Etikus magatartás, titoktartási kötelezettség érvényesítése.

Veszélyeztetettség: olyan - a gyermek vagy más személy által tanúsított – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult **állapot, mely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja, vagy akadályozza.**

6.2. Feladataink

Óvodapedagógus feladatai:

- A gyermekek családi körülményeinek figyelemmel kísérése, a gyermekek helyzetében bekövetkezett negatív változás esetén a segítségnyújtás,
- Tapintatos, odafigyelő, megértő, humánus megközelítés az érintettek irányában,
- Együttműködés segítése, kialakítása az érintett családokkal, a szülők kellő nyitottságának pozitív megerősítése.

A gyermekvédelmi munka irányításáért, összefogásáért az óvoda vezetője a felelős.

A gyermekvédelmi munka koordinálását a gyermekvédelmi felelős látja el.

Óvodavezető feladatai:

- Gyermekvédelmi feladatok megszervezése, irányítása, döntéshozatal,
- Adatvédelmi törvény és jogszabályok betartása,
- Gyermekvédelmi felelőssel az aktuális problémák megbeszélése, a megoldásra váró feladatok menetének meghatározása,
- Kapcsolattartás a társintézményekkel: Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézményei, Humán Szolgáltató Központ, Védőnői szolgálat,
- Óvodán kívüli és belüli jelzések, a szükséges lépések megtétele,
- A Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézményébe javasolt gyerekek szakvéleményének ellenőrzése, továbbirányítása,
- Minden csoportban a szülők tájékoztatása a törvényben foglalt szülői jogokról és köteleességekről,
- Étkezési kedvezmények meghatározása a törvényi jogszabályoknak és az önkormányzati rendeletnek megfelelően ezek dokumentálása,
- A megfelelő belső szabályzatok, dokumentumok elkészítése,
- A feladat ellátásának ellenőrzése.

Az óvoda vezetője köteles:

- Jelzéssel élni a gyermek veszélyeztetettsége esetén a gyermekjóléti szolgálat felé,
- Hatósági eljárást kezdeményezni a gyermek bántalmazása, illetve súlyos elhanyagolása vagy egyéb más, súlyos veszélyeztető ok fennállása, továbbá a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása esetén,

- Minden olyan esetben eljárni, ami a gyerekek testi, érzelmi, vagy erkölcsi fejlődését veszélyezteti, vagy megakadályozza.

A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- Óvodába lépéskor a környezettanulmányok tapasztalatainak összegzése,
- A várható gyermekvédelmi feladatok meghatározása,
- Nyilvántartás vezetése, személyiségi jogok, adattörvény betartása,
- Krízishelyzet esetén a szükséges intézkedés megtétele,
- Családlátogatás, környezettanulmány a csoportos óvónőkkel, ahol jelzés, vagy rendkívüli esemény tapasztalható,
- Hátrányos helyzetű gyermekek felmérése, akiknek alapvető szükséglet-kielégítési lehetőségeik korlátozottak,
- A hátrányos helyzet típusának mérlegelése ez alapján a további teendők megbeszélése a csoportos óvónőkkel, szociális ellátások számbavétele,
- Az óvodavezető folyamatos tájékoztatása, tapasztalatcser,
- Az óvónőkkel rendszeres kapcsolattartás, látogatás az adott gyermekcsoportban,
- A különböző segélyezés, adományozás diszkrét megszervezése, eljuttatása az adott családokhoz,
- Kapcsolattartás a társintézményekkel, védőnő, szükség szerint családgondozó segítségének igénybevétele,
- Munkájáról munkaterv és beszámoló készítése, nevelői értekezleten, óvónői megbeszéléseken a kollégák tájékoztatása az aktuális feladatokról, tennivalókról és ezek módjáról,
- A dokumentációk törvényes jogszabályoknak megfelelő iktatása, tárolása.

Óvodapedagógus feladatai:

- Az óvodába járó gyermekek szociális, szociokulturális családi hátterének megismerése, szükség szerint környezettanulmány végzése,
- A tapasztalatokról, veszélyeztetettségéről, hátrányos helyzetről jelzés az óvodavezető és a gyermekvédelmi felelős felé,
- A hátrányos helyzetű gyerekek esélyegyenlőségének biztosítása, differenciált egyéni bánásmód alkalmazása, fokozott segítségadás, odafordulás,
- Különös odafigyelés, kapcsolattartás az érintett családokkal,

- Javaslattétel a szükséges fejlesztésekre, intézkedés kezdeményezése szakemberek bevonásával,
- Nevelési feladatként tükröződjön a gyermekekre való odafigyelés, fejlesztés, segítség, egyéni differenciált bánásmód, felzárkóztatás, dokumentációvezetés,
- Tájékoztatás a szülők felé a pedagógusok jogairól, kötelességeiről a segítségadás lehetséges módjáról,
- Kapcsolattartás az óvoda logopédusával, pszichológusával, segítségükkel a potenciális zavarok kiszűrése,
- A gyermek szocializációjának elősegítése, erősítése a csoportban,
- Szükség esetén javasolja a szülőknek a Pedagógiai Szakszolgálat Tagintézményeinek segítségét,
- Iskolaválasztásnál segítségadás a családnak,
- A rendszeres óvodába járás figyelemmel kísérése, szükség esetén a hiányzás jelzése a gyermekvédelmi felelősnek.

VII. A FEJLŐDÉS ÁLTALÁNOS JELLEMZŐI AZ ÓVODÁSKOR VÉGÉRE

1. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. Belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben az óvodásból iskolássá érik.

A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembe vétele mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre. A tankötelezettség megkezdésének feltétele a gyermek iskolába lépéséhez szükséges fejlettségének megléte, annak igazolása.

A gyermek iskolába lépéshez szükséges fejlettségét az óvodai nevelés országos alapprogramjában található óvodáskor végére elérendő fejlődési jellemzők alapján állapítjuk meg.

2. Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához:

a) A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

Megváltoznak test arányai, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása összerendezettebb, harmonikusabb. Erőteljesen fejlődik a mozgáskoordináció és a

finommotorika. Mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes.

b) A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

A tanuláshoz szükséges képességei folyamatosan fejlődnek. Érzékelése, észlelése tovább differenciálódik. Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének, a téri tájékozottságnak, a mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama; a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés. Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele.

A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.

Az egészségesen fejlődő gyermek:

Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni; minden szófajt használ; különböző mondat szerkezeteket, mondatfajtákat alkot; tisztán ejti a magán-, és mássalhangzókat (a fogváltással egyéni eltérések lehetségesek); végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.

Elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről; tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat; ismeri, és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés alapvető szabályait; ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét; felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit. Elemi mennyiségi ismeretei vannak.

c) Az óvodáskor végére a gyermek szociálisan is éretté válik az iskolára:

Készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására, képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőtten és gyermektársaival, kedvező iskolai légkörben. Ismeri a viselkedés alapvető szabályait, kialakulóban vannak azok a magatartási

formái, szokásai, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek. Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni; késleltetni tudja szükségletei kielégítését. Feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg; kitartásának, munkatempójának, önállóságának, önfegyelmének alakulása biztosítja ezt a tevékenységet.

3. A három éves kortól kötelező óvodába járás ideje alatt az óvodai nevelési folyamat célja, feladata a gyermeki személyiség harmonikus testi, lelki és szociális fejlődésének elősegítése.

4. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében folyamatos, speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munka mellett érhető csak el a fentiekben leírt fejlettség.

5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek iskolaérettségi kritériumai tükrözik a befogadó intézmény elvárásait az iskolába kerülő gyermekkel szemben.

Óvodapedagógus feladatai:

A ránk bízott gyerekeket, gyermekeket egyéni adottságaiknak figyelembe vételével, szakmódszertani hozzáértéssel, törvényi előírások figyelembe vételével, szerető gondoskodással neveljük úgy, hogy a gyermekek alkalmassá váljanak az iskolai élet megkezdésére.

VIII. A SZENTIMREVÁROSI ÓVODA SZÉKHELYÉNEK ÉS TELEPHELYEINEK HAGYOMÁNYAI

Óvodánkban hangsúlyt kap az itt dolgozók tudatos hagyományteremtő munkája. Ebből adódóan tudatosan kívánjuk meghonosítani, szokássá formálni a hagyományokhoz kapcsolódó közösségben kívánatos magatartási formákat, érintkezési módokat és az ehhez kapcsolódó pedagógiai eljárásokat. Az ünnepek megszervezésekor, a készülődéskor figyelembe vesszük a gyermekek életkori sajátosságait, a szülők igényeit és az óvoda helyi adottságait. A hagyományok aktuálisan meghatározzák az intézményünk arculatát. Nevelőmunkánk fontos kiindulópontja a **hagyományőrzés** érzelmi hatástöbblete, az aktivitás öröme, mely az egészségnevelés, a szocializálódás, az értelmi képességek fejlesztésének mozgató ereje. Ez átvonul az óvodai élet legtöbb tevékenységformáján, fejlesztési területein, áthatja az egész nevelési rendszert. Programunk felvállalja a hagyományok ápolását, a velünk élő hagyományok, a mindennapok hagyományainak, a népi kultúra elemeinek őrzését.

Törekszünk arra, hogy a spontán és tudatosan kialakított hagyományok rendszerével megőrizzük és továbbvigyük a közösség kulturális értékeit, tradicionális formáival pozitívan befolyásoljuk az óvoda harmonikus légkörét. Az ünnepélyek, megemlékezések rendjét, időpontját, a rendezvényekkel kapcsolatos felelősöket a nevelőtestület az éves munkatervében határozza meg, melyet az intézmény évente, a közzétételi listában, elektronikus formában az óvoda honlapján is megjelentet. A hagyományápolás az intézmény valamennyi dolgozójának, illetve ellátottjának feladata, tagjai közreműködése révén gondoskodik arról, hogy az intézmény hagyományai fennmaradjanak.

Célunk

- A hagyományápolással kapcsolatos feladatok célja az intézmény meglévő hírnevének megőrzése, növelése.
- Környezettudatosságra nevelés a világnapok megünneplésével.
- Közösségi hagyományok ápolásával, az egymáshoz tartozás, egymás megbecsülésének megalapozása.
- Érezzék át az ünnepnapok “másság”-át, a bensőséges összetartozás élményét.
- Az “ünneplni tudás” képességének kialakítása.
- Az érdekes, izgalmas programokon keresztül, a személyes élmény segítségével közelebb kerülnek az ünnepek lényegének megértéséhez.

A hagyományápolás eszközei:

- Ünnepségek, rendezvények
- Egyéb eszközök (pl. kiadványok)

Az intézmény hagyományai érintik

- az intézmény ellátottjait
- a felnőtt dolgozókat
- a szülőket

A hagyományápolás érvényesülhet az intézmény

- jelkép használatával
- gyermekek, felnőttek ünnepi viseletével
- az intézmény belső dekorációjával

Az óvodát jelképező, logó megjelenítésének formái

- pólón
- leveleken
- meghívókon

Rendezvényeken, kirándulásokon, közös óvodai ünnepeken a logó használatát szorgalmazzuk. A nevelőtestület feladata, hogy a meglévő hagyományok ápolásán túl újabb hagyományokat teremtsen, majd gondoskodjon az újonnan teremtett hagyományok ápolásáról, megőrzéséről is

Felnőtt közösségek hagyományai

- Kirándulás évente az alkalmazotti közösséggel
- A pedagógusok előmeneteli rendszerében minősítő eljárásban részt vett kolléga elismerése

A megvalósítás lehetőségei:

- Az ünnepek megszervezésében részt vesz az óvoda valamennyi dolgozója.
- A szervezésben igen fontos az időpont kiválasztása és a felelősök kijelölése.
- A megvalósítást felelősök koordinálják.
- Az óvónő a gyerek intellektuális érzelmeit, - a kíváncsiságot, a rácsodálkozást, a felfedezést, a sikert, az aktivitást - a hagyományőrzés és természetszeretet hatásrendszerével tudatosan ébren tartja, fejleszti.
- Az óvónő az öltözkéssel, a megjelenésével, viselkedésével is mintát ad az ünnepléshez a gyerekeknek.
- A szülők tájékoztatása az éves tervezett programokról.
- A családok bevonása, a közös készülődések fokozzák a gyerek örömeit.

IX. AZ ÓVODA KAPCSOLATAI

9.1.A család és óvoda kapcsolata

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, valamint azt kiegészítve segíti a gyermek fejlődését. Munkánk akkor lesz sikeres, ha a családdal megfelelő együttműködést, partnerkapcsolatot tudunk kiépíteni. Az együttműködés formái változatosak. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

Célunk: A család és óvoda pedagógiai elveinek és személyiségfejlesztő hatásának összehangolása. A családokkal a rendszeres napi kapcsolattartást preferáljuk. A gyermek fejlődéséről feljegyzéseket készítünk, amit a fejlődést nyomon követő dokumentáció tartalmaz. A szülők az óvodapedagógusoktól rendszeres tájékoztatást kapnak a gyermekek fejlődéséről.

Együttműködésünk alapelvei:

- Az egyenrangú nevelőtársi viszony.
- Kölcsönös alkalmazkodás, előítéletektől mentes közeledés egymáshoz.
- A családi és óvodai élet közötti folyamatosság biztosítása.
- Személyre szóló tájékoztatás.
- Segítség és támasznyújtás a szülőnek gyermeke fejlesztéséhez.

Családlátogatások: A családlátogatásokat indokolt esetben

Célunk: Az óvodapedagógus ismerje meg a gyermeket közvetlen környezetében, mérje fel helyét a családban, tájékozódjon a család nevelési elveiről, szokásairól. A családlátogatást indokolt esetben kell megszervezni, pl.: gyermek fejlődése szempontjából, probléma esetén, tájékozási célzattal. A tapasztalatokat a gyermek fejlődését nyomon követő dokumentációban rögzítjük. Családlátogatásra minden esetben a szülővel történő előzetes egyeztetés után kerülhet sor.

Befogadás:

Célunk: A gyermek beilleszkedésének segítése. Befogadásra azért van szükség, mert minden esetben ismeretlen új környezettel, emberekkel, szokásokkal találkozik a kisgyermek. Különbőség van a családból, bölcsődéből, vagy más közösségből érkező gyermekek

beilleszkedési ütemében. A befogadás a későbbi közösségi életet is meghatározhatja, a biztonságot nyújtó, nyugodt, szeretetteljes, családi légkör megtapasztalásával segítjük elő ennek megvalósulását.

Formája: Fokozatos beszoktatás, igény szerint a nevelési év első hetében székhely, telephely helyi szokásainak figyelembe vételével. A befogadás lehetőségeiről a szülőket minden esetben tájékoztatjuk.

Közös rendezvények, ünnepek

Célunk: A család és az óvoda közötti jó kapcsolat kialakítása, elmélyítése, egymás szokásainak, értékrendjének mélyebb megismerése, közös szemléletünk formálása, nevelési elveink közelítése. A közös programok nem csak a hagyományokat-ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett tevékenységeket, életmód és jeles napokat, kulturális és sportprogramokat, és az ezekre való felkészülést. Az időpontokról a helyben szokásos módon tájékoztatjuk a szülőket.

Nyílt nap

Célunk: Az óvodai beiratkozást megelőzően lehetőséget biztosítunk az óvodák megtekintésére. A szülőknek az intézmény vezetője tájékoztatást nyújt Pedagógiai Programunkról, székhely és telephely intézmények egyedi arculatáról. A szülőket az óvoda honlapján tájékoztatjuk az óvodai nyílt napok időpontjáról. A csoportokat érintő nyílt napok rendjéről a helyi szokásoknak megfelelően az óvodapedagógusok tájékoztatják a szülőket.

Fogadóóra

Célunk: A szülők tájékoztatása a gyermekek egyéni fejlődéséről. Megtartását személyre szabottan, igény szerint, időpont egyeztetés után bonyolítjuk le. Ezek az alkalmak adnak lehetőséget olyan információk cseréjére, melyek a gyermekekkel, vagy közvetlen környezetével kapcsolatosak, esetleg bizalmas jellegűek. A fogadóórát a szülő és az óvodapedagógus egyaránt kezdeményezheti. Az intézményvezető fogadó órája a székhely és telephely intézményekben kihelyezésre került.

Szülői értekezlet:

Célunk: A szülők tájékoztatása a csoport életéről, a várható óvodai eseményekről. Évente legalább 2 alkalommal szervezzük a szülők számára. Idejéről legalább 1 héttel előbb a csoportos faliújságon tájékoztatjuk a szülőket.

Online lehetőségek kihasználása:

Honlapunk elérhetősége: www.szentimrevarosiovi.ujbuda.hu (2016. áprilistól). A honlapunkon megjelennek főbb adataink, az óvoda működését szabályozó dokumentumaink, programjaink, aktualitások. Az óvodai e-mail levelező rendszeren keresztül a Szülők Közössége Elnökök közreműködésével tájékoztatást adunk a fő eseményekről, fontosabb dátumokról.

Az óvodapedagógus feladatai:

- Az együttműködés feltételeinek megteremtése.
- Az egyes családok értékrendjének megismerése.
- A szülők tájékoztatása a gyermeküket érintő kérdésekben.
- Évente 2 szülői értekezlet összehívása, a csoportot érintő kérdések megbeszélésére.
- Szükség szerint egyéni fogadóórák szervezése.
- Aktív, napi kapcsolat fenntartása a családokkal.
- Szükség szerinti családlátogatások végzése.
- A szülőket érintő időpontokról, eseményekről tájékoztatás nyújtása, arról feljegyzés készítése.
- A fogadóórákról és családlátogatásokról feljegyzés, a szülői értekezletekről jegyzőkönyv készítése.
- Kapcsolattartási formák tervezése, ütemezés szerinti megvalósítása, dokumentálása
- Partnerközpontú működés értékelési folyamatain keresztül a szülői elégedettség feltárása
- A családok megismerése, elfogadása
- Példamutató óvónői attitűd
- A család pozitív értékeinek megőrzése
- A szülői szerepvállalás fontosságának tudatosítása
- Informálás és együttműködés a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekkel kapcsolatban

- A családok bevonása az egészséges életmód környezettudatos magatartásformáló programjainkba továbbá a hagyományörző, érzékenyítő és közlekedésbiztonsági programokba

Óvodavezető feladata:

- Nyílt nap keretében a székhely és telephely intézmények bemutatása.
- Az újonnan felvett gyermekek szülei részére az óvoda Házi rendjének átadása, folyamatos hozzáférés biztosítása az óvoda működési és szakmai dokumentumaihoz: Pedagógiai Program, Szervezeti és Működési Szabályzat, Házi rend.
- A Szülők Közösségének tájékoztatása az aktualitásoknak megfelelően.

9.2.Kapcsolattartás a fenntartóval

Célunk: A működés feltételeit biztosító, a szakmai munkát segítő jó kapcsolat megtartása.

Óvodavezető feladatai:

- Az óvoda és a fenntartó közötti harmonikus kapcsolat fenntartása, megfelelő munkakapcsolat működtetése.
- A valós érdeklődés, egymás tevékenységének kölcsönös megismerése, az eredményes kapcsolattartási formák kialakítása.
- A fenntartó képviselőinek meghívása a közvetlen kapcsolattartásban segítő szakmai bemutatókra, előadásokra, értekezletekre, óvodai rendezvényekre.

9.3.Kapcsolattartás egyéb nevelési-, oktatási-, szakszolgálati-, kulturális intézményekkel

Az óvoda kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt (bölcsődék), az óvodai élet során (Fővárosi Pedagógiai Szakszolgálat XI. kerületi Tagintézményével, Újbudai Humán Szolgáltató Központ, egészségügyi, illetve közművelődési intézmények) és az óvodai élet után (iskolák) meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez. A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában az óvoda nyitott és kezdeményező.

Célunk:

- A bölcsőde – óvoda, óvoda – iskola közötti zavartalan átmenet segítése
- A nevelési feladatok sokoldalú megoldásának segítése.
- A speciális segítség igénybevétele a gyermek megfelelő fejlődése érdekében.

Óvodapedagógus feladata:

- Ha szükséges, felveszi a kapcsolatot a bölcsődei gondozónőkkel.
- Lehetőséget biztosít az iskolák bemutatkozó programjainak megismerésére.
- Iskolalátogatás a nagycsoportosokkal
- Kapcsolatot tart az óvoda orvosával, fogorvosával, védőnőjével.
- Kapcsolatot tart az Újbudai Humán Szolgáltató Központ kijelölt családgondozójával, problémás esetben konzultációt kér
- Szűrés (védőnő, fogorvos, ortopéd orvos által végzett szűrések)
- Lelki egészségvédelem és szociális kapcsolatok harmóniája
- Lehetőség szerint külső szakértők felkérése egészségneveléssel kapcsolatos témakörökben tartandó előadásokra
- Kapcsolatot a Szakszolgálat Tagintézményének szakembereivel. a gyermekek fejlődésének, fejlesztésének, valamint a különös bánásmódot igénylő gyermekek ellátásának érdekében.
- Figyelemmel kíséri a kerületi közművelődési intézmények programjait (Újbudai Pedagógiai Iroda) és lehetőség szerint látogatást szervez különböző rendezvényekre, az életkori sajátosságok figyelembe vételével. szakmailag segítséget és támogatást nyújt az intézményeknek. Részt veszünk az iroda által szervezett programokon és lehetőségeink szerint segítjük azok színvonalas megvalósítását
- Kiállítások, múzeumok, könyvtárak, művelődési intézmények programjainak látogatása

ÉRVÉNYESSÉGI RENDELKEZÉS

A Szentimrevárosi Óvoda pedagógiai programja 2016-ban készült.

Elkészítését a Budapest Főváros XI. Kerület Újbuda Önkormányzata Képviselő-testülete a 109/2015. (V.21.) XI.ÖK számú határozata tette szükségessé, amelyet az újonnan létrejött nevelőtestületünk 2015/2016. Nevelési év második félévében elvégzett. Az újonnan megalkotott pedagógiai program jogelőd programjai:

- Szentimrevárosi Gesztenyés kert Óvoda Pedagógiai Programja
- Alsóhegy Utcai Óvoda Pedagógiai Programja
- Újbudai Karolina Óvoda Pedagógiai Programja

Érvényessége:

Az óvodavezető jóváhagyását követően 2016. szeptember 1-jétől lép életbe és visszavonásig érvényes.

Ezzel egy időben hatályon kívül helyeződik a :

1. Szentimrevárosi Gesztenyés kert Óvoda V/2//2013 (VIII. 29) számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.
2. Alsóhegy Utcai Óvoda V/3/2013 (VIII. 29) számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.
3. Újbudai Karolina Óvoda V/3/2013 (VIII. 30) számon jóváhagyott Pedagógiai Programja.

Az Óvodai Pedagógiai Program értékelése, felülvizsgálata

- A Pedagógiai Programban megfogalmazott célok, és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.
- Az óvodapedagógusok szakmai munkaközössége minden nevelési év végén, írásban értékeli a Pedagógiai Programban megfogalmazott általános és speciális célok és feladatok megvalósulását.

Az Óvodai Pedagógiai Program módosítása

A Pedagógiai Program módosítására javaslatot tehet

- Óvodavezető
- A nevelő testület bármely tagja
- Szakmai munkaközösség
- Az óvoda fenntartója

MELLÉKLET I.**Szentimrevárosi Óvoda Székhely Gesztenyés kert Egyedi arculata*****Szentimrevárosi Óvoda Székhely******Komplex személyiségfejlesztés a közösségben***

A Szentimrevárosi Óvoda Székhely intézménye elsősorban a gyermeki személyiség kibontakoztatására, nevelésére, fejlesztésére kötelezte el magát a biztonságos környezet megteremtésével szeretetteljes és mindenkit elfogadó légkörével.

Komplex módon, tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével, vállaljuk a gyermekek nevelését az óvodába lépéstől iskolába lépésükig.

Valljuk, hogy az óvodáskorú gyermek nevelésének elsődleges színtere a család, intézményünk a családi nevelésre épít és kiegészíti azt.

Az óvodás gyermek, fejlődő személyiség, fejlődését egyedi adottságai, az érés folyamatának sajátosságai, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások befolyásolják. Mindezen hatások következtében a gyermekeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

A folyamatos napirend és a rugalmas hetirend biztosításával, igazodunk a gyermekek egyéni igényeihez, fejlődési folyamatához.

Hiszünk a szabad játék fontosságában és fejlesztő hatásában.

Az általunk felkínált különböző tevékenységeket - foglalkozásokat - ismeretszerzési lehetőségeket - játékidőben tervezetten végezzük.

Nevelő munkánkat pszichológus és gyógypedagógus is segíti.

A személyiség szabad kibontakozására a gyermekeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van.

Az óvodánk valamennyi dolgozója gyermekközpontú, befogadó, a gyermeki személyiség kibontakozásának elősegítését támogató, előítéletektől mentes, a szeretetteljes nevelést részesíti előnyben.

A szülőkkel a kölcsönös partnervizony kialakítására törekszünk, rendszeresen tájékoztatjuk őket gyermekük fejlődéséről, az óvodai élet eseményeiről.

Lehetőséget biztosítunk az óvodai élet megismerésére nyílt napok, közös programok szervezésével.

A szülők véleménye, javaslata fontos számunkra, segítő, támogató ötleteiket szívesen fogadjuk.

Nevelési elveink:

- *a gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, bizalom és megbecsülés övezze,*
- *a nevelés és nevelési módszereink segítsék a gyermekek személyiségfejlődését, egyéni készségeinek és képességeinek kibontakoztatását,*
- *az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásokat a gyermek személyiségéhez igazítjuk,*
- *biztosítjuk a gyermekek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetet,*
- *érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkört teremtünk,*
- *a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkornak megfelelő formálását, fejlesztését támogatjuk,*
- *a gyermeki közösségben végezhető sokszínű – az életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető játékra, e tevékenységeken keresztül az életkornak megfelelő műveltség tartalmak közvetítését segítjük,*
- *olyan óvodai életet teremtünk, amelyben a gyermekeket az életkori igényeiknek megfelelő szeretet, törődés, elfogadás és biztonság övezi.*

A gyermekek komplex személyiség fejlődésének támogatása érdekében figyelünk:

- *a gyermekek változó, eltérő szükségleteinek figyelembevétele, megfelelő szokások kialakítására,*
- *a gyermekek lehetőség szerint azonos (homogén) korosztályú (esetenként heterogén) csoportokban történő nevelésére,*
- *az eltérő családi értékek és kultúrák elfogadására,*
- *sajátos nevelési igényű gyermekek, viselkedési, tanulási problémával küzdő gyermekek fokozottabb mentális, érzelmi és szociális támogatására,*
- *tehetséggondozásra.*

A személyiségfejlődés tekintetében a gyermekekben az alábbiakat kívánjuk erősíteni:

- *pozitív énkép, önismeret,*
- *érzelmi gazdagság, szeretet,*
- *kulturált magatartás, szokások, szabályok ismerete,*
- *a másság elfogadása, empátia,*
- *társakkal való együttműködés, kooperáció, kommunikáció,*
- *döntés, választás, rugalmas gondolkodás, a kreativitás képessége,*
- *önálló feladatvállalás, ismeretszerzés,*
- *udvariasság,*

- türelem, kitartás,
- őszinteség, becsületesség,
- a természeti-, társadalmi környezet és a művészetek iránti érzékenység.

A játék személyiségfejlesztő hatása:

*A **játék** a gyermekek legfontosabb tevékenysége, mert a játék a kisgyermek pszichikus szükséglete. Kiemelt jelentőségű, hisz a gyermek saját belső világából és a külvilágból származó benyomásait a játékban újra átéli.*

A játék sokoldalúan fejleszti a gyermeket, játéktevékenysége közben fedezi fel, ismeri meg környezetét, ismeri fel önmaga lehetőségeit és korlátait. E tevékenység közben jönnek létre gondolkodási tevékenységének első formái, fejlődik emlékezete, fantáziája, gazdagodik érzékelővilága, erősödik akarata, kitartása, alakul szabálytudata.

Fejlesztőhatással van a játék a nagy és finommozgásokra, a figyelemre, a megfigyelőkészségre, pszichikumra is. A társas kapcsolatok alakulásának, a társas szükségletek kielégítésének is legfontosabb formája.

A gyermekek legalapvetőbb tevékenységi formája, ezáltal egész személyiségük fejlődik.

Gazdagodnak: értelmi és szociális képességeik, kommunikációjuk, színesedik akarati életük, **Fejlődik:** önuralmuk, önbizalmuk, önkifejezésük, ítéletalkotásuk, képzeletük, fantáziájuk, kézügyességük, mozgásuk.

Nevelési gyakorlatunkban kétféle játékot különböztetünk meg:

- a gyermek szabad játékát,
- az óvodapedagógus által kezdeményezett, nevelési célzatú tanulási tartalmat, tevékenységet, melyben a gyermekek önkéntes alapon vehetnek részt.

Játékhoz szükséges feltételek biztosítása: nyugodt légkör, idő, megfelelő hely, eszközök, élmények, tapasztalatok, irányítás.

A mozgás személyiségfejlesztő hatása:

A mozgás az érés folyamatában a fejlődő gyermek természetes egyéni szükséglete. Az óvodai nevelés folyamatában a gyermek egészséges testi, és mozgásfejlesztése során szolgálja egész személyiségük fejlődését, és szervesen illeszkedik a napi gyermeki tevékenységekbe, biztosítja a sporttevékenységekhez szoktatást. A tanulási zavarok kialakulásának megelőzésében kulcsfontosságú a széles körű mozgásfejlesztés, mely befolyásolja az értelmi és szociális képességek alakulását is.

Arra törekszünk, hogy a gyermekek természetes mozgásigényét kihasználva testi képességeik fejlesztése játékos formában, mozgáskultúrájuk megalapozása, mozgásról szerzett pozitív élményeik megerősítése létrejöjjön. A gyermekek tájékozódásának, alkalmazkodó képességének, valamint a személyiség akarati tényezőinek fejlesztése oly módon valósuljon meg, hogy megmaradjon a gyerekek szabad mozgáskedve.

Mese-vers személyiségfejlesztő hatása:

Lassú, természetes folyamatban érik meg a gondolkodásuk, értelmi tevékenységük arra a szintre, ahol már külön válik a valóság szereplői és a mesevilág költészete. A mesék környezetképe az egyes szereplők viselkedésmintái a mesékben megjelenő konfliktusok megoldása kulcsjelentőségű értelmi, érzelmi fejlődésükben. A közös tevékenységek során kapcsolatot teremt társaival. Növekszik türelmük, erősödik akaratuk, önfegyelmük. Felébred bennük a felfedezés, a tudás öröme.

- *Az irodalmi élmények újra átélése lehetőséget nyújt a fantáziálásra.*
- *Konfliktuskezelésük, problémamegoldó készségük fejlődik.*
- *Fejlődik erkölcsi érzékük, ítélőképességük.*
- *Az irodalmi értékek iránt megalapozódik kötődésük.*
- *Erősödik az egymás iránti odafigyelés, összetartozás érzése.*
- *Az igényes beszédminta hatására csiszolódik a gyerekek kiejtése, gyarapodik szókészlete.*
- *Fokozódnak az érzelmek az élmények hatására.*
- *Megismerkednek negatív érzelmekkel is bánat, szomorúság, igazságtalanság.*

Ének zene, énekes játékok, gyermektánc személyiségfejlesztő hatása:

A zenei kreativitás fejlesztése az önkifejezés újabb lehetőségét nyitja meg a gyermekek előtt. Pozitív érzelmek ébresztése a mondókás játékokkal. Feladatunk a gyermekek éneklési kedvének felkeltése, zenei fogékonyságának megalapozása. A közös éneklés, játék, tánc segítségével együttes élmények teremtése.

A zenei anyagok válogatása, elsősorban a magyar népdalkincsek, népi mondókák közül valósul meg. A kiválasztott művek feleljenek meg az adott csoport életkorának, otthonról hozott értékeinek, tapasztalatának, tudásának. Az ének tevékenységek alkalmával megvalósul:

- *Teljes személyiségfejlesztés.*
- *Ízlés és zenei műveltség formálása.*
- *Koordinált mozgásfejlesztés,*
- *Képzelet, tapasztalatfejlesztés.*
- *Ritmikus, harmonikus mozgásfejlesztés.*
- *Zenei befogadó készség fejlesztése.*
- *Haza iránti szeretet fejlesztése.*

Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka személyiségfejlesztő hatása:

Ez a terület összetett, magába foglalja a rajzolást, festést, mintázást, építést, a konstruálást, a képalakítást, a kézimunkát, a műalkotásokkal, népművészeti elemekkel való ismerkedést, és a környezet alakítást. A gyermek a mindennapjai során sokrétű tapasztalatokat szerez a környező világról.

Tevékenységek által lehetővé tesszük, hogy kifejezzék érzelmeiket, szabad utat engedünk legalapvetőbb vágyaiknak. A siker örömforrás, és ez segíti önértékelésük fejlődését. A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka tevékenységei, a technikák gyakorlása az egész személyiségfejlesztését szolgálja. Fejlődik akaratuk, kitartásuk, figyelmük, önfegyelmük, tűrőképességük, kreatív önkifejezésük.

Külső világ tevékeny megismerésére személyiségfejlesztő hatásai:

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés folyamata sokrétű, a gyerekek minden cselekvését áthatja. Az óvodánkban a környezeti nevelés meghatározó szerepet játszik a gyermek környezetkultúrájának alakításában. A környezeti nevelés fontosságát, személyiségformáló, szokás kialakító szerepét fontosnak tekintjük. A környezet változásaihoz, jeles napjaihoz társítjuk a tanulási tartalmak átadását. Ezáltal lesz komplex, egész a nevelésünk, mellyel megalapozzuk óvodás gyermekeink környezeti tapasztalatait, ami később ismeretté, egész életre szóló tudássá alakul át. Nevelésünkben megjelenik a környezetbarát életforma megalapozása, a fenntarthatóság elvének érvényesülése.

A matematikai tartalmú tapasztalatok szerzése értelmi jellegű képességek: emlékezés, megértés, konstruálás, ítélőképesség. Fejlesztenünk kell a gyermekeink problémalátását, problémamegoldó képességét, egyéni megismerő vágyukat. Fontosnak tartjuk példamutatásunkat, modellszerepünket. Segítjük a téri tájékozódási képességük fejlődését. Segítjük feladattudatuk, feladattartásuk kifejlődését.

A munka személyiségfejlesztő hatásai:

A gyermektől belső fegyelmet, kötelezettségvállalást, és annak teljesítését igényli. Gyakorlás hatására alakul ki bennük a munka céljának tudata, a felelősségérzet és képessé válnak arra, hogy számoljanak tevékenységük következményeivel is. Hozzájárul értelmi képességeik fejlődéséhez. A munkavégzés során nagyfokú önállóságra is szert tesznek. Elkezdene kialakulni a munkaszervezés készségének az alapjai. Hozzájárul a gyermekek közötti társas kapcsolatok alakulásához, átéléséhez, segíti bensőségebbé válását. Lehetővé válik általa az önértékelés és ezzel együtt a közösségi értékelés kialakulása.

A komplex személyiségfejlesztés keretében a gyermekek zenei nevelésével is kiemelten foglalkozunk.

„Rá kell egyszer már mutatni a legkisebbek nevelésének országos kulturális jelentőségére. Ha nem ültetjük el a zenei nép magvát a legzsengőbb korban, később hiába próbálkozunk vele: ellepte a lelkeket a gyom.

Van-e szebb hivatás, mint új kertbe vetni az első magot?”

(Kodály Zoltán)

Célunk:

A gyermekekkel megszerettetni a zenét, a dalokat, az éneklést, a mondókázást. Fejleszteni zenei hallásukat, mozgáskultúrájukat és ritmusérzéküket.

Kialakítani zenei ízlésüket, megalapozni zenei anyanyelvüket. Megéreztetni a közös éneklés, a közös játék örömét. a népszokásokhoz illeszkedő, dalok-mondókák gondosan megválogatott felhasználásával érhetjük el.

Alapelvünk:

Az óvodai, és a családban kapott zenei élmény alapozza meg a zenei anyanyelv kialakulását, a gyermekek ének-zenei kultúráját, a népi hagyományörzés és az ének-zenei nevelés színvonalának megőrzését. A közös éneklés, mondókázás, a körjáték prioritást élvez nevelésünkben.

Feladatunk a gyermekek éneklési kedvének felkeltése, zenei fogékonyságának megalapozása. A közös éneklés, játék, tánc segítségével együttes élmények teremtése. Zenei készségfejlesztés.

A zenei anyagok igényes válogatása, elsősorban a magyar népdalkincsek, népi mondókák közül. A kiválasztott művek feleljenek meg az adott csoport életkorának, otthonról hozott értékeinek, tapasztalatának, tudásának.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

A zenei témák kapcsolódnak az egyéb tevékenységek témáihoz is, azokat kiegészítik, érzelmmel töltik meg és színesítik. A népi mondókák, énekes játékok, a zenei anyanyelvünk művészi értékei hozzájárulnak az éneklés és a zene megszerettetéséhez, de a gyermekek szociális fejlődését, lelki, anyanyelvi gyarapodását is elősegítik.

A néphagyományra építkezve alakítjuk a gyermekek zenei neveltségét, ízlését, juttatjuk őket sajátos élményhez. A zenei képesség és készségfejlesztés játékos módon megy végbe. Az énekes, ritmikus játékok azért is fontosak, mert megalapozzák a későbbi harmonikus mozgást.

A felelgetős énekes játékok során különböző grammatikai megoldásokkal találkoznak a gyerekek, választékos kifejezésekkel, párbeszédekkel ismerkednek meg. Az egyéni megszólalás, egyéni éneklés bátorítása természetes játékhelyzetekben a legkönnyebb. Ezt munkánk során, napi szinten, tudatosan alkalmazzuk. A beszédszervek koordinált mozgásának fejlesztése, a hangzók helyes formálásának gyakorlása, a beszédtechnika/helyes légzés fejlesztése e tevékenységek közben a gyermek számára szinte észrevétlenül alakíthatók.

A hangszerekkel való ismerkedés különleges izgalmat és élményt jelent az óvodásoknak. Az óvodáskor vége felé gyermekeink ritmus-hangszereket önállóan is használnak (pl. dob, háromszög, cintányér, stb.). Játék-idő alatt önállóan vagy óvónői segítséggel maguk is készíthetnek hangszert. Hangszer lehet a fakocka, a tenyerünk, a vízzel töltött palack, a duda, a nádsíp, a furulya, a selyempapír, a fésű, a doromb, stb. A hangszerhasználat a zenei készségfejlesztés, képességfejlesztés, ritmusérzék fejlesztés eszköze.

A zenei nevelés szervezeti formája lehet kötetlen – mikro-csoportos szervezésű - de a köralakításhoz, a nyugalmas együtténekléshez, a meghitt zenéléshez az óvónő kötött formát is választhat.

A Szentimrevárosi „Gesztenyés kert” Óvoda Hagyományai

Szeptember:

- Népmese napja: Faliújság dekorálása Benedek Elek képével, pár soros megemlékezés a mesemondóról.
- Az aktuális héten, csak magyar népmese mesélése, nagycsoportosok meseillusztrációt készítenek.

Október:

Gesztenyész nap:

- Vidám, zenés, táncos délután az óvoda udvarán a Kolompos együttes részvételével.
- Kiscsoportosok megkapják az új gesztenyész pólót, ezzel köszöntjük őket óvodánkban.

Állatok világnapja:

- Az aktuális héten az állatok témában tevékenykednek a gyerekek komplex módon (mese, vers, vizuális, zenei nevelés).
- faliújságokon megjelennek az állatos témájú, különböző technikákkal készülő alkotások

Őszi sportnap az udvaron:

- korcsoportnak megfelelően játékos versenyek, vetélkedők

November:

Márton nap

- Márton napi népszokásokkal való ismerkedés minden csoportban
- Közös tűzgyújtás, verselés, énekelés, libazsíros kenyérérvés az udvaron

Advent

- Advent kezdetén adventi barkácsoló délután szervezése a szülőknek, mely során együtt készítjük az adventi koszorút és a csoportdíszek egy részét

December:

Advent

- Adventi készülődés minden csoportban. Gyertyagyújtás, mézes kalácssütés, énekelés, verselés. Készülődés a Karácsonyra.
- Luca nap: Luca napi népszokások felelevenítése, búzaültetés a gyerekekkel.
- Mikulás: Mikulás várás, Miklós püspök személyének a legendája – ennek ismertetése. Mikulás fogadása a csoportokban.
- Karácsony: Minden csoportban Karácsonyfa állítás, rövid, meghitt karácsonyi ünnep szervezése, amikor ajándékot is kapnak a gyerekek a szülői felajánlásokból.

Január:

Újév: Új évi „malacságok” népköltések mondogatása.

Farsang

- Vízkereszt után kezdődik a Farsang. Az ezzel kapcsolatos népszokások feldolgozása korcsoportnak megfelelően csoportonként.

Február:

- Csoportonként Farsangi mulatság szervezése, jelmezbál közös napon.
- Farsang farka, téltemetés.
- Fényképezés az óvodában. Csoportonként, egyéni képek készítése.

Március:

Húsvét

- Mozgó ünnep. Húsvéti népszokásokhoz kapcsolódva tojás festése különböző technikákkal, locsoló vers tanulása.

- Tavaszvárás, Sándor, József, Benedek napon ennek tudatosítása és a tavaszhoz kapcsolódó tevékenységek szervezése.

Víz világnapja

- Beszélgetés, tapasztalatszerzés, vizes témájú vizuális tevékenység.

Április:

- Föld napja
- Gesztenyés Galéria
- A gyerekek munkájából egy téma köré csoportosítva, különböző technikák bemutatásával kiállítás szervezése a tornateremben.

Május:

Anyák napja

- Édesanyák köszöntése külön minden csoportban.

Madarak, fák napja

- Megemlékezés a madarokról – fákról, vizuális tevékenység ebben a témakörben.

Családi sport nap

- Délután szervezett családokkal közös sportnap.

Június:

Évzárók

- Nagycsoportban a szülők meghívásával búcsúzás az ovitól.

Nyitott ünnepek

- Gesztenyés nap (kiscsoportos szülők részvételével)
- Adventi délután
- Anyák napja
- Évzáró
- Családi sportnap
- Gesztenyés galéria áprilisban két hétig látogatható

Ajánlott irodalom

Gáspár László: Egészséges világkép komplex tananyaga c. könyv

Nagy Jenőné: Az óvodai nevelés a művészetek eszközeivel

Fromm Erich: A szeretet művészete

Nagy Sándor: Az oktatás folyamata és módszerei

Zilahi Józsefné: Mese - vers az óvodában

Forrai Katalin: Ének - zene az óvodában

Dr Székely Lajos: Az óvodai egészségnevelés elmélete és gyakorlata

Réthy Endréné: A tanítási, tanulási folyamat motivációs lehetőségeinek elemzése

Tanulmányok Az Akadémia Távlati Műveltségkonceptió Alapján: Műveltségkép az Ezredfordulón

Mérei Ferenc - V.Binét Ágnes: Gyermeklélektan

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

Kodály Zoltán: A zene

Porkolábné Balogh Katalin: Pszichológiától a pedagógiáig

Perlai Rezsőné: Az óvodáskor viselkedéskultúrája

Dr Hegyi Ildikó: Óvoda - család

Boldizsár Ildikó: Meseterápia: mesék a gyógyításban és a mindennapokban. - Budapest :

Magvető Kim John Payne: Egyszerűbb gyermekkor - Hogyan neveljünk nyugodtabb, boldogabb, magabiztosabb gyerekeket?

Kim John Payne: Egyszerűbb gyermekkor - Hogyan neveljünk nyugodtabb, boldogabb, magabiztosabb gyerekeket

MELLÉKLET II.

Alsóhegy Utcai Óvoda Telephely Egyedi Arculata

Környezettudatos és egészséges életmódra nevelés

Nevelőtestületünk közel két évtizede formálja, alakítgatja sajátos arculatát. Az óvodapedagógusok többsége évtizedek óta itt dolgozik. A sok közösen eltöltött év összekovácsolta a közösséget, a fiatalabbak szívesen veszik át a régi bevált módszereket, ugyanakkor tudnak újítani, ésszerűen változtatni, kreatívan gondolkodni.

Óvodánk pedagógusaira a nagyfokú gyermekszeretet, empátia, nyitottság és tudatosság jellemző. Óvodai nevelésünk során arra törekszünk, hogy a gyermekek elfogadásban és szeretetben, biztonságban és testi-lelki egészségben boldog óvodás éveket éljenek.

Olyan értékek mentén nevelünk, ami a gyerekek érdekeit maximálisan szolgálja. Érzékeljük a változó igényeket, az újonnan létrejövő értékek alakulását. Olyan értékeket közvetítünk, melyek gyorsan változó világunkban állandóságot, biztonságot, könnyebb eligazodást nyújtanak a gyermekek számára.

Fontosnak tartjuk, hogy a szülők megismerjék az óvodai értékrendet, nevelési elképzeléseinket, céljainkat, s azokkal azonosulni tudjanak. A szülőkkel együttműködő, partneri kapcsolatra törekszünk.

Célunk, hogy sokoldalú fejlesztésünk eredményeképpen a gyermekek felkészültek legyenek az iskolai életre, egyéni fejlődésükre az önállósodás, az általános tájékozottság, a magabiztosság, a nyitottság és a kreativitás, közösségi magatartásukra az alkalmazkodási és együttműködési készség legyen jellemző. Célunk továbbá, hogy minél több tapasztalattal rendelkezzenek a magyar néphagyomány kincsestárából, ismerjék az egészséges életmód alapvető ismérveit, legyenek képesek a környezettudatos gondolkodásra, cselekedetekre.

Alapelveink:

- Valós eredményeket csak a családokkal együttműködve érhetünk el.
- Minden gyermeket önmagához mérten fejlesztünk és értékelünk.
- Számunkra az értékmegőrző személet 3-as egysége a hagyományok ápolását, a tudás átörökítését, és a környezettudatosságot jelenti.
- Törekszünk az elvárások és lehetőségek közötti egyensúly meglétére.
- A tevékenységközpontú módszereket részesítjük előnyben.
- Arra törekszünk, hogy minden gyermeket sokoldalú fejlesztéshez, változatos tapasztaláshoz juttassunk. A sokoldalú fejlesztéshez minden gyermeket hozzá kell juttatni.
- Fontosnak tartjuk, hogy értékeink követhetőek legyenek a gyerekek számára, nyújtsanak biztonságos eligazodást a mindennapokban.

Nevelésünk kiemelt területei:

- A hagyománytisztelet és néphagyományörzés,
- Az egészséges életmód alakítása,
- A környezettudatos magatartás.

E három terület úgy képez egységet, mint ahogy egységet képez a múlt, a jelen és a jövő. Néphagyományörző tevékenységünkkel a múltunkat tiszteljük, abból próbálunk tanulni, az

egészséges életmód alakításával az életminőség jobbításához szeretnénk hozzájárulni, a környezettudatos magatartás kialakításával pedig az öko szemléletű gondolkodást alapozhatjuk meg.

A hagyománytisztelet és néphagyományőrzés természetes alkotóeleme nevelésünknek. A népi kultúra átszövi mindennapjainkat, komplexen épül be a tevékenységekbe. Környezetismereti tartalmaink tekintetében, az év körforgása szerint, a jeles napok mentén haladunk. A néphagyományokat változó mélységben dolgozzuk fel, elsősorban a gyerekek életkorához igazodunk. Az óvodában töltött évek alatt így többször ismétlődnek az ünnepek, jeles napok tartalmi elemei, de mindig bővülve, színesedve, mélyítve. Fontosnak tartjuk, hogy a néphagyományok életszerűen jelenjenek meg a gyermekek számára, úgy, hogy azokkal azonosulni tudjanak.

- Jeles napok komplex feldolgozása számunkra azt jelenti, hogy az ünnep jellegétől függően ismerkedünk az ünnepi szokásokkal, az ünnep tartalmi elemeivel, jelképeivel. Az ünnephez illő tevékenységeket végzünk, játékokat tanulunk.
- A népi dalos- és dramatikus játékok tiszta forrásai a hagyományok átörökítésének. Mindig figyelünk rá, hogy a választott ének és játékanyag illeszkedjen az aktuális időszak jeles napjaihoz, a néphagyományokhoz. Óvodánkban havi rendszerességgel Táncházzal foglalkozás folyik, ahol élőzene kísérettel, hivatásos néptánc oktató tanítja a gyerekeket a néptánc alapjaira, mesél régi szokásokról, hagyományokról, és minden alaklommal megtanít a gyerekeknek egy népdalt is.
- A mesélés, a verselés és mondókázás elmaradhatatlan része a mindennapoknak. Az irodalmi anyagválasztásnál a népi költészetet, - mint az anyanyelvi kultúra részét – részesítjük előnyben. Mindig figyelünk az aktualitásra és az életkori sajátosságokra. Fontosnak érezzük, hogy a hallgatásra, mondogatásra szánt irodalmi anyag érzelmileg is közel álljon a gyerekekhez.
- A vizuális tevékenységeknél szívesen használjuk a természetes anyagokat, eszközöket, technikákat. Keressük a kapcsolódási pontokat az ünnep és a vizuális tevékenység között is. Ehhez segítségünkre van a népi kultúrában végzett, az adott időszakra jellemző tevékenység felidézése. Miközben barkácsolunk, kézműveskedünk, megismerkedünk régi mesterségekkel is.
- A népi sportjátékok, mozgásos tevékenységek is magukban hordozzák hagyományainkat. Ügyességi játékokat tanítunk a gyerekeknek, futó, fogó és versenyjátékokat mutatunk. Ezeket szívesen használjuk a testnevelés foglalkozások végén, aktuálisan tárgyakhoz, alkalmakhoz kapcsolva, vagy egyszerűen udvari játékokat színesítve.

Az egészséges életmód alakítása sok odafigyelést igénylő terület, ami a mindennapi gyakorlatban, folyamatosan valósul meg, így természetesen épül be a gyermekek személyiségébe. Fontosnak tartjuk, hogy a szülők bevonásával, egyetértésével alakítsuk a gyerekek szokásrendjét.

- Hangsúlyozzuk a mindennapos levegőn tartózkodás fontosságát. A szélsőséges időjárási viszonyok között is kimegyünk az udvarra, részben edzettség, részben tapasztalatgyűjtés céljából. Ezért szoktuk kérni a családokat, hogy mindig készüljenek a valós időjárási viszonyokra, a gyermekek öltözködését illetően.
- Törekszünk a napi rendszeres mozgás igényének a kialakítására. Az irányított mindennapos mozgás mellett óvodaudvarunk számos szabadon választható mozgásos játéklehetőséget rejt magában. A többszintes udvarunk bejárása lépcsőn, kisebb és a nagyobb domboldalon is lehetséges. A természet megfigyelése, a szabad játék közben

észrevétlenül is változatos terepet járnak be a gyerekek, erősödik állóképességük, fejlődik egyensúlyérzékük. A foci pályája a gyerekek – főként a nagyobbak – kedvence. A kezdeti kapura rúgások, a passzolások, a vegyes összetételű csapatmérkőzések, a csoportok közötti bajnokságok boldog helyszíne. A gumiborításnak köszönhetően minden évszakban jól használható. Kiepített kerékpárpálya és – számos különböző méretű – kerékpár segíti a gyerekeket a kerékpározás elsajátításában, természetesen bizonyos közlekedési szabályok egyidejű betartásával. Egyre több család közlekedik otthonuk és az óvoda között kerékpárral. Nagy tér áll a gyerekek rendelkezésére a természetes mozgásokhoz, futásokhoz, mászásokhoz, gurulásokhoz és a labdajátékokhoz. Elegendőek és megfelelőek a telepített mozgásfejlesztő játékok, karbantartásuk és fejlesztésük folyamatos. A csoportszobákban – nem csak rossz idő esetén, hanem a mindennapokban is – lehetőség van az ugróasztal, a mozgáskotta, egyensúlyozó játékok stb. szabadidős használatára.

- Az egészséges táplálkozás kialakításának segítése hosszútávon járulhat hozzá a gyermekek testi egészségéhez. Ez vonatkozik a víz és gyümölcsfogyasztásra, a cukorfogyasztás csökkentésére, a túlsúlyos gyermekek étkeztetésére. Az egészséges táplálkozásról nem csupán beszélünk, hanem mi pedagógusok is jó példával járunk elől. Minden igyekezetünkkel azon vagyunk, hogy a gyerekeket rászoktassuk a megfelelő folyadékfogyasztásra, elsősorban a vízivásra. Mivel a gyerekek ébrenléti idejük jelentős részét az óvodában töltik, ezért a folyadékbevitel jelentős részéről is nekünk kell gondoskodnunk. Az óvodaudvaron két ivókút is finom budapesti vizet kínál a szomszédoknak. Naponta fogyasztanak a gyerekek gyümölcsöt, zöldségfélét. Célunk, hogy ismerjék az ízeket, mindent megkóstoljanak, váljék természetessé a nyers zöldség és gyümölcsfogyasztás. Ünnepi alkalmakkor – a szülőkkel is egyeztetve – előnyben részesítjük az aszalt gyümölcsöket, sótlan magvakat, magas gyümölcstartalmú desszerteket, a cukrozott, túlsózott társaikkal szemben. Óvónői szabadság annak eldöntése, hogy milyen módon ismerteti meg a pedagógus a gyermekekkel a gyógynövényeket, a csíráztatott magvakat, azok fogyaszthatóságát. A túlsúlyos gyermekek étkezésére, mozgására különös gonddal figyelünk. A szülőkkel egyeztetve segítjük a helyes szokások alakítását, megerősítését.
- Minden csoportunk rendelkezik só-lámpával és párologtatókkal, amiket a pedagógusok belátásuk szerint használnak.
- Rendszeresen szervezünk kirándulásokat, sétákat elsősorban középsősök és nagycsoportosok részére. Gyalogosan a környezetünk adta lehetőségeket járjuk be, így szívesen megyünk a Gellért hegyi víztározóhoz, a Sas-hegyre, a Feneketlen-tóhoz, a Kertészeti Egyetem Arborétumába. Fél napos kirándulásokat szervezünk a Normafához, egész naposat a visegrádi Mogyoró-hegyre. Évek óta kedvelt családi esemény az apás foci. Késő tavaszi délutánon hívjuk el a lelkes apukákat, hogy együtt focizzanak a gyerekekkel. Kialakulóban van a tavaszi sportnap megszervezése, melyből hagyományt szeretnénk teremteni, szintén a családok bevonásával.

A környezettudatos magatartás kialakítása már egy jövőbe mutató szándék, az öko szemléletű gondolkodást célozza meg. A gyermekeket körülvevő világ megismertetése mellett sok környezetvédő tevékenységet tervezünk, szervezünk abban a reményben, hogy a kisgyermekkorban megfigyelt, tapasztalat és utánzások tanulás útján elsajátított környezetkímélő és környezetvédő magatartás beépül a gyermekek személyiségébe, megalapozva ezzel a környezettudatos felnőtté válást. Környezetvédelmi projekt-tervünk színesíti, segíti a pedagógusok munkáját. A tevékenységeket igyekszünk a családok bevonásával, együttműködésével végezni.

- A hulladékokat szelektíven gyűjtjük. A csoportszobákban papír és műanyag hulladék elkülönítésére van lehetőség. Ezen kívül a folyosón külön műanyag kupakot, és papírgurigát gyűjtünk. A dadus nénik külön kukába dobják a műanyag flakonokat, papírokat, összegyűjtik a gyümölcstisztítás hulladékát, amit a komposztálóba öntünk. Ugyancsak a komposztálóba gyűjtjük ősszel a lehullott faleveleket is. Fontosnak tartjuk a jó példamutatást.
- Az újrahasznosítás jegyében arra törekszünk, hogy a háztartási hulladék-anyagokat változatos módon használjuk fel. Kiállításokat szoktunk meghirdetni a családok számára, különböző témakörökben. Sok érdekes, mutatós alkotás szokott készülni. (pl.: papírmásé álarc farsangkor, madáretető télen, stb.)
- Papírgyűjtés a szülők bevonásával. Minden tavasszal konténert rendelünk az óvodához, amibe 2-3 héten keresztül papírhulladékot lehet hozni otthonról.
- Takarékosság a vízzel, villannyal, anyagokkal. Példamutató magatartással, beszélgetésekkel, mesélésekkel próbáljuk észrevetetni a gyerekekkel azokat a dolgokat, értékeket, amire különösen vigyáznunk kell. Csak annyi vizet használjunk, amennyire valóban szükségünk van. Csak akkor égjen a lámpa, ha hiánya zavar valamely tevékenység végzésében. Arra tanítjuk őket, hogy bánjunk gazdaságosan az anyagokkal, papírral, fonallal, textillel, stb, hogy minél kevesebb hulladék keletkezzen. Minden évben egyszer ruhabörzét hirdetünk a szülőknek.
- Kertrendezés folyamatosan. A természet kincseinek közvetlen megtapasztalása mindennapos tevékenységünk. Fontos, hogy a gyerekeknek legyenek tapasztalataik arról, hogy ők maguk miképpen tudják alakítani, szépíteni természeti környezetüket. Pl. ősszel virághagymákat ültetünk, leveleket gereblyézünk és a komposztálóba hordjuk, tavasszal virágpalántákat ültetünk és folyamatosan gondozzuk, veteményes és fűszerkertet alakítunk ki, stb.
- Madár- és kisállat-védelem. Nagycsoportosoknak havonta tart Madár-ovi foglalkozást a Madártani Egyesület egyik munkatársa. Kertünkben sok madár megfigyelésére van lehetőség. Mi magunk is folyamatosan gondoskodunk a „madarainkról”, madáretetőt készítünk, télen eleséget, folyamatosan vízzel teli itatót teszünk ki számukra. Kertünkben élő kisállatok védelmére tanítjuk a gyereket, megfigyeljük az elbújó sünt, a köveken sütkérező gyíkokat, esős időben a földből előbújó gilisztákat, a szomszéd kertből átsétáló cicákat. Megfigyeljük az elbújó, majd tavasszal ébredő rovarokat, bogarakat. Vigyázunk rájuk.
- Csapadékgyűjtő edények vannak a homokozó mellett, hogy a tetőről oda gyűljön az esővíz. Locsolásra használjuk a gyerekekkel, nyáron a homokozáshoz is.
- Esővíz-mérőn megfigyeléseket tehetünk a lehulló csapadék mennyiségét illetően.
- Vetélkedőket szervezünk a gyerekeknek „A Víz Világnapja” és a „Föld napja” alkalmából. Ezekben a játékokban az óvoda minden csoportja részt vesz. Változatos tevékenységekkel, színes programokkal segítjük a természet kincseihez való pozitív kötődést.
- A csoportszobákban a természetsarkok adnak teret a megfigyelésekre, kísérletezésekre, pl. akvárium telepítése, ültetés, csíráztatás, hajtatás.

TEVÉKENYSÉGEKBE ÁGYAZOTT KÖRNYEZETVÉDELMI PROJEKT-TERV

	Téma	ŐSZ	TÉL	TAVASZ	JELES NAPOK (téma szerint)
1.	VÍZ	A víz, mint anyag. Víz a mindennapokban.	A víz halmazállapotai. Csapadékfajták. Kísérletek a vízzel.	A víz, mint éltető elem. Folyók, tavak, tengerek. Vízben élő élőlények.	Február 2.: Vizes élőhelyek Világnapja Március 22.: A Víz Világnapja
2.	FÖLD	A föld, mint anyag, tulajdonságai. Kertrendezés, hagymás növények ültetése. Kerület napja, értékek.	Búvóhelyek a földben. A természet körforgása.	A föld, mint élettér. Károsító anyagok. Közlekedés, környezetszennyezés.	Szeptember 3-dik szombatja: A takarítás világnapja Április 22.: A Föld napja
3.	LEVEGŐ	A levegő, mint anyag. Mozgása, tulajdonságai.	Játékok a levegővel.	A levegő, mint életfeltétel. Légszennyezés. Légi közlekedés.	Szeptember 16.: Az Ózon világnapja November 3.: A tiszta levegő világnapja
4.	NAP (tűz)	A Nap, mint fényforrás. Fény, világosság. Lámpák, lámpások, gyertyák.	A Nap, mint tűz. Hideg-meleg. Fűtés régen és ma.	A Nap, mint éltető elem. Energia. Haszna, veszélyei.	Június 21-hez legközelebbi vasárnap: A Nap napja
5.	ÁLLATOK	Erdő-mező állatai.	Háziállatok. Téli álmot alvó állatok.	Halak, vízi állatok. Baromfi, nyúl. Rovarok, bogarak, puhatestűek.	Október 10.: Az Állatok világnapja Február 2.: Medve-nap
6.	MADARAK	Költöző madarak, külső jegyek.	Madarak gondozása, (etetés, itatás). Állandó madarak.	Madárodú rendbetétele. A madarak fészeképítésének megfigyelése.	Május 10.: A madarak és fák napja
7.	NÖVÉNYEK	Szüret, betakarítás. Vásár, raktározás.	Katalin-ág hajtátás. Luca-búza ültetés. Csíráztatás. Gyümölcssaláta.	Veteményeskert gondozása. Kertrendezés. Gyomnövények. Fűszer-és gyógynövények.	November 25.: Katalin napja December 13.: Luca napja
	Téma	ŐSZ	TÉL	TAVASZ	JELES NAPOK (téma szerint)

8.	FÁK, CSERJÉK	Lombhullás, kerti munkák, komposztálás. Őszi erdő. Kirándulás a Normafánál.	Kopasz fák, odúk. Örökzöld növények.	Rügyező, virágzó fák megfigyelése. Mogyoróhegyi kirándulás.	Május 10.: A madarak és fák napja
9.	KÖRNYEZET - TUDATOSSÁG	Közeledés, környezetszennyezés, légszennyezés. Gyalogolj! Kerékpározz! Tudatos felhasználás.	Energiatakarékosság. Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás.	Környezetvédelem. Takarékoság a vízzel.	Szeptember 22.: Autómentes Világnap November utolsó péntekje: „Ne vásárolj semmit”- nap Március 6.: Energiatakarékossági Világnap Június 5.: Környezetvédelmi Világnap
10	JELES NAPOK (évszak szerint)	Szeptember 3-dik szombatja: A takarítás világnapja Szeptember 16.: Az Ózon világnapja Szeptember 22.: Autómentes Világnap Október 10.: Az Állatok világnapja November 3.: A tiszta levegő világnapja November 25.: Katalin napja November utolsó péntekje: „Ne vásárolj semmit”- nap	December 13.: Luca napja Február 2.: Vizes élőhelyek Világnapja Február 2.: Medve-nap Március 6.: Energiatakarékossági Világnap	Március 22.: A Víz Világnapja Április 22.: A Föld napja Május 10.: A madarak és fák napja Június 5.: Környezetvédelmi Világnap	NYÁR: Június 21-hez legközelebbi vasárnap: A Nap napja

HAGYOMÁNYOK, ÜNNEPEK, JELES NAPOK

Szeptember:

- Szeptember 29. Mihály nap – új hagyományként
- Szeptember 30. A népmese napja – új hagyományként
- Családos kirándulás, (csoportfüggő, családokkal közös program) – hétvégi erdei kirándulás.
- Almaszüret – új hagyományként

Október:

- Október 4. Az Állatok Világnapja, (csoportonként külön) – állatokról beszélgetünk, játékok, válogatások, emberi tevékenységek az állatokkal, állatokért, stb.
- Séta az Állatkertben, (csoportfüggő, csak nagycsoport)
- Október 15. Szüret, (csoportonként külön) – dalos játékok, mondókák
- Kirándulás a Normafához, (középső és nagycsoportosok) – félnapos

November:

- „Tökös-hét”, (csoportfüggő) – töklámpás, barkácsolás
- November 11. Kerület napja (csoportonként külön) – fényképgyűjtés, séták, nevezetességek, ki hol lakik, stb.
- November 11. Márton napja, (csoportonként külön) – Szent Márton legendája, libás játékok, dalos játékok, barkácsolás, versek, mondókák

December:

- Adventi készülődés, (csoportonként külön) – koszorú, adventi naptár, adventi zsákok, beszélgetések, adventi játékok, csend-kör, szeretet-kör, karácsonyvárás, ajándékkészítés
- December 6. Miklós napja, (közös óvodai program) – Mikulásvárás
- December 13. Luca napja, (csoportonként külön) – Luca-búza ültetése
- Mézeskalácssütés, (csoportonként külön) – ajándéknak, kínálásra
- Adventi Tea-délután, (csoportfüggő, családos program) – a folyamatosan érkező szülők rövid megvendéglése mézeskaláccsal, teával
- Adventi játékok, (csoportfüggő, közös program a családokkal) - betlehemezés, pásztorjáték, dramatikus népi játékok, közös éneklés
- Karácsonyi Játék (közös óvodai program) – közös gyertyagyújtás, éneklés, betlehemi történet a nagyokkal

Január:

- Január 1. Újév, (csoportfüggő) – Újév köszöntés, dalok, mondókák, köszöntők, – szerencsehozók
- Január 6. Vízkereszt, (csoportfüggő) – az adventi időszak zárónapja, három királyjárás, a farsang kezdete

Február:

- Február 2. Gyertyaszentelő, (csoportonként külön) – Medvenap, medvekiállítás, macis játékok, dalok, mesék, időjárás megfigyelés stb.
- Farsang, (csoportonként külön, 1-1 csoportban téma szerint, majd csoportok közösen) – csoportok külön és közösen is, zártkörű jelmezbál, közös óvodai télkergetés zenével, dallal, táncsal.
- Színházlátogatás, (csoportfüggő) – csak nagyokkal)

Március:

- Március 15. Nemzeti ünnep, (csoportonként külön) – katonás játékok, zászló, kokárda, hazánk, magyar nyelv.
- Március 18-19-21. Sándor, József, Benedek, (csoportonként külön) – Meleg-hozó vándorok, tavaszvárás, beszélgetés, versek, dalok.
- Március 22. Víz világnapja, (csoportonként külön és közös óvodai program) – kísérletek, játékok, vetélkedő.

Április:

- Tavaszi nagytakarítás, (csoportonként külön és közös óvodai program a családok bevonásával) – kertészkedés, kertrendezés.
- Papírgyűjtés, (közös gyűjtés, családok bevonásával) – szelektív gyűjtés.
- Húsvét, – kalácssütés (csoportfüggő), tojásfestés, berzselés, komálás, versek, dalok, barkácsolás, tojáskeresés.
- Április 22. A Föld napja, – (csoportonként külön és közös óvodai program) vetélkedő, virágültetés, beszélgetés, képválogatások, játékok, vetélkedő.
- Séta az Állatkertben, (csoportfüggő, csak nagycsoport)
- Apás foci, (csoportfüggő, családokkal közös program) – közös focizás az apukákkal.
- Barátságos focimérkőzés (csoportfüggő, csak nagycsoport, családokkal közös program) – 2 nagycsoport mérkőzése az óvodai kupáért.

Május:

- Első vasárnap, Anyák napja, (csoportonként külön) – Anyák napi készülődés, az otthoni köszöntő előkészítése.
- Május 1. Ősi tavaszünnep – új hagyományként
- Május 4. Szent Flórián napja (csoportfüggő) – Tűzoltók, tűzzel dolgozók védőszentje – Tűzoltóságra mennek a nagycsoportosok.
- Május 10. Madarak és fák napja, (csoportonként külön)

- Kirándulás Mogyoróhegyre, (középső és nagycsoportosok) – egész napos
- Kirándulás a Normafához, (kiscsoport) – félnapos
- Évzáró műsor, (csoportonként külön, családokkal közös program) – dalos játékfűzés, mesejáték, versek.
- Búcsúzó, (csak nagycsoportosok, családokkal közös program) – dalos játéksokor, versek, búcsúuzsonna tortával, tarisznyával, ajándékkal.
- Családos kirándulás, (csoportfüggő, családokkal közös program) – hétvégi erdei kirándulás.
- Kirándulás a Sas-hegyre, (csoportonként külön, csak nagycsoportosok) – csak túravezetővel.
- Gyereknapi, (közös óvodai program) – az óvónők mesejátéka a gyerekeknek, fagyizás.
- Pünkösdi – új hagyományként

Folyamatos:

- Születésnapok megünneplése, (csoportonként külön) – csoportonként külön.
- Madárovi, (csoportonként, csak nagycsoport) – havi egy foglalkozás, általában terepen
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Madárovi programja.
- Táncház, (közös óvodai program) – élő népzenere tánc és daltanulás.

Ajánlott irodalom

Környezetismeret:

Lukács Józsefné – Ferencz Éva: Ősztől őszi 1. 2. 3. 4. kötet

Labanc Györgyi: Óvodások környezeti nevelése

Psenákné Gregor Klára: Kötetlenül, komplexen, naponta mesével

Balázsné Szűcs Judit – Szatzné Gregorits Anna: Szabadon, játékosan, örömmel

Matematika:

Perlai Rezsőné: Matematikai játékok óvodáskorban

Villányi Györgyné: Játék a matematika?

Óvodai Munkaközösség (V. ker 1980.) Tervezetek matematikai foglalkozásokhoz

Mozgás:

Dr. Tótszőllősné Varga Tünde: Mozgásfejlesztés az óvodában

Pappné Gazdag Zsuzsanna: A tornabot, A babzsák, A labda, A tornapad,
A karika, Újabb utánozó gyakorlatok

Mese, vers:

Bauer Gabriella: Gyermekirodalmi szöveggyűjtemény

Icinke – picinke

Fésűs Éva: Az ezüsthedű

Benedek Elek mesekönyvei

Zilahi Józsefné: Óvodai nevelés játékkal, mesével (Tavaszi, Nyári, Őszi, Téli)

Dr. Kovácsné Mészáros Gabriella: Minden napra egy vers

Cini-cini muzsika – Óvodások verseskönyve

Weöres Sándor: Ha a világ rigó lenne

Kányádi Sándor: Zümmögő

Anyanyelvi fejlesztés:

Demeter Lázár Katalin: Játsszótárs

Tamás Eszter – Rajné P. Viktória: Megért /ő?

Gósy Mária – Imre Angéla: Beszédpercepció fejlesztő modulok

Dr. Gósy Mária: A beszédészlelés és a beszédmegértés fejlesztése

Ének – zene:

Forrai Katalin: Ének-zene az óvodában

Törzsök Béla: Zenehallgatás az óvodában

Foltin Jolán – Tarján T. Katalin: Játék és tánc az óvodában

Papp Kornélia: Szájról szájra, kézzel kézre

Játékok:

Demeter Lázár Katalin: Játsszótárs

Karlócai Mariann: Komámasszony hol az olló

MELLÉKLET III.

Újbudai Karolina Óvoda Telephely Egyedi Arculata Néphagyományőrző program

Hagyományőrző programunk célja: Gyermekek ismerkedjenek meg népünk kultúrájával, annak értékeivel, amelyet már az óvodába lépésüktől beépítünk a mindennapi életükbe. Olyan mintát adjunk a gyermekek számára, mellyel elősegítjük ragaszkodásukat népünk múltjához, képesek legyenek azonosulni vele.

Ismerkedjenek meg a népszokások eredetével, lényegével, hiedelemvilágával, jelképeivel. Szerezzenek jártasságot a népi kézművességben, ismerjenek számos népi játékot, népmesét, népdalt.

Alapelvünk: Egy nép jövőjének szempontjából nélkülözhetetlen múltjának ismerete és ebbe beletartoznak a néphagyományok és a népszokások is. Ezt szem előtt tartva fontos, hogy a gyermekek számára minél többet átadjunk népünk hagyományaiból, szokásaiból és átéljük archaikus népkultúránkat, hiszen ezek örök emberi értékeket képviselnek.

Nevelésünket tartalmilag az óvodánkban már több éves hagyományt képző ünnepek, ünnepélyek határozzák meg. Ünnepeink többségében a régi paraszti múlt hagyományaiból erednek. Tantestületünk tagjai az ország különböző tájain születtek, nevelődtek, közülük többen a történelmi Magyarország egyes részein. A különféle tájak hagyományainak megismerése és ötvöződése által alakítottuk ki és folyamatosan bővítjük hagyományaink tartalmát és rendjét. Óvodánk nevelőtestületének minden tagja nyitott, fogékony és elkötelezett a hagyományőrzés iránt. Ez azért is igen fontos, mert az óvónő személyisége, akkor hiteles, ha érzelmileg teljesen azonosulni tud népünk kultúrájával, szokásaival, hagyományaival.

Nevelőmunkánk tervezése az ünneptől ünnepig tartó szakaszokra épül. Az ünnepek közti időszak a már megélt ünnep lecsengése, illetve az elkövetkező ünnepre való készülődés jegyében zajlik.

Gyermekek mindennapjaiba a népszokásokat úgy tudjuk beépíteni, ha valamilyen ismerethez kapcsoljuk a jeles napokat. Ehhez a legjobb keretet az évszakok váltakozása nyújtja számunkra. Az év körforgásában az évszakhoz kapcsolódnak az ünnepkörök jeles napjai és a hagyományápoló tevékenységek, mindezekhez pedig a népművészeti és népköltészeti alkotásokat társíthatjuk.

A hagyományőrzés átszövi az óvodai életünket szürettől pünkösdig, melynek van egy rákészülési időszaka és a kiteljesedés után egy lecsengése. Az ünnepek és néphagyományok tartalmi megjelennek a tanulási folyamatokban, színesítve ismereteiket, világról alkotott képüket.

NÉPHAGYOMÁNY KAPCSOLATA AZ ÉVSZAKOKHOZ, TERMÉSZETHEZ:**ŐSZ – ŐSZI NAPFORDULÓ:**

- Termések gyűjtése, változatos felhasználása, terménykiállítás, betakarítás, udvarrendezés, befőzések, salátakészítés, élősarok, terméstál, állatok behajtása, állatok világnapja, időjárás megfigyelés, őszi szüretelő játékok, vásározás, portékakészítés, libás játékok, évszakhoz kapcsolódó dalok, versek, mondókák.
- Csoportok Mihály napi vásárt szerveznek dramatikus formában kikiáltókkal, mondókákkal, dalos játékokkal. Otthonról hozott portékájukat (aszalt gyümölcsöket, magvakat, mézeskalácsot, mézes süteményeket, puszedlit...) kosarukból csere-berélik egymás között. Vásározás végén megkóstoljuk a vásárfiát és táncházzal fejezzük be a hagyományörző napot
- Benedek Elek népmese gyűjtő és író emlékére szeptember 30.-án (író születésnapján) népmese napját tartunk a szülőkkel közösen, meseolvasással, mesehallgatással. Ezen a napon a magyar népmese értékeit mutatjuk meg, mely által megismerkedhetnek a gyermekek és velük együtt a szülők is a magyar nép képzeletvilágának gazdagságával, sajátos fordulataival, kifejezőerejével, archaikus tudásával.
- Szüreti multságunk nyilvános kerti ünnepély. A folklór hagyományokhoz kötjük sajátos helyi hagyományunkat. Szüretet délelőtt, szőlő szemeztetésével, nyomkodással, préseléssel kezdjük. A kicsorgó mustot a délutáni mulatságon kóstoljuk meg. Ez alkalommal kihelyezzük óvodánk zászlaját, a nevelési év kezdetét jelezve. Itt fogadjuk „Karolina Óvodássá” az új kiscsoportosokat, akik kéznyomukat helyezik a zászlóra, ami kifejezi kapcsolatukat az óvodához.
A nap fénypontja a szülők által, bográcsban készített hagyományos ételek elfogyasztása.
- Márton püspök legendáját is megismerhetik a gyerekek dramatikus formában, összekapcsolva libás játékokkal, versekkel, mondókákkal, dalos játékokkal. Ezen a napon libamáj és libazsíros ételeket kóstoltatunk.

TÉL – TÉLI NAPFORDULÓ:

- Adventi naptár készítés, adventi gyertyagyújtás, mézeskalácssütés, ünnepi asztalhoz koszorú és asztaldísz készítés, Katalin-ághoz gyümölcságak gyűjtése, Luca-napi búza ültetése, pásztorjáték, betlehemezés, ajándékkészítés, jellegzetes karácsonyi ételek megismerése, újévi jókívánságok, madáretetés, időjárás megfigyelés, téljátékok (hógolyó, hóember, hó vár építése, jeges játékok), kísérletezés hóval, jéggel, maci-nap, fonóházi szokások, farsangi álarckészítés, alakoskodás, csúfolók, fánk sütés, kisleb készítés-égetés.
- Gyermekekkel megismertetjük Szent Miklós legendáját dramatikus elemek felhasználásával.
- Luca napi alakoskodásokat dramatikus formában élük meg a gyerekek, énekkel, versekkel.
Ezen a napon Luca – búzát ültetünk és karácsonyig folyamatos gondoskodással figyeljük növekedését.
- Karácsonyt énekes, verses köszöntéssel, betlehemezéssel, pásztorjátékkal ünnepeljük.

- Gyertyaszentelő boldogasszony alkalmából óvodánkban maci napot tartunk macis játékokkal, mézes kenyérrel, esetleg málnaszörppel. Maci kiállítást szervezünk a gyerekek otthoni macijaikból.
- Farsangi népszokásokat megelőzik a fonóházi népszokások megismerése, melyet dramatikus játékok felhasználásával ismertetjük meg a gyermekekkel. Óvodánkban farsangi maskarázást rendezünk vidám játékos versengésekkel, arcfestéssel, fánk sütéssel, mulatozással. Gyermekek farsangi jelmezeinek kiválasztásánál előnybe részesítjük a népmesékben, műmesékben megjelenő mesei elemeket, szereplőket.
- Farsangot követi a téltemetés, kiszabáb égetés, mellyel a tél mellett a rossz dolgoktól is megszabadulhatunk (érzésektől, gondolatoktól, félelmektől). Gyermekek lerajzolhatják azokat a dolgokat, amiktől meg szeretnének szabadulni, majd ezeket a rajzokat a kiszabákkal együtt elégetjük nagy zajkeltés, éneklés és kántálás közepette.

TAVASZ – TAVASZI NAPFORDULÓ:

- Előkészületek a tavaszi munkákhoz, magok, hajtató edények gyűjtése, palántázás, veteményezés, rügyeztetés, hajtás, időjárás megfigyelés, takarítás, kirándulás, séták, tojásfestés, locsolkodás, komatálzás, májusfaállítás, pünkösdi király és királynéválasztás, királyné-járás.
- Gergely napján az iskolások jönnek el hozzánk-iskolába hívogató énekkel, zenéléssel hívogatják a nagycsoportosokat, majd megajándékozzák egymást a gyerekek és vendégül látjuk az iskolásokat.
- Óvodában a nemzeti hovatartozásunkat erősítjük március 15.-ei az ünnepre való megemlékezéssel. Ezzel is erősítve magyarságtudatukat, hazaszeretetüket. Megismertetjük a gyermekeket történelmi múltunkkal és nemzeti jelképeinkkel is. (huszár, regiment, mente, párt, nemzeti zászló, kokárda, korona, jogar stb.)
- Víz világnapjához kapcsolódóan vizes kísérleteket végzünk, hogy a gyermekekkel megismertessük a víz tulajdonságait és felhívjuk figyelmüket a vízszennyezés problémájára.
- Általában április hónapra esik húsvét ünnepe, a tavaszvárás ünnepköre. A legjellegzetesebb motívuma a zöldág hordás, „Villőzés”, mely a tavasz általános jelképe. Villőzés – a lányok felpántlikázott zöldellő fűzfaággal járnak. A tavasz megérkezését varázsoljuk így elő köszöntő énekekkel.
Húsvétot tojáskereséssel, dalos játékokkal, tojások népi technikákkal és motívumokkal való díszítésével ünnepeljük. Locsolkodást dramatikus formában élük át a gyerekek. Fiúk locsolóverset mondanak, a lányok tojással ajándékozzák meg őket. Ezután a gyerekekkel tojásgurítás, tojásdobálás játékokat játszunk.
- Fehérvásárnap a húsvéti ünnepkör záró napja. Szertartásos barátságkötések, komálások „mátkálások” időszaka. Gyermekekkel mi körjátékos formában mutatjuk be ezt a szokást.
- György napja a jószágok kihajtásának időszaka, a jó idő állandósulása.
Ezen a napon Sárkányölő szent György legendájával ismertetjük meg a gyermekeket dramatikus játék formájában, melyet összekapcsolunk a rendőrök munkájának megismerésével. (Sárkányölő szent György a rendőrök védőszentje)
- Föld napja és madarak és fák napja alkalmából felkeltjük a gyermekek figyelmét az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetükre. Elősegítjük a természet iránti pozitív kötődésüket. Szülők bevonásával, virágokkal, fűszernövényekkel ültetjük be kertünket. Föld napja alkalmából részt veszünk kerületi rendezvényeken is. Sétákat teszünk természet közeli helyekre (pl.: Feneketlen-tó, Budai Arborétum), ahol közelebbről megfigyelhetik a természet változásait, az évszakok jellemzőit.

- A pünkösdi ünnepkör évad kezdő napja május elseje. A természet ébredésének, megújuló erejének ünnepe. A legények májusfát állítanak május elsejére, hajnalra a falu eladó sorban lévő lányainak udvarára. Ezt aztán a falu fiataljai közösen kitáncolják. Óvodánk udvarán mi is májusfát állítunk, szalagok felkötésével. Dalos játékokkal járjuk körbe.
- Május első vasárnapja anyák napja. Ezen a napon az édesanyákat verssel, dallal, saját készítésű ajándékkal, meghitt hangulat megteremtésével köszöntjük. Flórián napján a tűzoltók munkájával ismerkedünk meg.
- Pünkösdkor a néphagyományokban pünkösdi királyt és királynét választanak, akik a tavasz eljövételét, a termést és a szaporodást segítik. Játsszunk még hidas játékokat és tavaszi rituális játékokat. Ezeket mi is beépítjük pünkösdi játékainkba. Óvoda kertrészében, a szülők jelenlétében adják elő a csoportok a pünkösdi király és királyné-választás és a pünkösdi királyné-járás dramatizált szerepjátékát, kékfestő népi ruhába öltözve. Óvodánkban működő néptáncscsoport is ezen az ünnepi napon mutatja be műsorát kalotaszegi öltözékben. Ezt követi a pünkösdi vásár, melynek portékáját a szülők segítségével készítjük el. Népi játékok is tarkítják ezt a közös, hangulatos, élményekkel teli napot.(halászás, célba dobás, kuglizás stb.

NYÁR – NYÁRI NAPFORDULÓ:

- Kirándulások, növényekkel, állatokkal való ismerkedés, aratódalok, lakodalmas játékok, salátakészítés, vizes játékok, só-liszt gyurmázás-kenyérkészítés.
- Az emberi élet egyik fontos fordulópontjának átélése az óvodából iskolássá válás. Óvoda udvarán, nagycsoportos szülők jelenlétében a nagycsoportos gyerekek versekkel, énekekkel búcsúznak el a kis-, és középső csoportos gyerekektől. Kis-, és középső csoportosok is verssel búcsúznak el a nagycsoportosoktól, majd átadják ajándékaikat. Az ünnepség egy kis uzsonnával zárul.

Az egész évünket átszövik azok a jeles napok, amelyekhez időjárás megfigyelések, időjósolások kapcsolódnak, melyeket mindig megemlítünk a gyermekeknek, felhívjuk rá figyelmüket, időjárásnaptáron rögzítjük, jelöljük. (pl.: Katalin nap, Erzsébet nap, Vince nap, gyertyaszentelő napja, Mátyás nap, Sándor-, József -, Benedek napja stb.)

„A hagyományörzés úgy marad fenn, ha családtól családig, gyermektől gyermekig, óvónőtől óvónőig, szálról szájra hagyományozódik.” (Nagy Jenőné)

Az ünnepekre való készülődés, a közösen megélt várakozás élménye, a beteljesülés öröme és katarzisa eszközül szolgálnak ahhoz, hogy a gyermekek személyisége gazdagodjon, s közösségi élményük gyarapodjon.

Gyermekek személyiségére jellemző, hogy az érzelmeik dominálnak, ezért fontos, hogy érzelmi biztonság, szeretetteljes, derűs légkör vegye körül. Ez a légkör ösztönzőleg hat a gyermekek számára a kapcsolatteremtésre, együttevékenykedésre, cselekvésre.

A jeles napokat megelőző várakozást folyamatosan végzett változatos tevékenységekkel tesszük tartalmassá, a közös tervezgetés, együtt játszás, közös munkálkodás élménye teszi felfokozott, örömteli érzéssé.

Tartózkodunk a merev, erőltetett betanítástól, mely a gyermekben a felszabadult jókedv helyett szorongást, gátlásokat kelthet.

Óvodánkban a néphagyományok megismertetéséhez kiemelt szerepet biztosítunk a dramatikus formáknak:

Dramatikus népszokásaink csoportosításuk szerint:

1. Felelgetős játékok: Adj, király katonát..., Gyertek haza ludaim...
2. Adománykérő szokások: karácsony, újév, húsvéti köszöntők, Lucázás, Gergely járás
3. Varázscselekménnyel összekötött szövegek: kiszabáb égetés, pünkösddölés, Szentivánéji tűzgyújtás
4. Népies misztériumjáték, mimikásan előadott drámai szövegek: betlehemezés, lakodalmas, téltemetési játékok
5. Ünnepi alkalomhoz kötött, énekes-táncos gyermekjátékok: zöldág-járas, komatálazás, pásztorjátékok

A jeles napokhoz fűződő dramatikus népszokások sokoldalú nevelési lehetőséget nyújtanak számunkra. (dramatizálás, játék, nyelvi improvizáció, népzene, néptánc, népmese, népi költészet, mondóka, népi díszítőművészet, népi ételek)

Dramatikus játékoknál csak olyan kellékeket használunk, melyek elősegítik a képzeletük előhívását. Ezeket a kellékeket nem csak a hagyományok megismerését célzó szerepjátékoknál veszik fel a gyerekek, hanem a mindennapi játékaikban is használhatják.

A HAGYOMÁNY ÉS A NÉPI KULTÚRA MŰVELTSÉGI TARTALMAI:

1. Irodalmi nevelést segítő tevékenységek, műveltségtartalmak:

A leghatásosabb eszközünk e téren a vers, mese, bábjáték, drámapedagógiai eszközök. Irodalmi nevelésünk műveltségi tartalmai a népköltészetre és a népmesékre alapozódnak.

Ezekhez kapcsolódó közmondások, szólások, találós kérdések, rigmusok is fontos szerepet kaphatnak.

Klasszikus költőink, modern vers-, meseíróink értékes, gyermekekhez közel álló művei sem hiányozhatnak repertoárunkból.

2. Zenei nevelést segítő tevékenységek, műveltségtartalmak:

Zenei nevelésünk tartalmai műveltségi szempontból: népdalok, mondókák, énekes játékok, ritmus, hallás, hangképzés formájában valósulnak meg, a hallási érzékelés, ritmikai fejlesztés, mozgásfejlesztés, kommunikációfejlesztés tevékenységeinek segítségével.

Óvodás korban a néptánc fogalomkörébe a ritmikus, énekes népi játékok együtt játszása tartozik. A későbbi néptánc tanuláshoz elengedhetetlenül fontos ritmikai készségek, egyensúly kialakulásának időszaka az óvodás kor, ezért legfontosabb fejlesztendő területnek tekintjük.

A közös éneklések jó hangulatát emeli (a készségfejlesztő hatásán túl) a hangszeres kíséret, mely népi ritmushangszerekkel történik.

3. Vizuális nevelést segítő tevékenységek, műveltségi tartalmak:

A vizuális tevékenységet a zenei, táncos, drámajátékos, bábos tevékenységgel összekapcsolva, komplexen közelítjük meg. Az igényes vizuális nevelésben fontos, hogy megismertessük a gyermekeket a természetes anyagok, eszközök sokrétű használatával, melyet készség szintjén segítünk elsajátítani.

Megismertetjük a gyermekeket a népi kismesterségek fajtáival (szövés, hímzés, agyagozás, tojásfestés, körmöcskés, mézeskalácssütés, gyöngyfüzés) Ezen tevékenységek közben tapasztalatot szereznek a népi kismesterségekre jellemző kézműves technikákról.

Hisszük, hogy minden ünnep olyan lesz, amilyenné tesszük, Minden évforduló annyit ér, amennyi megmarad belőle az emlékezetünkben.

Ajánlott irodalom

Dankó Ervinné dr.: Az óvodai irodalmi nevelés kérdései korunkban

Falvay Károly: Ritmikus mozgás, énekes játék

Tatai Erzsébet – Tatai Mária: Környezetkultúra

Balázsne Szücs Judit: Miből lesz a cserebogár

Szuhányi Mária: Az individuálpszichológia a nevelés szolgálatában

Forrai Katalin: Ének az óvodában

Nagy Jenőné: Óvodai programkészítés – de hogyan?

Valódi értékeink: ENSZ kiadvány

Dr. Rauschburg Jenő: A kisgyermek érzelmeiről

Lugosi Margit: Évszakjáró

A Sinai Miklós utcai Óvoda Nevelőtestülete: Napról Napra – A mi

Kalendáriumunk

Kiss Jenőné: Alternatív lehetőségek a zenepedagógiába

Nagy Jenőné: Óvodatükör

FÜGGELÉK

A Szentimrevárosi Óvoda Hagymányai, Jeles napok

Hagyományok Időszak	Szentimrevárosi Óvoda Székhely	Alsóhegy Utcai Óvoda Telephely	Újbudai Karolina Óvoda Telephely
Szeptember		Mihály nap	Mihály napi vásár
	Népmese napja	Népmese napja	Népmese napja
Október	Állatok világnapja	Állatok világnapja	Állatok világnapja
	Gesztenyés nap	Szüret	Szüreti mulatság
	Őszi sportnap	Kirándulás a Normafához	
		Állatkerti séta	
November	Márton nap	Márton nap	Márton nap
	Kerület napja	Kerület napja	Kerület napja
	Óvodaszépítő nap	Óvodaszépítő nap	Erzsébet napja
		Tökös hét	Katalin napja
			András napja
December	Adventi készülődés	Adventi készülődés	Adventi vásár
	Luca nap	Luca nap	Luca napja
	Mikulás	Mikulásvárás	Mikulás
	Adventi-teadélután	Adventi-teadélután	Karácsony, Betlehemezés,
	Karácsony	Adventi játékok, Karácsonyi játék,	Pásztorjátékok
Január	Újév köszöntés	Újév köszöntés	Újév köszöntés
		Vízkereszt napja	Vízkereszt napja
			Pál napja
Február		Gyertyaszentelő	Gyertyaszentelő
	Farsang	Farsang	Farsang, Kiszézés- téltemetés
	Téltemetés	Színházlátogatás	Mátyás napja
Március	Március 15. Nemzeti ünnep	Március 15. Nemzeti ünnep	Március 15. Nemzeti ünnep
	Tavaszcvarás: Sándor, József, Benedek	Tavaszcvarás: Sándor, József, Benedek	Meleg hozó napok: Sándor, József, Benedek
	Víz világnapja	Víz világnapja	Víz világnapja
Április	Húsvét	Húsvét	Húsvét
	Föld világnapja	Föld világnapja	Föld világnapja
	Gesztenyés galéria	Papírgyűjtés	Szent György napja
	Óvodaszépítő nap	Tavaszi nagytakarítás	
	Közlekedésbiztonsági nap	Közlekedésbiztonsági nap	Közlekedésbiztonsági nap
		Focimérkőzés (Apás foci)	
		Séta az Állatkertbe	
Május		Családi sportnap	Májusfa állítás
	Anyák napja	Anyák napja	Anyák napja
		Szent Flórián napja	Szent Flórián napja
	Madarak, fák napja	Madarak, fák napja	Madarak, fák napja
	Búcsúzó	Kirándulás a Mogyoró hegyre, Normafához, Sas-	Fagyosszentek: Pongrác, Szervác, Bonifác

		hegyre	
		Családi kirándulás	Családi sport és egészségnap
	Gyermeknap	Gyermeknap	Gyermeknap
	Nagyok búcsúzása	Nagyok búcsúztatása	Pünkösdi vásár, táncház

Nyitott hagyományaink, ünnepeink

Szentimrevárosi Óvoda Székhely	Alsóhegy Utcai Óvoda Telephely	Újbudai Karolina Óvoda Telephely
Gesztenyésnap, táncház	Népmese napja	Népmese napja
Adventi teadélután	Mihály napi táncház	Szüreti mulatság, táncház
Tavaszi sportnap		Adventi vásár
Anyák napja	Óvodaszépítő nap (ősz, tavaszi)	Anyák napja
Gesztenyés galéria	Évzáró	Pünkösdi vásár, táncház
Óvodaszépítő nap (ősz, tavaszi)		Családi sport és egészségnap
Nagyok búcsúzása	Nagyok búcsúztatása	Nagyok búcsúztatása

Rendszeres havi programok

Szentimrevárosi Óvoda Székhely	Alsóhegy Utcai Óvoda Telephely	Újbudai Karolina Óvoda Telephely
Bábelőadás	Táncház	Bábelőadás, hagyományőrző zenés műsor